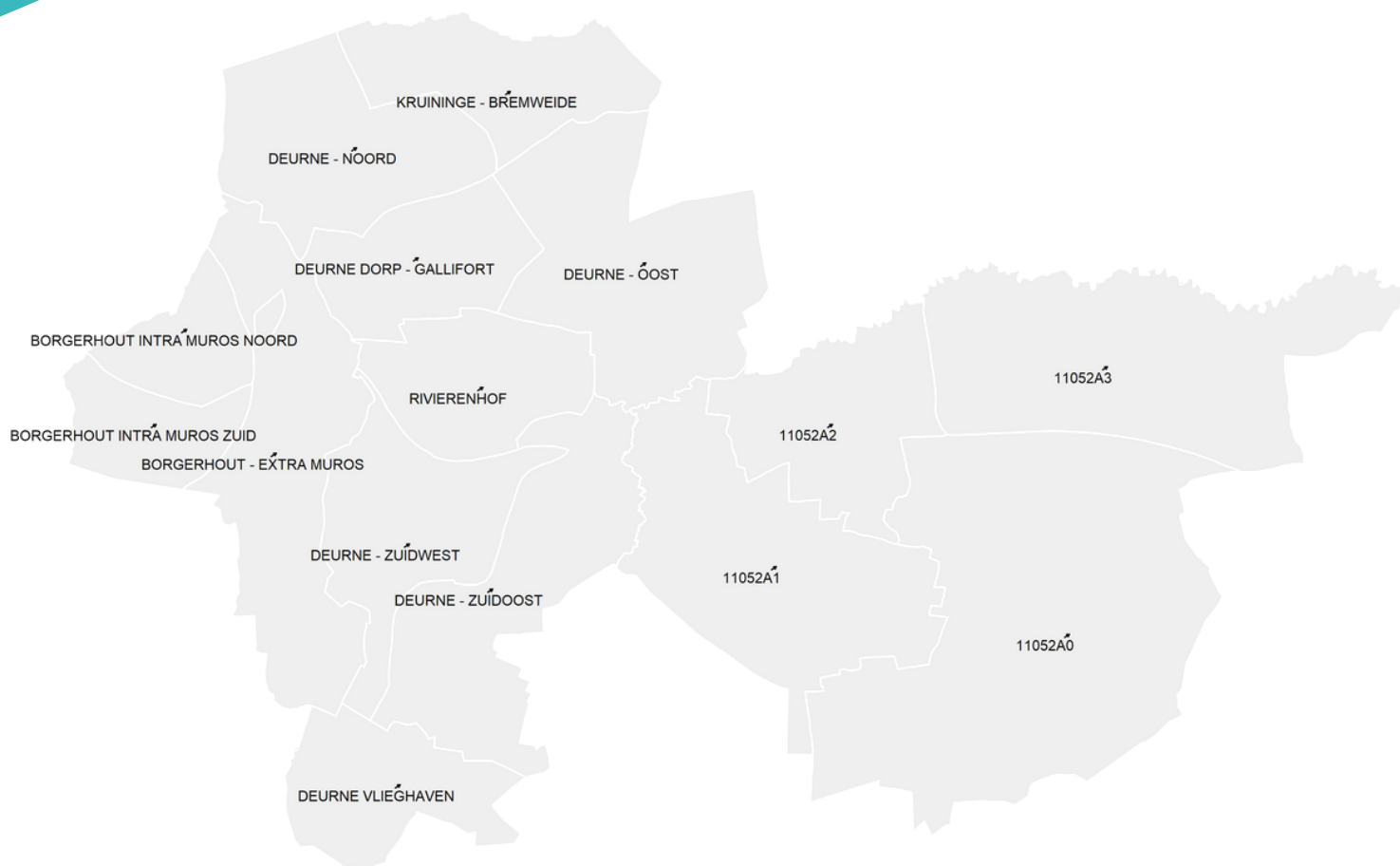

Omgevingsanalyse Eerstelijnszone Antwerpen Oost

15/11/2022

EERSTELIJNSZONE
ANTWERPEN OOST

Inhoudstafel

Inleiding	1
1 Demografische ontwikkelingen	2
1.1 Resultaten	2
1.1.1 Algemeen	2
1.1.1.1 Referentiekaarten	2
1.1.1.2 Bevolkingsdichtheid	7
1.1.1.3 Bevolkingspiramide	9
1.1.1.4 Nationaliteit van herkomst	13
1.1.1.5 Gezinstype (LIPRO)	16
1.1.1.6 Inkomensverdeling (huishoudinkomen per kwintiel)	19
1.1.1.7 Opleidingsniveau (ISCED)	21
1.1.2 Gezondheid en zorg	23
1.1.2.1 Gezondheidstoestand	23
Deel 1: Statuut chronische aandoening	23
Deel 2: Prevalentie diabetes	24
Deel 3: BEL-score	25
Deel 4: Personen met een beperking	26
Deel 5: Zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden	27
Deel 6: Zorgbudget voor ouderen met een zorgnood	28
Deel 7: Zorgbehoefte bij ouderen	29
Deel 8: Ouderen met dementie	29
Deel 9: Mentale gezondheid	30
1.1.2.2 Preventieve gezondheid	37
Deel 1: Dekkingsgraad borstkankerscreening	37
Deel 2: Dekkingsgraad baarmoederhalsscreening	40
Deel 3: Dekkingsgraad darmkankerscreening	42
Deel 4: Preventieve mondzorg	45
Deel 5: BMI bij schoolkinderen	45
1.1.2.3 Geneesmiddelengebruik	46
Deel 1: Antibioticagebruik	46
Deel 2: Psychofarmaca: antidepressiva, antipsychotica, stimulantia	49

Deel 3: Antidementia	50
1.2 Conclusie	52
2 Economische ontwikkelingen	54
2.1 Resultaten	54
2.1.1 Inkomens	54
Deel 1: Fiscaal inkomen	54
Deel 2: Verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering	56
Deel 3: (Equivalent) leefloon	59
2.1.2 Socio-economische positie	60
Deel 1: Socio-economische positie	60
Deel 2: Niet-werkende werkzoekenden	61
2.1.3 Betalingsmoeilijkheden	64
Deel 1: Betalingsachterstand bij lopende kredieten	64
Deel 2: Energiearmoede	64
Deel 3: Uitstel van medische zorgen door betalingsmoeilijkheden	66
2.1.4 Kansarmoede-index Kind en Gezin	67
2.2 Conclusie	69
3 Sociaal-culturele ontwikkelingen	70
3.1 Resultaten	70
3.1.1 Informele zorg	70
Deel 1: Mantelzorg	70
Deel 2: Buddyprojecten	72
Deel 3: Lotgenotenwerkingen	72
Deel 4: Vrijwilligerswerk	73
3.1.2 Sociaal culturele initiatieven	73
3.1.3 Sport en vrije tijd	75
3.1.4 Studentenpopulatie	77
3.1.5 Religie en cultuur	78
3.2 Conclusie	79
4 Technologische ontwikkelingen	80
4.1 Resultaten	80
4.1.1 Platformen voor burgers	80

Deel 1: CoZo (Collaboratief Zorgplatform)	80
Deel 2: Mijngesondheid.be	80
Deel 3: CovidSafeBE-app en Coronalert-app	81
Deel 4: Patiëntenportaal ZNA-GZA ziekenhuizen	81
4.1.2 Platformen voor professionals	82
Deel 1: Zipster	82
Deel 2: Zorgverlenersportaal Siilo	82
4.1.3 Gevolgen van technologische ontwikkelingen: digitale vaardigheden van burgers en hoe deze versterken?	82
Deel 1: Aanbod overheen de vier Eerstelijnszones	82
Deel 2: Aanbod specifiek voor Eerstelijnszone Antwerpen Oost	83
4.2 Conclusie	84
5 Ecologische ontwikkelingen	85
5.1 Resultaten	85
5.1.1 Wonen	85
Deel 1: Bebouwingsgraad	85
Deel 2: Woongelegenheden	86
Deel 3: Huurders en eigenaars	87
Deel 4: Verhuisbewegingen	89
5.1.2 Sociaal Wonen	90
Deel 1: Sociale huurwoningen	91
Deel 2: Bindend sociaal objectief	92
Deel 3: Kandidaat-huurders	92
5.1.3 Basisuitrusting van de wijk	93
5.1.4 Zorgaanbod	97
Deel 1: Woonzorgcentra	97
Deel 2: Dagverzorgingscentra	100
Deel 3: Gepresteerde uren gezinszorg en aanvullende thuiszorg	101
Deel 4: Centra voor kortverblijf	101
Deel 5: Huisartscontact	103
Deel 6: Huisartsen- en tandartsentekort	103
Deel 7: Sociale Kaart	103
Deel 8: Voorzieningen	103

5.1.5 Welzijnsaanbod	104
Deel 1: Aanbod kinderopvang	104
Deel 2: Erkende lokale dienstencentra	105
5.1.6 Milieu-indicatoren	106
5.2 Conclusie	107
6 Politiek-juridische ontwikkelingen	109
6.1 Resultaten	109
6.1.1 Gemeenteniveau	109
Samenstelling gemeente- en districtsraden ELZ Antwerpen Oost	109
6.1.2 Vlaams niveau	110
6.1.3 Federaal niveau	111
6.2 Conclusie	111
Algemene conclusie	113
Algemene intro conclusie	113
Eerstelijnszone Antwerpen Oost	113

Inleiding

Deze omgevingsanalyse heeft als **doel** om de wegwijzer te zijn bij het uitwerken van een beleids- en actieplan in 2023. Het vormt met andere woorden de basis van ons beleids- en actieplan dat steeds als uitgangspunt kan worden beschouwd om acties te ontwikkelen die inspelen op de lokale noden die leven binnen onze Eerstelijnszone.

Eerstelijnszone Antwerpen Oost omvat twee districten van de stad Antwerpen, met name Borgerhout en Deurne, en een randgemeente, Wommelgem. De verschillen tussen de districten van stad Antwerpen en de gemeente Wommelgem zijn groot: stedelijke context tegenover rurale context.

Een overzicht van de postcodes:

- 2100 Deurne
- 2140 Borgerhout
- 2160 Wommelgem

Eerstelijnszone Antwerpen Oost grenst aan Eerstelijnszone Noord Antwerpen, Eerstelijnszone Antwerpen Centrum, Eerstelijnszone Zora, Eerstelijnszone Voorkempen en Eerstelijnszone Pallieterland.

Aangezien de andere drie Antwerpse Eerstelijnszones ook grotendeels het grondgebied van stad Antwerpen omvatten en onze Eerstelijnszone met deze zones (in tegenstelling tot de andere aangrenzende Eerstelijnszones) ook grote gelijkenissen heeft qua bevolkingssamenstelling, is er een goede Eerstelijnszone-overschrijdende samenwerking. Zo werd bijvoorbeeld in het kader van de vaccinatiecampagne ook gewerkt met één vaccinatiestrategie en een gezamenlijk vaccinatiecentrum voor de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Bij het doornemen van onze omgevingsanalyses zal u vaststellen dat deze onderling raakvlakken hebben, maar uiteraard wordt er ook gefocust op de noden en opportuniteiten binnen iedere Eerstelijnszone afzonderlijk.

Deze omgevingsanalyse omvat een kwantitatief en een kwalitatief luik, waarin op basis van de beschikbare data de analyses afzonderlijk of overkoepelend worden weergegeven per lokaal bestuur, per Eerstelijnszone of voor de vier Antwerpse Eerstelijnszones. De kwantitatieve databronnen die werden geconsulteerd zijn de recentste data die ter beschikking zijn in Stad in Cijfers, Provincie in Cijfers, de IMA-databank, Statbel, enzovoort. Binnen deze omgevingsanalyse wordt telkens aangegeven welke bron werd geconsulteerd en het jaar waarvan de data dateren. De kwalitatieve data werden onder andere verkregen tijdens kringgesprekken, algemene vergaderingen, bestuursorganen, dagelijkse besturen, brainstormavonden, lopende projecten binnen de Eerstelijnszone en hun werkgroepen,... Het kwantitatieve luik werd afgetoetst met de kwalitatieve data. Het resultaat hiervan wordt in het verdere vervolg beschreven.

Voor de opmaak van deze analyse werd grotendeels gebruikgemaakt van het DESTEP-model. De afkorting DESTEP omvat de demografische, economische, sociaal-culturele, technologische, ecologische en politiek-juridische ontwikkelingen. Ieder van deze domeinen zal worden beschreven in een apart hoofdstuk, met telkens een korte conclusie. Tot slot wordt een allesomvattende conclusie geformuleerd waarin de belangrijkste resultaten uit de verschillende hoofdstukken worden samengebracht tot één geheel.

1 Demografische ontwikkelingen

Binnen dit eerste hoofdstuk worden de demografische ontwikkelingen besproken binnen de Eerstelijnszone. Eerst worden de resultaten van de analyses weergegeven. Vervolgens wordt de conclusie geformuleerd omtrent de lokale demografische ontwikkelingen.

1.1 Resultaten

Binnen dit onderdeel worden de resultaten besproken van de demografische ontwikkelingen. Ten eerste wordt de algemene demografische data weergegeven met volgende onderdelen: referentiekaarten, bevolkingsdichtheid, bevolkingspiramide, nationaliteit van herkomst, gezinstype, inkomensverdeling en opleidingsniveau. Vervolgens wordt meer in detail ingegaan op gezondheid en zorg, waarin volgende onderdelen aan bod komen: gezondheidstoestand, preventieve gezondheid en geneesmiddelengebruik. Binnen deze drie onderdelen worden telkens verschillende indicatoren besproken.

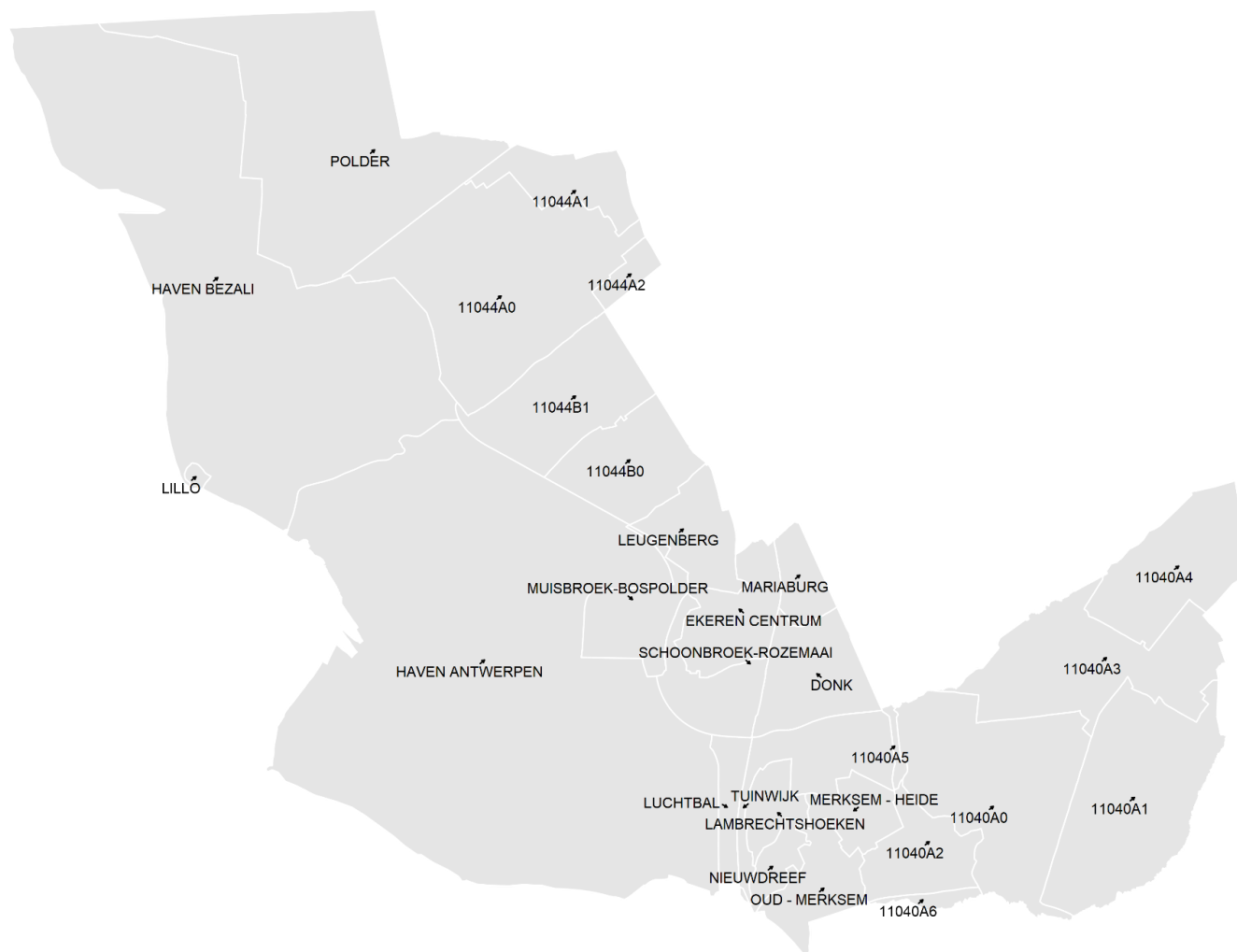
1.1.1 Algemeen

Binnen deze paragraaf wordt de algemene demografische data besproken met name: referentiekaarten, bevolkingsdichtheid, bevolkingspiramide, nationaliteit van herkomst, gezinstype, inkomensverdeling en opleidingsniveau.

1.1.1.1 Referentiekaarten

Hieronder worden de referentiekaarten voor de vier Antwerpse Eerstelijnszones voorgesteld. Alle wijken per Eerstelijnszone werden in kaart gebracht. Voor Schoten, Stabroek en Wommelgem zijn tot op heden geen wijknamen ter beschikking (enkel een combinatie van letters en cijfers).

Eerstelijnszone Noord Antwerpen (later afgekort tot Noord)

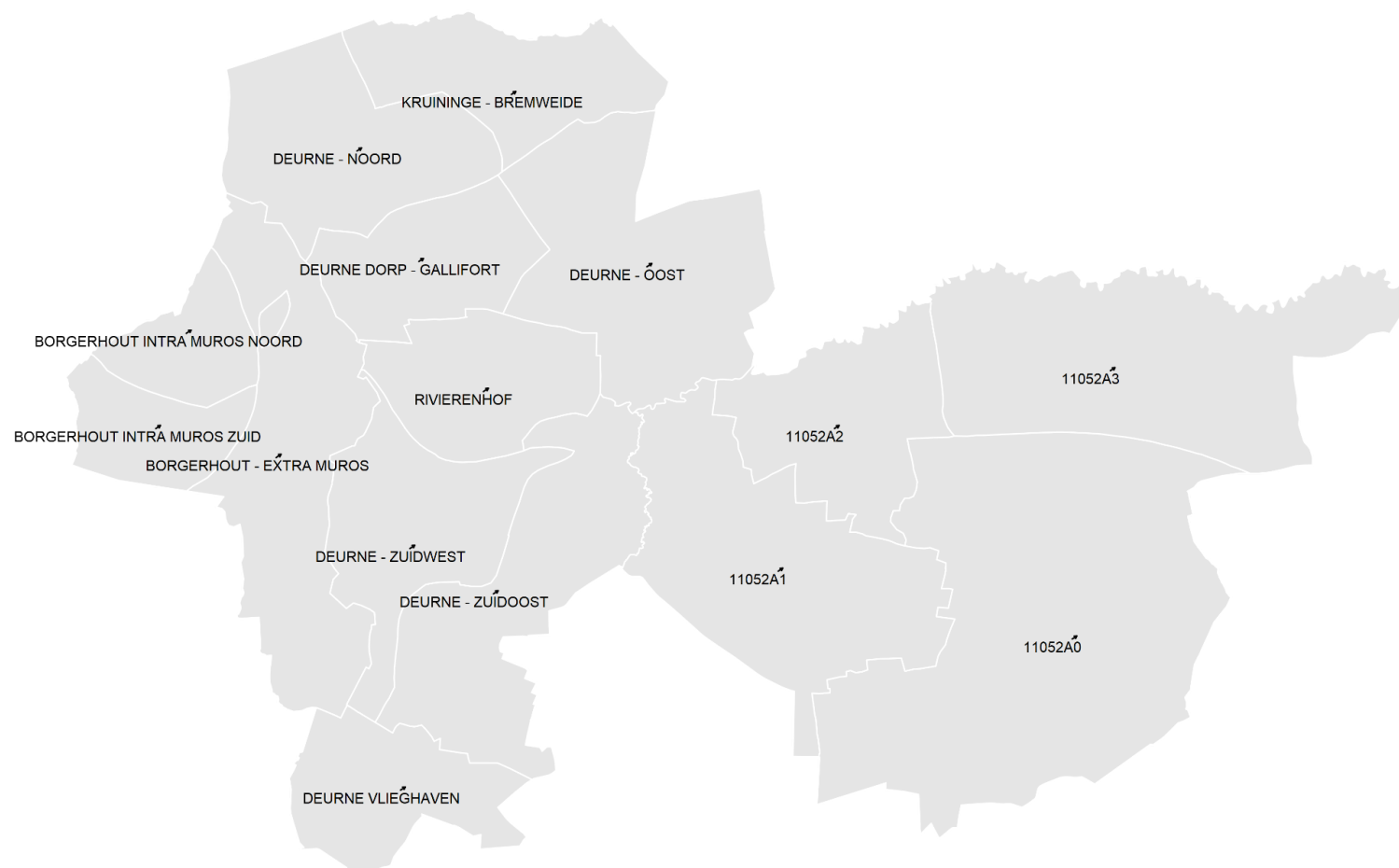
Bron: Statbel, geaggregeerd naar wijken door Datamarinier

Eerstelijnszone Antwerpen Centrum (later afgekort tot Centrum)

Bron: Statbel, geaggregeerd naar wijken door Datamarinier

Eerstelijnszone Antwerpen Oost (later afgekort tot Oost)

Bron: Statbel, geaggregeerd naar wijken door Datamarinier

Eerstelijnszone Antwerpen Zuid (later afgekort tot Zuid)

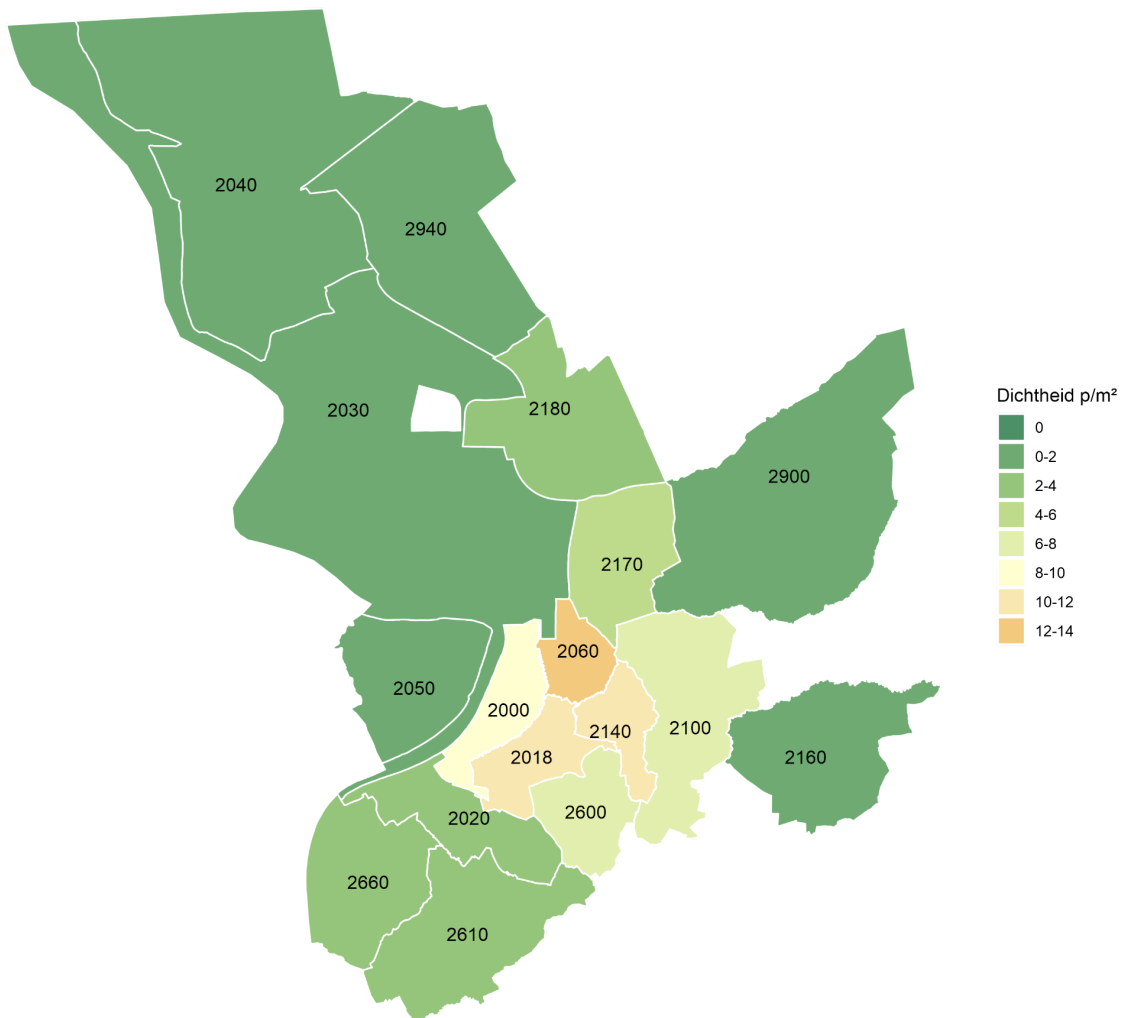
Bron: Statbel, geaggregeerd naar wijken door Datamarinier

1.1.1.2 Bevolkingsdichtheid

Vier Antwerpse Eerstelijnszones

Bevolkingsdichtheid (Aantal personen/m²)

Situatie op augustus 2022

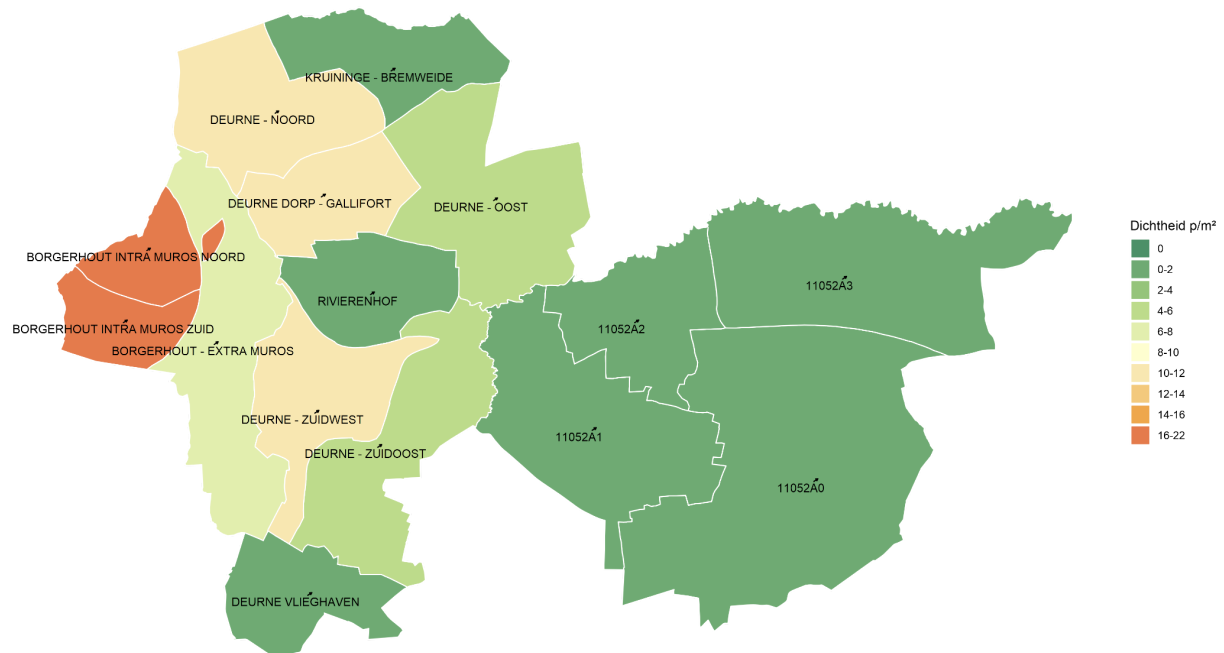
Bron: Statbel
Linkerintervalgrens niet meegenomen, (e.g. 0-2 = van <0.001 tot 2)

Bovenstaande geografische weergave geeft de bevolkingsdichtheid (aantal personen per vierkante meter) weer binnen de postcodes van de vier Antwerpse Eerstelijnszones. De bevolkingsdichtheid is het laagst in de donkergroene gebieden (met name in: 2030 Luchtbal, 2040 Berendrecht-Zandvliet-Lillo en 2940 Stabroek) en het hoogst binnen de oranje gebieden (2060 Antwerpen, gevolgd door 2018 Antwerpen en 2140 Borgerhout). Deze cijfers dienen steeds meegenomen te worden bij de verdere interpretatie van de data, aangezien een hoge bevolkingsdichtheid een belangrijke indicator is.

Eerstelijnszone Antwerpen Oost

Bevolkingsdichtheid ELZ Oost

Situatie op augustus 2022, aantallen tussen haakjes

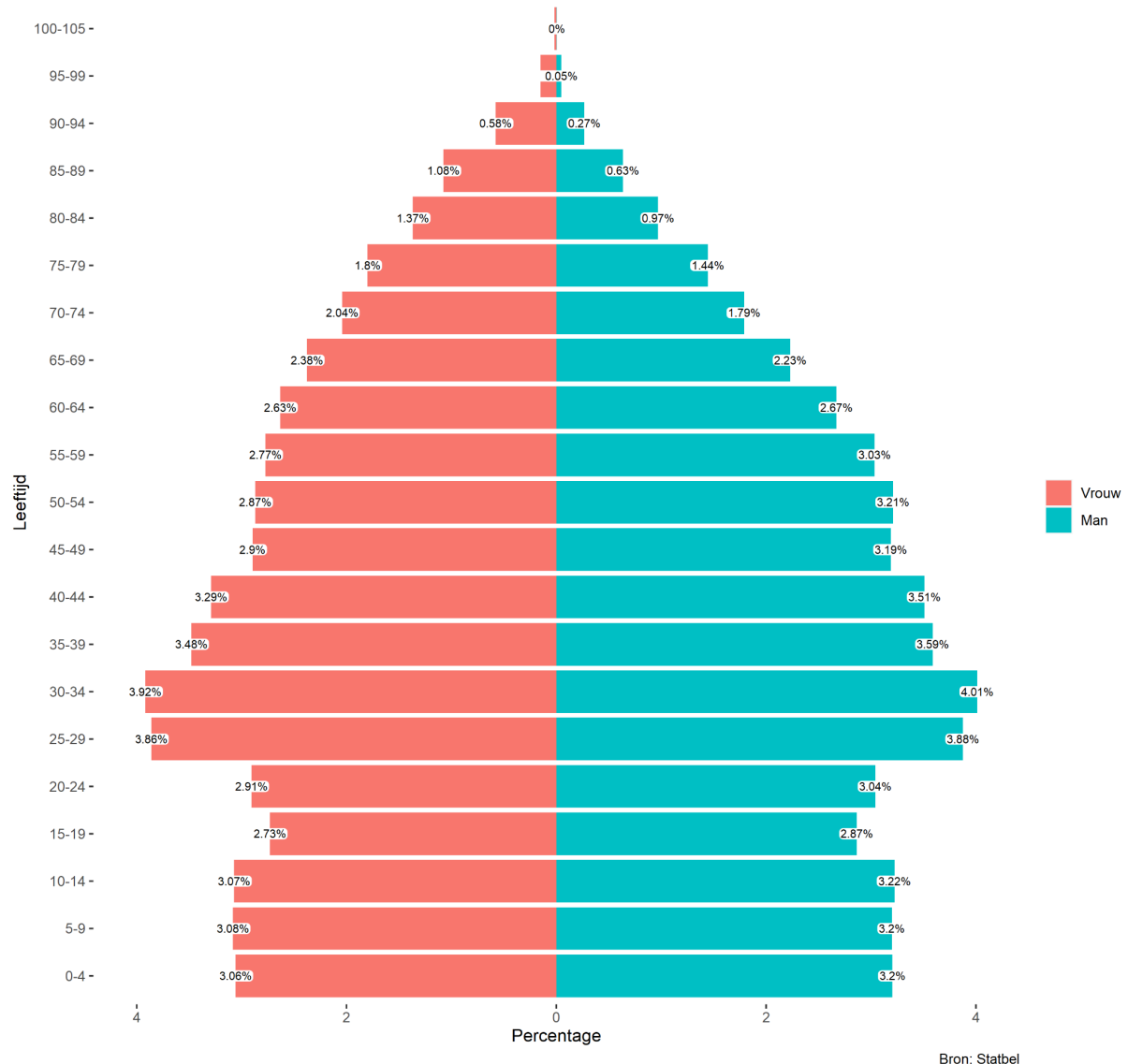

Bron: Statbel, bewerking Datamarinier
Linkerintervalgrens niet meegenomen, (e.g. 0-2 = van <0.001 tot 2)

In bovenstaande geografische weergave wordt de bevolkingsdichtheid (aantal personen per vierkante meter) weergegeven binnen de wijken van Eerstelijnszone Antwerpen Oost. De wijken Borgerhout Intra Muros (Noord en Zuid) bevinden zich binnen de Antwerpse Binnensingel en zijn veruit de meest dichtbevolkte wijken van de Eerstelijnszone. Wommelgem, in het oosten van de Eerstelijnszone, heeft door haar meer rurale eigenschappen alleen wijken met een zeer lage bevolkingsdichtheid. Deurne kent een drietal wijken met een middelhoge bevolkingsdichtheid.

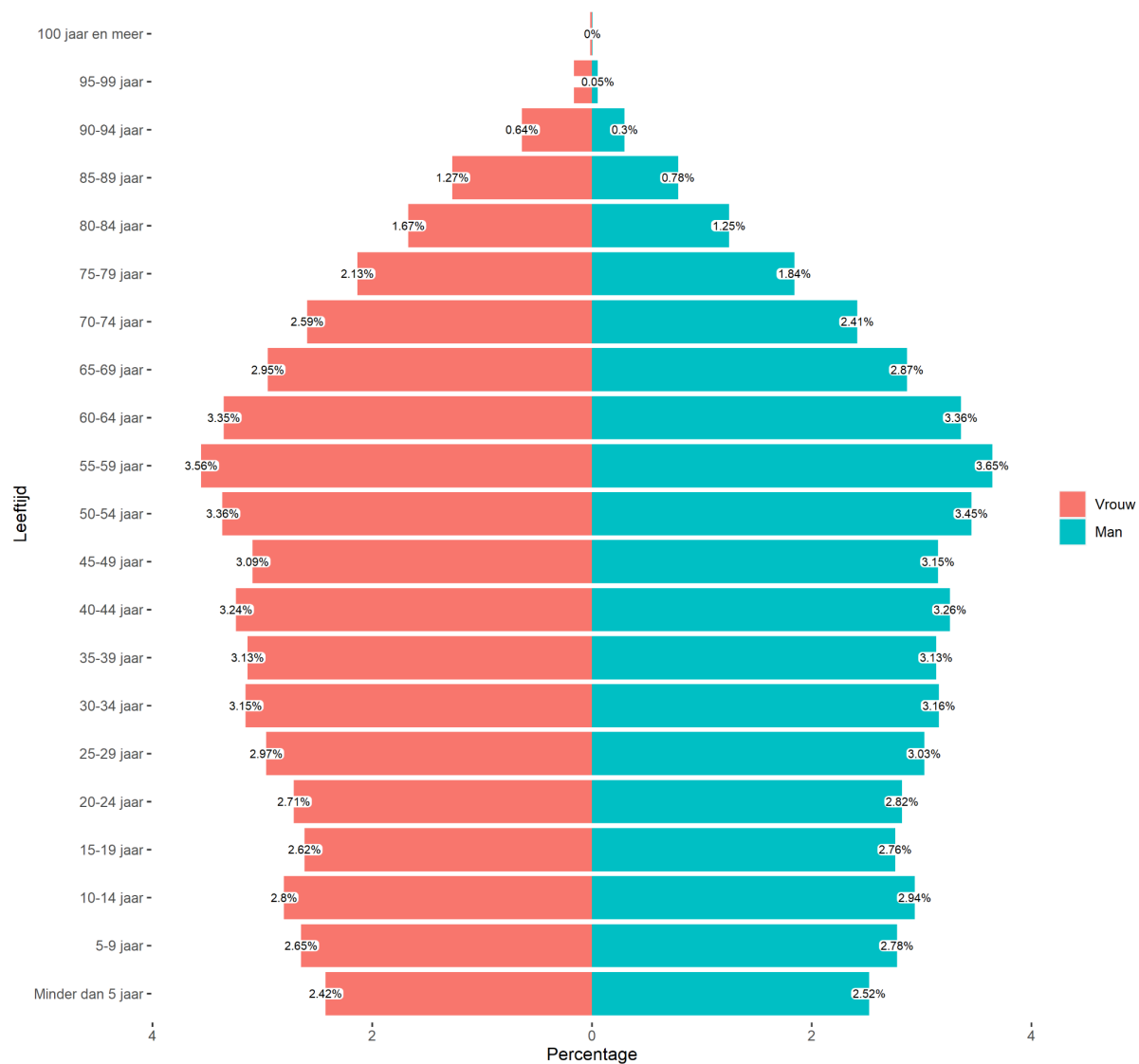
1.1.1.3 Bevolkingspiramide

Bevolkingspiramide Eerstelijnszones Antwerpen
Situatie op augustus 2022

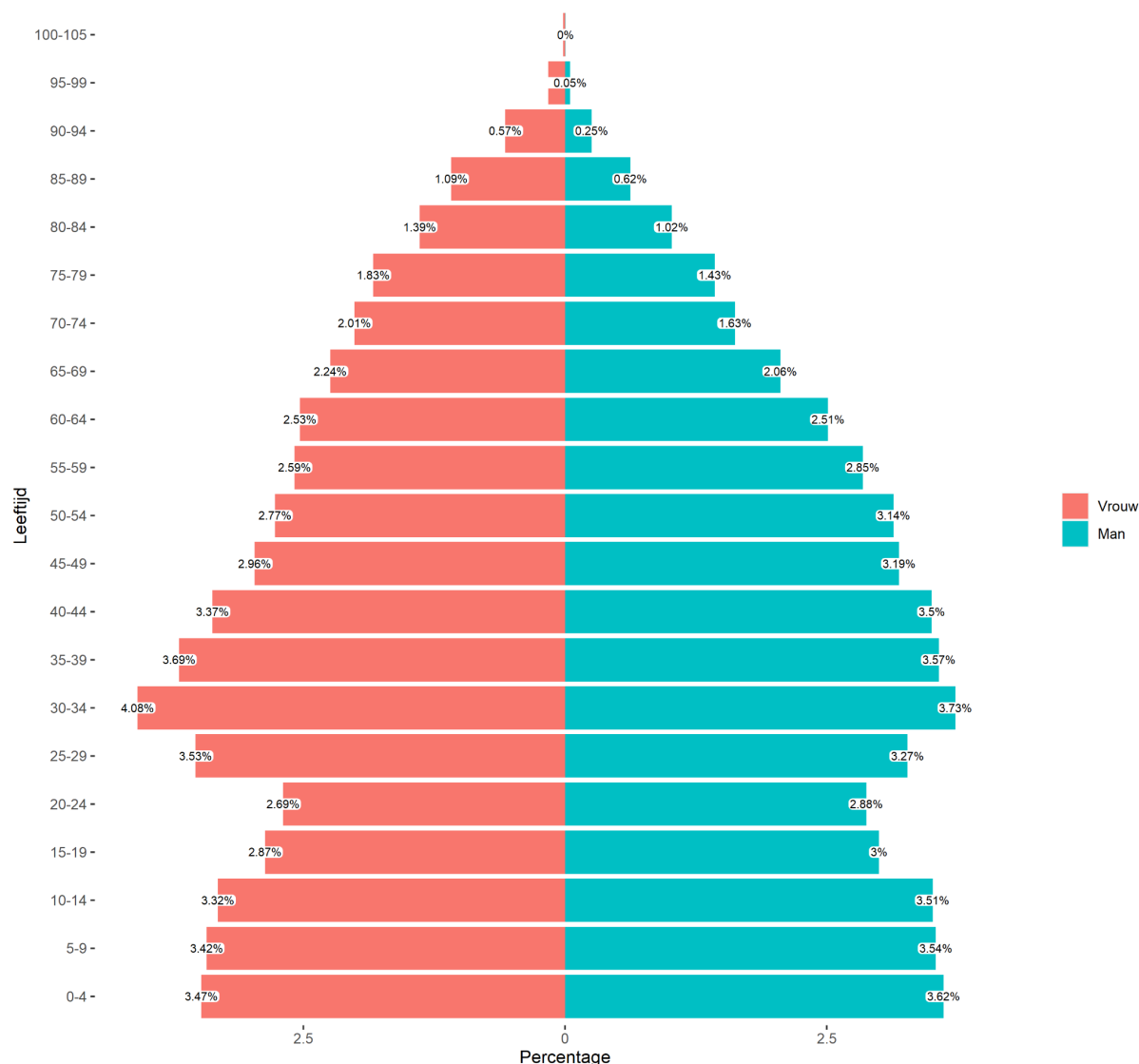
Bovenstaande grafiek geeft de bevolkingspiramide weer per geregistreerd geslacht en per leeftijdscategorie voor de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Hieronder wordt de bevolkingspiramide weergegeven voor Vlaanderen. Wanneer beide piramides met elkaar worden vergeleken, dan kunnen verschillen worden vastgesteld op een aantal kenmerkende manieren. Ten eerste is de grootste bevolkingsgroep binnen de Antwerpse Eerstelijnszones de leeftijdsgroep 30-34 jaar, terwijl dit in Vlaanderen de 55-59 jarigen zijn (cf. babyboom: geboortegolf). Verder blijft de leeftijdsgroep 0-4 jaar even groot als de groep 5-9 jaar en 10-14 jaar. Dit wijst erop dat de krimp (daling in geboortecijfers kenmerkend voor Vlaanderen) zich over de vier Antwerpse Eerstelijnszones heen niet voordoet.

Bevolkingspiramide Vlaanderen Situatie op 2022

Oost

Bevolkingspiramide ELZ Oost
Situatie op augustus 2022

Bovenstaande grafiek geeft de bevolkingspiramide weer per geregistreerd geslacht en per leeftijdscategorie voor Eerstelijnszone Antwerpen Oost. Wanneer deze bevolkingspiramide wordt vergeleken met de piramide voor de vier Antwerpse Eerstelijnszones en diegene voor Vlaanderen, dan kan worden vastgesteld dat binnen Eerstelijnszone Antwerpen Oost de grootste bevolkingsgroep terug te vinden is bij de 30-34 jarigen (kenmerkend voor de vier Antwerpse Eerstelijnszones). Wat betreft de bevolkingskrimp (daling in geboortecijfers kenmerkend voor Vlaanderen) zien we het algemene patroon van Vlaanderen niet terugkomen qua bevolkingspiramide. Het tegengestelde komt eerder tot uiting, namelijk de leeftijdscategorie 0-4 jarigen is groter dan de 5-9 & 10-14 jarigen. Ondanks de bevolkingspiramide wordt weergegeven per geregistreerd geslacht, is de Eerstelijnszone zich ervan bewust bedachtzaam om te gaan met deze data gezien de opdeling 'man' en 'vrouw' een kunstmatige opdeling is die geen rekening houdt met de complexiteit van gender.

Beschrijvingen Provincie in Cijfers:

- 0-17 jarigen (%) = [percentage] inwoners 0-17 jaar (t.o.v. totaal inwoners), incl. wachtregister
- 18-64 jarigen (%) = [percentage] inwoners 18-64 jaar (t.o.v. totaal inwoners), incl. wachtregister
- 65-plussers (%) = [percentage] inwoners 65-plussers (t.o.v. totaal inwoners), incl. wachtregister
- Gemiddelde leeftijd per postcode

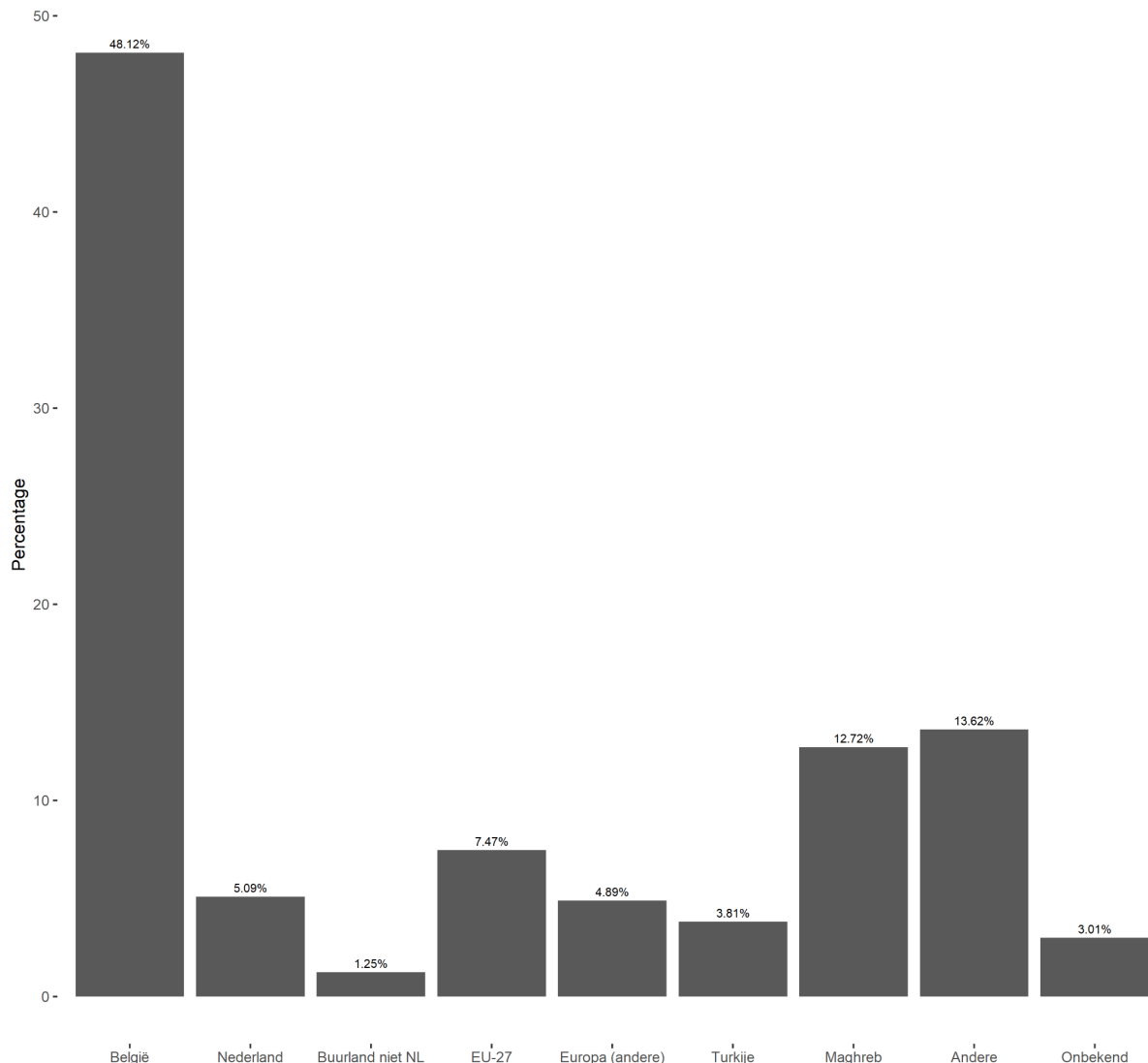
Laatste data-update = 2022

	0-17 jarigen (%)	18-64 jarigen (%)	65-plussers (%)	Gemiddelde leeftijd
2100 Deurne	24,6%	57,9%	17,5%	38,7
2140 Borgerhout	25,4%	60,9%	13,7%	36,4
2160 Wommelgem	19,6%	58,5%	21,9%	43,2

De bovenstaande tabel geeft de verschillen weer tussen de verschillende gebieden (postcodes) van Eerstelijnszone Antwerpen Oost. Wommelgem heeft met 43 jaar duidelijk de oudste gemiddelde leeftijd. Meer dan een vijfde van de inwoners is ouder dan 65 jaar. Borgerhout heeft de jongste populatie met zowel veel kinderen en jongeren en een opvallend laag aantal 65-plussers. Deurne kenmerkt zich door de combinatie van ouderen (65+) en jongeren tot en met 17 jaar.

1.1.1.4 Nationaliteit van herkomst

Herkomstnationaliteit Eerstelijnszones Antwerpen
Situatie op augustus 2022

Bron: Statbel

In bovenstaand staafdiagram wordt de nationaliteit van herkomst weergegeven voor de populatie binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Iedere burger binnen de populatie is slechts vertegenwoordigd in maximum één van bovenstaande staven. Om de nationaliteit van herkomst correct te interpreteren dient rekening te worden gehouden met de beslisboom omtrent herkomst en de beslisboom omtrent nationaliteit van herkomst, beiden opgemaakt door Statbel. Hierbij wordt allereerst rekening gehouden met de eerst geregistreerde nationaliteit, verder wordt ook rekening gehouden met de nationaliteit van de ouder(s) om de eigen nationaliteit van herkomst te bepalen.

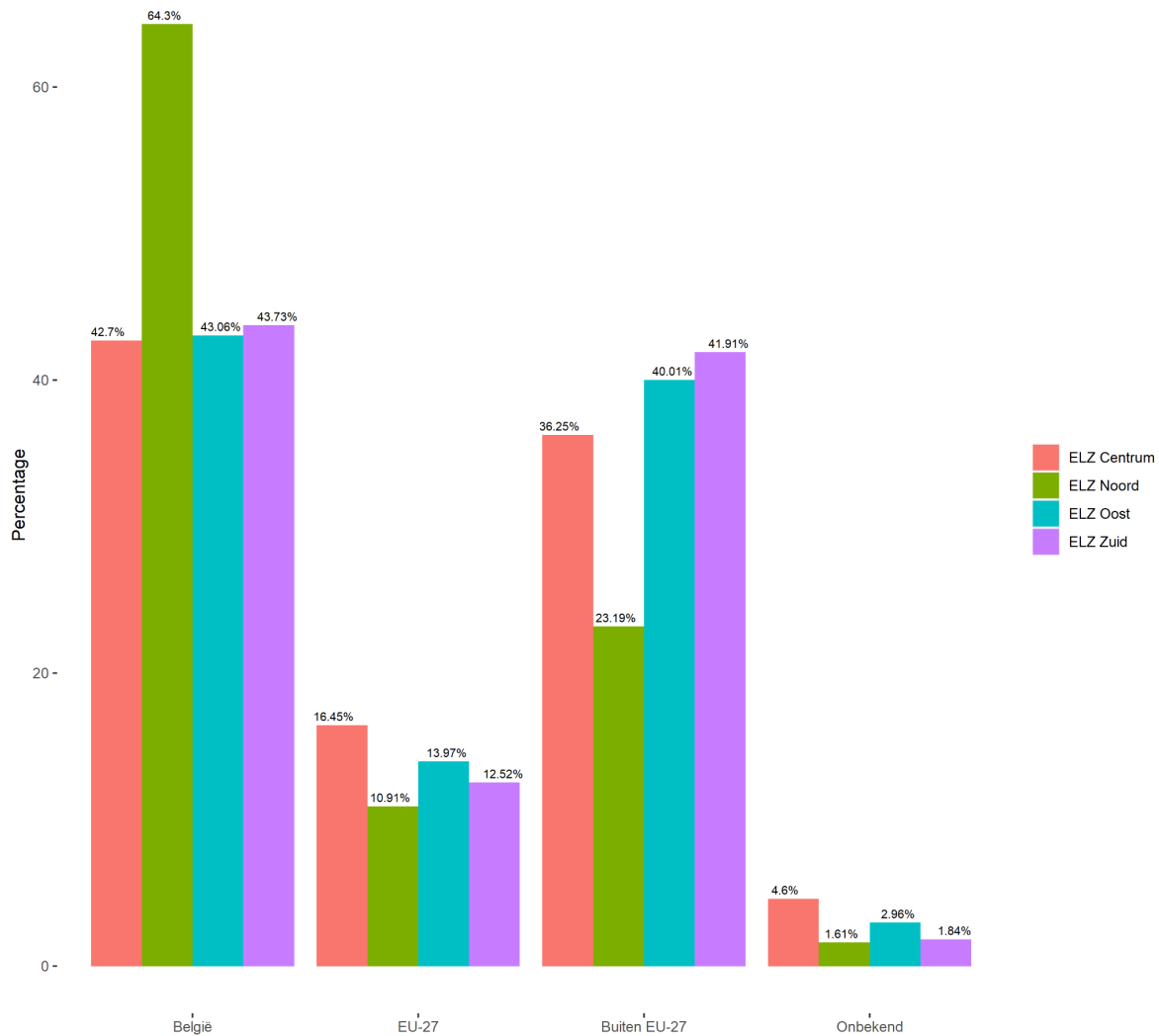
48,12% van de populatie binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones heeft België als land van herkomst. Binnen het Vlaams Gewest ging dit op 1 januari 2022 over 74,94% van de populatie die België als land van herkomst had. Binnen de Antwerpse Eerstelijnszones heeft 5,09% Nederland als land van herkomst en 1,25% heeft een ander buurland van België als land van herkomst dat niet Nederland is (met name Frankrijk, Duitsland en Luxemburg). Binnen het Vlaams Gewest heeft 5,34% van de populatie een land van herkomst dat een buurland van België is.

7,47% van de populatie binnen de Antwerpse Eerstelijnszones heeft een ander EU-land als land van herkomst. Binnen het Vlaams Gewest gaat dit om 5,40% van de populatie. 4,89% heeft binnen de populatie van de vier Antwerpse Eerstelijnszones een Europees land dat niet tot de EU-landen behoort als land van herkomst. 3,81% van de populatie heeft Turkije als land van herkomst en 12,72% heeft Maghreb als land van herkomst. 13,62% heeft een ander land (dan de eerder genoemde landen) als land van herkomst. Binnen het Vlaams Gewest heeft 14,30% een land van herkomst buiten de EU27-landen. Tot slot zijn er nog een aantal onbekenden binnen de dataset van de vier Antwerpse Eerstelijnszones (3,01%).

Herkomstnationaliteit Vlaams Gewest (Statbel, 2022)

België	74,96%
Buurland	5,34%
EU27 (excl. buurland)	5,40%
Buiten EU27	14,30%

Herkomstnationaliteit Eerstelijnszones Antwerpen
Situatie op augustus 2022

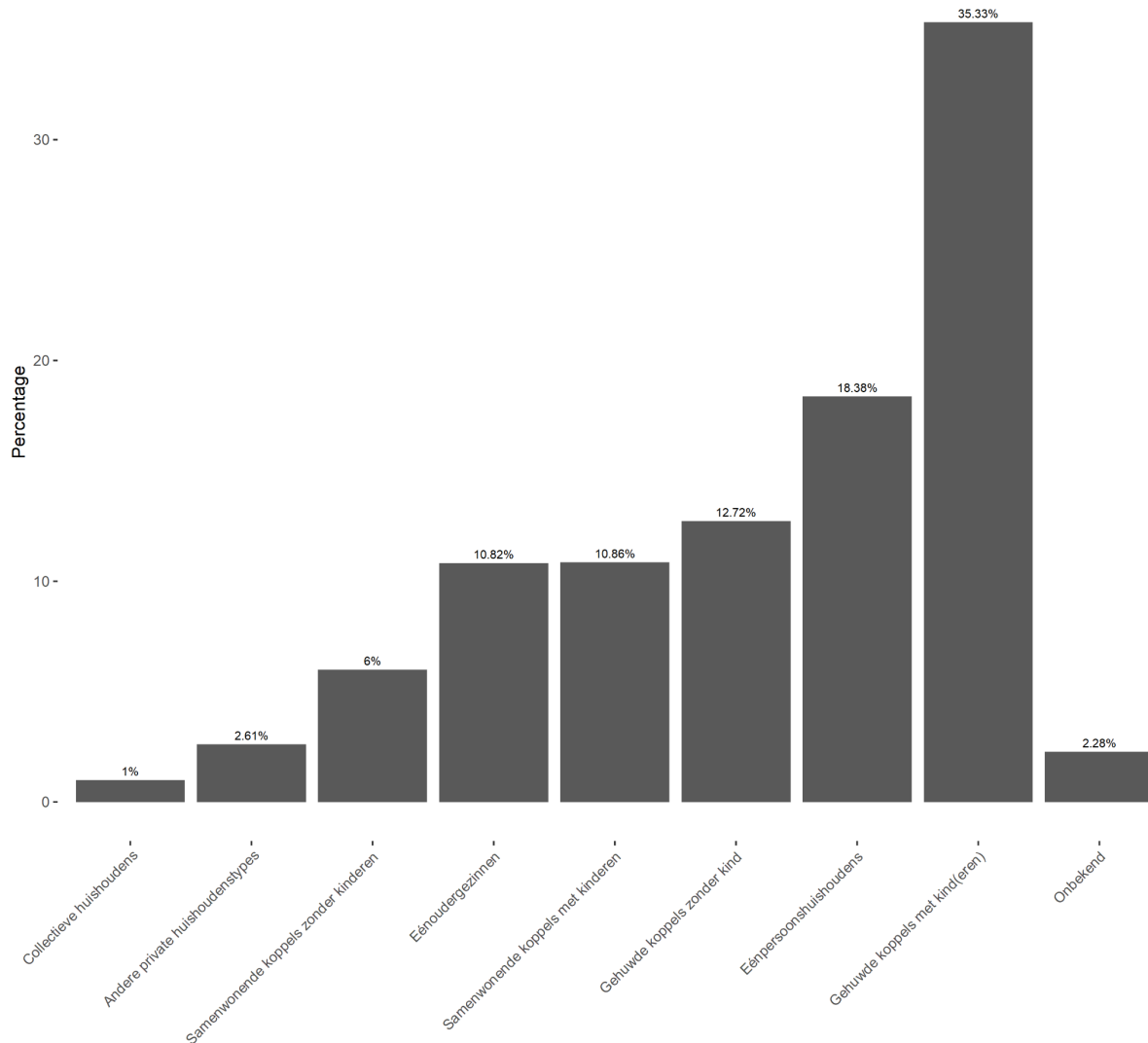

Bron: Statbel

Bovenstaand staafdiagram geeft de nationaliteit van herkomst weer per Eerstelijnszone in vergelijking met de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Voor Eerstelijnszone Antwerpen Centrum, Oost en Zuid lopen de cijfers vrij gelijk. Binnen Eerstelijnszone Noord Antwerpen (64,3%) zijn opvallend meer personen met België als land van herkomst in vergelijking met de drie andere Eerstelijnszones. Daarnaast valt ook op dat er binnen de populatie van de vier Antwerpse Eerstelijnszones meer personen een land van herkomst hebben buiten-EU-27 dan een land van herkomst hebben binnen de EU-27. Tot slot zijn in de verschillende datasets een aantal onbekenden aanwezig (Centrum 4,6%, Noord 1,61%, Oost 2,96% en Zuid 1,84%). Een belangrijke kanttekening hierbij is dat 'nationaliteit van herkomst' een kunstmatige opdeling is waarbij geen rekening wordt gehouden met de complexiteit van racisme, integratie/assimilatie, culturele verschillen, enzovoort. Bijgevolg dient bedachtzaam omgegaan te worden met bovenstaande cijfers.

1.1.1.5 Gezinstype (LIPRO)

Gezinstype (LIPRO) Eerstelijnszones Antwerpen
Situatie op augustus 2022

Bron: Statbel

In bovenstaand staafdiagram wordt het gezinstype weergegeven (volgens de gestandaardiseerde LIPRO-indeling) binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones. De gehuwde koppels met kind(eren) vertegenwoordigen de grootste populatie, namelijk 35,33%. Deze worden gevolgd door de eenpersoonshuishoudens (18,38%) en de gehuwde koppels zonder kind (12,72%). Verder zijn de volgende groepen als volgt vertegenwoordigd binnen de Antwerpse Eerstelijnszones: de samenwonende koppels met kinderen (10,86%), de eenoudergezinnen (10,82%), de samenwonende koppels zonder kinderen (6%), de andere private huishoudenstypes (2,61%) en de collectieve huishoudens (1%). Collectieve huishoudens zijn religieuze gemeenschappen, woonzorgcentra, weeshuizen, studentenhuizen, ziekenhuizen en gevangenissen. Tot slot zijn er binnen de dataset 2,28% onbekenden.

Binnen het Vlaams Gewest ziet de top 3 van meest voorkomende gezinstypes er hetzelfde uit als binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Al zien de volgorde en de verhoudingen er wel anders uit:

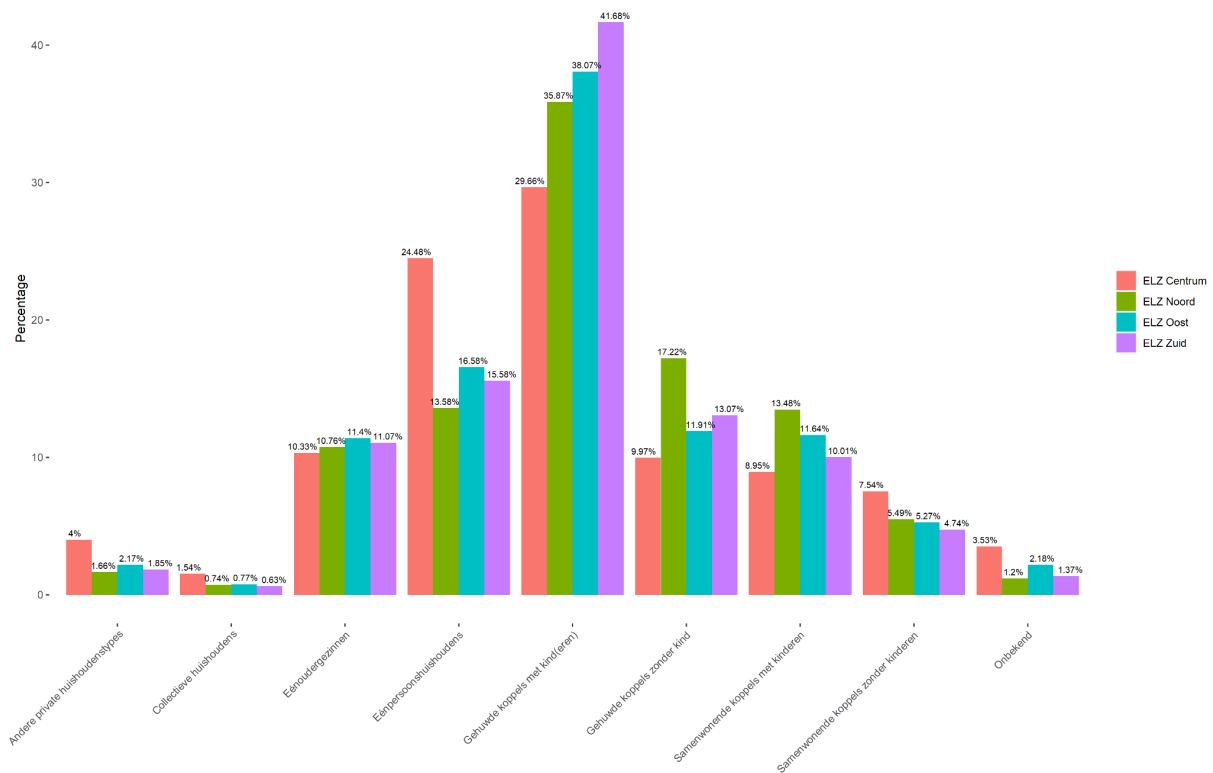
	Vlaanderen	Antwerpse Eerstelijnszones
Nummer 1	Alleenwonende (33%)	Gehuwd paar met kind(eren) (35,33%)
Nummer 2	Gehuwd paar zonder kinderen (22%)	Alleenwonende (18,38%)
Nummer 3	Gehuwd paar met kind(eren) (21%)	Gehuwd paar met kind(eren) (12,72%)

Daarnaast zijn er binnen de Antwerpse Eerstelijnszones meer ongehuwde paren met kind(eren) (10,86%) in vergelijking met 8% binnen het Vlaams Gewest. Ongehuwde paren zonder kinderen zijn binnen beide populaties quasi in gelijke mate vertegenwoordigd (Vlaanderen: 7% - Antwerpse Eerstelijnszones: 6%). Tot slot zijn er binnen de Antwerpse Eerstelijnszones meer eenoudergezinnen (10,82%) t.o.v. in het Vlaams Gewest (8%).

Gezinstype Vlaams Gewest (Statbel, 2022)

Gehuwd paar zonder kinderen	22%
Gehuwd paar met kind(eren)	21%
Ongehuwd paar zonder kinderen	7%
Ongehuwd paar met kind(eren)	8%
Alleenwonende	33%
Eenoudergezin	8%
Overig huishoudtype	2%

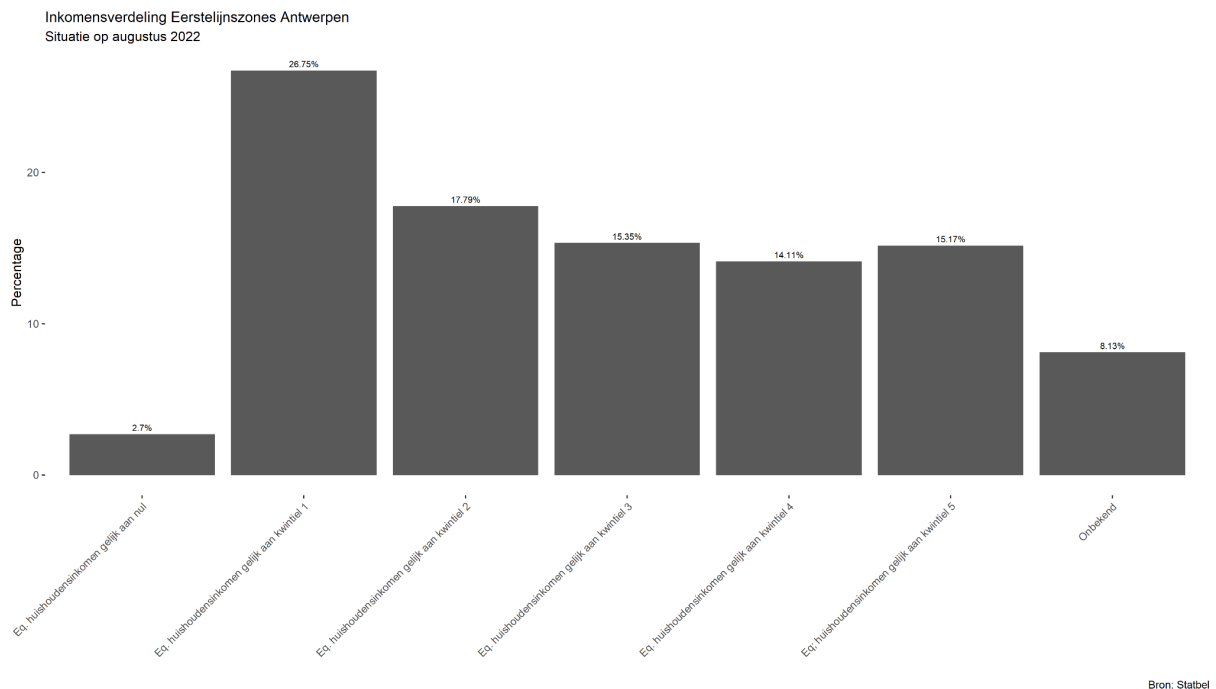
Gezinstype (LIPRO) Eerstelijnszones Antwerpen
Situatie op augustus 2022

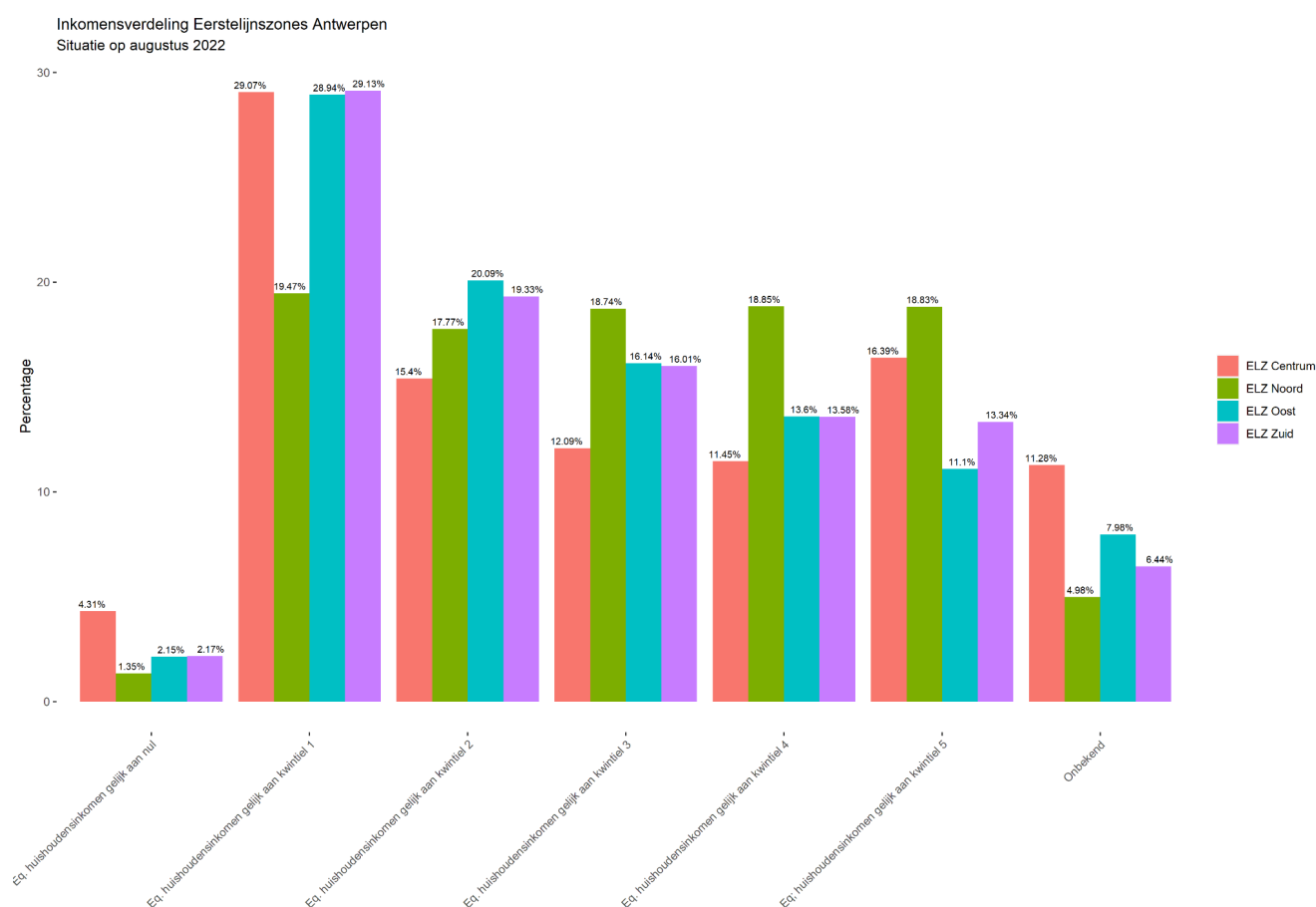
Bron: Statbel

Bovenstaand staafdiagram geeft het gezinstype weer (volgens de gestandaardiseerde LIPRO-indeling) per Eerstelijnszone in vergelijking met de vier Antwerpse Eerstelijnszones. De gehuwde koppels met kind(eren) vertegenwoordigen binnen alle Eerstelijnszones de grootste populatie, al is er onderling wel variatie tussen de verschillende Eerstelijnszones vast te stellen (29,66% Centrum - 41,68% Zuid). In Eerstelijnszone Antwerpen Centrum, Oost en Zuid wordt de tweede grootste groep vertegenwoordigd door de eenpersoonshuishoudens (respectievelijk 24,48%, 16,58% en 15,58%), terwijl in Eerstelijnszone Noord Antwerpen dit de gehuwde koppels zijn zonder kind(eren) (17,22%). In Eerstelijnszone Antwerpen Centrum liggen de verschillende gezinstypes qua percentages meer gespreid, terwijl dit in de andere Eerstelijnszones minder het geval is. Tot slot zijn er binnen de dataset ook onbekenden aanwezig. Deze worden per Eerstelijnszone weergegeven.

1.1.1.6 Inkomensverdeling (huishoudinkomen per kwintiel)

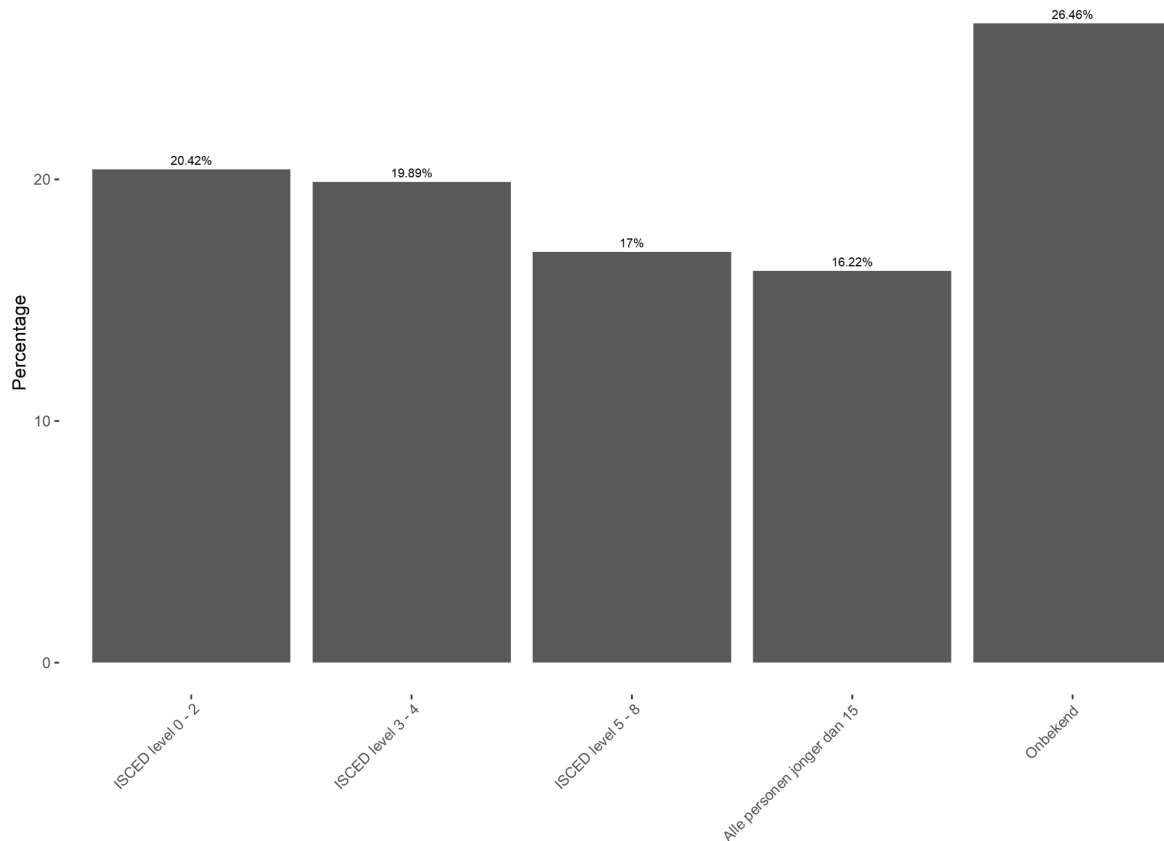
In bovenstaand staafdiagram wordt de inkomensverdeling weergegeven per kwintiel van ieder huishoudinkomen binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones (aanslagjaar 2020). Het huishoudinkomen wordt als volgt berekend: het netto belastbaar inkomen van alle leden binnen het huishouden wordt bij elkaar opgeteld en gedeeld door het aantal equivalente volwassenen (1 = eerste volwassene, 0,5 = alle andere leden binnen huishouden van 14 jaar of ouder en 0,3 = alle kinderen jonger dan 14 jaar). Kwintiel 0 betekent dat het equivalent huishoudinkomen gelijk is aan 0 EUR. Het laagste huishoudinkomen ligt binnen kwintiel 1 en het hoogste huishoudinkomen behoort tot kwintiel 5. Binnen deze dataset zijn er 8,13% onbekenden. De grootste groep binnen de populatie behoort tot kwintiel 1 (26,75%) (kwintiel 1 op Belgisch niveau: 0,01 - 14 669,39). De kleinste groep behoort tot kwintiel 0 (2,7%). 17,79% van de populatie heeft een huishoudinkomen dat gelijk is aan kwintiel 2 (kwintiel 2 op Belgisch niveau: 14 669,40 - 20 956,77). 15,35% heeft een huishoudinkomen binnen kwintiel 3 (kwintiel 3 op Belgisch niveau: 20 956,78 - 27 997,18). Tot slot hebben 14,11% en 15,17% van de populatie een huishoudinkomen dat respectievelijk tot kwintiel 4 (kwintiel 4 op Belgisch niveau: 27 997,19 - 38 282,44) en kwintiel 5 (kwintiel 5 op Belgisch niveau: 38 282,45 - maximum) behoort.

Bovenstaand staafdiagram geeft de inkomensverdeling weer (per kwintiel van ieder huishoudinkomen) per Eerstelijnszone in vergelijking met de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Binnen de dataset zijn er ook onbekenden aanwezig. Deze worden per Eerstelijnszone weergegeven. Het grootste deel van de huishoudens in iedere Eerstelijnszone heeft een inkomen binnen kwintiel 1. In Eerstelijnszone Antwerpen Centrum, Oost en Zuid liggen deze cijfers vrij gelijk, om en bij de 29% van de populatie van iedere Eerstelijnszone heeft een huishoudinkomen binnen kwintiel 1. In Eerstelijnszone Noord Antwerpen ligt dit cijfer een stuk lager, namelijk 19,47%. De kleinste groep binnen iedere Eerstelijnszone-populatie heeft een huishoudinkomen gelijk aan 0 EUR (=kwintiel 0). Kwintiel 2 wordt het sterkst vertegenwoordigd binnen Eerstelijnszone Antwerpen Oost. Tot slot worden kwintiel 3,4 en 5 sterker vertegenwoordigd in Eerstelijnszone Noord Antwerpen in vergelijking met de andere drie Antwerpse Eerstelijnszones.

1.1.1.7 Opleidingsniveau (ISCED)

Opleidingsniveau Eerstelijnszones Antwerpen
Situatie op augustus 2022

Bron: Statbel

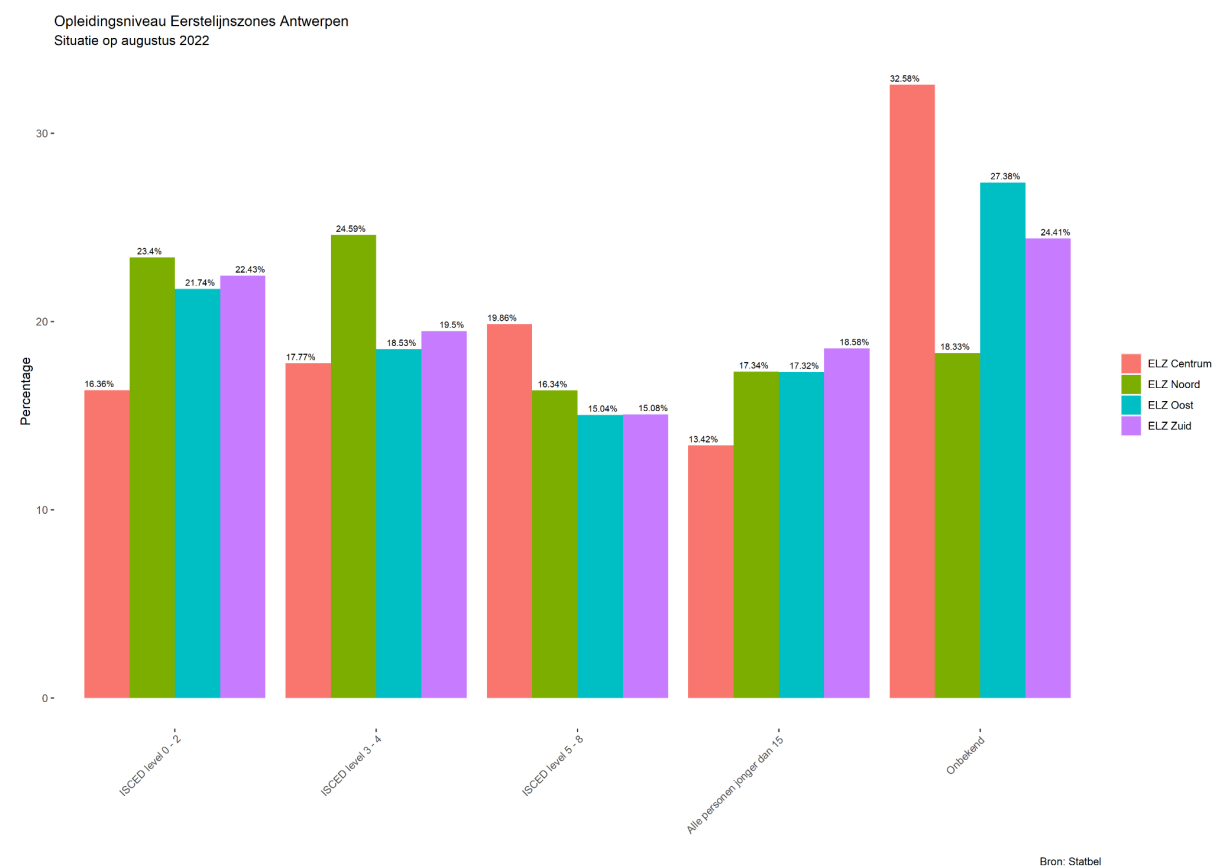
In bovenstaand staafdiagram wordt het opleidingsniveau weergegeven voor de populatie binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones volgens de ISCED-classificatie (International Standard Classification of Education) (laatste data-update: 2017). 16,22% van de personen zijn jonger dan 15 jaar en komen bijgevolg niet in aanmerking voor deze indeling. Van 26,46% van de populatie is het opleidingsniveau onbekend. Dit percentage onbekenden is vrij hoog binnen de Antwerpse Eerstelijnszones en kent drie verklaringen: (1) De data is slechts geüpdatet tot 01/01/2017. Personen die later zijn toegevoegd aan de database geven een lege cel en zijn dus onbekend. (2) Er bevindt zich nagenoeg alleen informatie over personen die hun diploma in België hebben bepaald in de database. (3) Binnen de oudere populatie is er een groter aandeel onbekenden, daar de databanken nog niet lang genoeg bestaat. Dit wordt wel gedeeltelijk verholpen door de census 2001 gegevens.

20,42% van de populatie heeft een opleidingsniveau op niveau 0-2 binnen de ISCED-classificatie. Dit omvat kleuteronderwijs (niveau 0), lager onderwijs (niveau 1) en lager secundair onderwijs (niveau 2). Vervolgens heeft 19,89% van de populatie een opleidingsniveau op niveau 3-4 van de ISCED-classificatie. Dit omvat hoger secundair onderwijs (niveau 3) en post secundair niet hoger onderwijs (niveau 4). 17% van de bevolking binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones heeft een opleidingsniveau op niveau 5-8. Dit omvat hoger onderwijs - korte cyclus zoals HBO5 (niveau 5), hoger onderwijs - bacheloropleiding (niveau 6), hoger onderwijs - masteropleiding (niveau 7) en doctoraat (niveau 8).

Gezien het grote aandeel onbekenden in de dataset voor de vier Antwerpse Eerstelijnszones en de dataset uit een ander jaar dateert is het niet opportuun om de data van de Antwerpse Eerstelijnszones en de Vlaamse data te vergelijken. Toch worden de Vlaamse cijfers omtrent opleidingsniveau hieronder ook weergegeven.

Opleidingsniveau Vlaams Gewest (Statbel, 2021)

	Absolute aantallen	Percentages
Laag (ISCED 0 - 2)	836.566	19,95%
Midden (ISCED 3 - 4)	1.651.719	39,40%
Hoog (ISCED 5 - 8)	1.704.337	40,65%
Totaal	4.192.623	100%

Bovenstaand staafdiagram geeft het opleidingsniveau (volgens de ISCED-classificatie) weer per Eerstelijnszone in vergelijking met de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Binnen de dataset zijn er ook onbekenden aanwezig. Deze worden per Eerstelijnszone weergegeven. Binnen Eerstelijnszone Antwerpen Oost en Antwerpen Zuid heeft het grootste deel van de populatie een opleidingsniveau binnen ISCED-niveau 0-2. Verder is binnen Eerstelijnszone Noord Antwerpen het grootste deel van de populatie terug te vinden binnen ISCED-niveau 3-4. Tot slot heeft binnen Eerstelijnszone Antwerpen Centrum het grootste deel van de populatie een opleidingsniveau 5-8.

1.1.2 Gezondheid en zorg

Binnen deze paragraaf van de resultaten wordt de data omtrent gezondheid en zorg weergegeven. De resultaten werden onderverdeeld in drie afzonderlijke hoofdstukken: gezondheidstoestand, preventieve gezondheid en geneesmiddelengebruik.

1.1.2.1 Gezondheidstoestand

Binnen dit hoofdstuk *1.1.2.1 Gezondheidstoestand* wordt dieper ingegaan op de gezondheidstoestand van de personen die wonen binnen de Eerstelijnszone. Ten eerste wordt ingegaan op het statuut chronische aandoening. Vervolgens wordt de prevalentie van diabetes en de BEL-score besproken. Daarna wordt verder ingegaan op personen met een beperking en het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden en ouderen met een zorgnood. Tot slot worden de resultaten omtrent de zorgbehoefte bij ouderen, ouderen met dementie en mentale gezondheid weergegeven.

Deel 1: Statuut chronische aandoening

Beschrijving IMA-atlas = "Percentage rechthebbenden met minstens één statuut chronische aandoening"

Laatste data-update = 2021

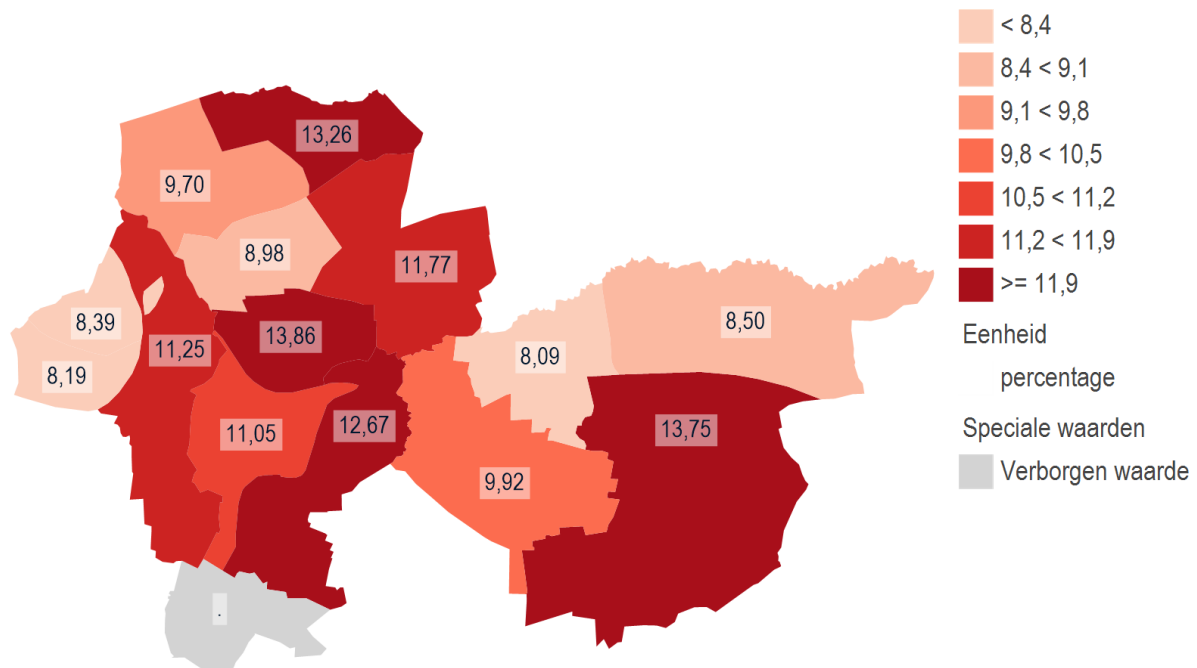
Cijfer overheen vier Antwerpse Eerstelijnszones = 10,60%

Cijfer voor Provincie Antwerpen = 12,06%

Cijfer voor Vlaams Gewest = 13,32%

Oost

Statuut chronische aandoening - 2021 - Wijken Eerstelijnszone Antwerpen Oost

Bron: <http://www.ima-aim.be>

In bovenstaande weergave en onderstaande tabel wordt het statuut chronische aandoening weergegeven binnen Eerstelijnszone Antwerpen Oost. Bij de interpretatie van deze cijfers dient de grote variatie aan bevolkingsdichtheid zeker meegenomen te worden (cf. 1.1.1.1 *Bevolkingsdichtheid*), alsook de afwijkende bevolkingspiramide t.o.v. Vlaanderen (cf. 1.1.1.2 *Bevolkingspiramide*). De wijk met het laagste percentage personen met een statuut chronische aandoening is terug te vinden in Wommelgem (8,09%). De wijk met het hoogste percentage personen met een statuut chronische aandoening is Rivierenhof (13,86%), op de voet gevolgd door een andere wijk in Wommelgem (13,75%). Beide wijken scoren hoger dan het Vlaams gemiddelde (13,32%). In het Rivierenhof dient rekening te worden gehouden met de erg lage bevolkingsdichtheid.

	Statuut chronische aandoening
Deurne - Noord	9,7%
Deurne - Oost	11,77%
Deurne - Zuidwest	11,05%
Deurne - Zuidoost	12,67%
Deurne Vlieghaven	.
Deurne Dorp - Gallifort	8,98%
Kruininge - Bremweide	13,26%
Rivierenhof	13,86%
Borgerhout - Extra Muros	11,25%
Borgerhout Intra Muros Noord	8,39%
Borgerhout Intra Muros Zuid	8,19%
Wommelgem (BE2_11052A0)	13,75%
Wommelgem (BE2_11052A1)	9,92%
Wommelgem (BE2_11052A2)	8,09%
Wommelgem (BE2_11052A3)	8,5%

Deel 2: Prevalentie diabetes

Beschrijving rapport kerncijfers Provincie in Cijfers = “[promille] rechthebbenden met afleveringen antidiabetica of met naar diabetes verwijzende nomenclatuur (diabetesconventie, diabetespas, zorgtraject diabetes) per 1.000 rechthebbenden.”

Laatste data-update = 2018

Cijfer voor vier Antwerpse Eerstelijnszones, Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

	Prevalentie diabetes per 1.000 personen in de ziekteverzekering
Antwerpen	53
Schoten	51
Stabroek	52
Wommelgem	46
Vier Antwerpse Eerstelijnszones	53
Provincie Antwerpen	52
Vlaams Gewest	56

In Antwerpen hebben 53/1.000 personen met een ziekteverzekering recht op een diabetesbehandeling. In Wommelgem (46 per 1.000), Schoten (51 per 1.000) en Stabroek (52 per 1.000) ligt de prevalentie iets lager. Bij vergelijking met het prevalentiecijfer binnen het Vlaams Gewest (56 per 1.000) kan worden vastgesteld dat de vastgestelde prevalentie binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones lager is. Dit zou enerzijds verklaard kunnen worden door een vermoedelijke onderdetectie. Anderzijds is de afwijkende bevolkingspiramide voor de vier Antwerpse Eerstelijnszones t.o.v. Vlaanderen ook een verklaring voor de lagere prevalentiecijfers. Aandachtspunt bij het interpreteren van deze cijfers is het feit dat deze cijfers dateren van de periode voor de COVID-crisis (2018). Binnen het werkingsgebied van de Antwerpse Eerstelijnszones zijn er diverse projecten lopende omtrent diabetes, waaronder het HALT2Diabetes-project vanuit de Diabetes Liga en Logo Antwerpen. Daarnaast wordt momenteel ook een dashboard uitgewerkt om de diabetesparameters nog nauwkeuriger op te kunnen volgen als professional en Eerstelijnszone. Tot slot werd binnen een werkgroep van Eerstelijnszone Noord Antwerpen een diabetesboekje ontwikkeld als hulpmiddel voor diabetespatiënten.

Deel 3: BEL-score

Beschrijving rapport kerncijfers Provincie in Cijfers = “Tijdens het huisbezoek peilt het begeleidend personeelslid van de dienst voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg naar de zorgbehoefte van de gebruiker (indicatiestelling). Dat gebeurt door middel van het scoren van deze persoon via 27 items. Die 27 items zijn gegroepeerd in 4 blokken die elk verwijzen naar een welbepaalde invalshoek: de zorgbehoefte op huishoudelijk, lichamelijk, sociaal en geestelijk vlak. De scores op de 27 items worden opgeteld en vormen de BEL-profielscore. Een score van 35 of meer wordt beschouwd als zwaar zorgbehoevend.”

Laatste data-update = 2020

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Gewogen gemiddelde BEL-score gezinszorg 65+ (aantal)
Antwerpen	24,6
Schoten	30,9
Stabroek	27,3
Wommelgem	26,6
Provincie Antwerpen	27,4
Vlaams Gewest	28,3

Binnen het Vlaams Gewest bedraagt de gemiddelde BEL-score voor 65-plussers die gezinszorg ontvangen 28,3. Wanneer dit per lokaal bestuur wordt bekeken, liggen deze cijfers lager voor Antwerpen (24,6), Wommelgem (26,6) en Stabroek (27,3). Binnen Schoten ligt de gemiddelde BEL-score hoger (30,9) dan het Vlaams gemiddelde en de andere lokale besturen binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Binnen de jongere leeftijdscategorie 0 - 64 jaar in Antwerpen (via de data van Stad in Cijfers - 2020) is de BEL-score 17,3 voor personen binnen deze leeftijdscategorie die gezinszorg ontvangen. Dit is een verschil van 29,67% t.o.v. de oudere populatie. Er is echter wel een vermoeden van onderrapportage gezien de diensten gezinszorg een betalende dienstverlening aanbieden, wat niet voor alle inwoners binnen de Eerstelijnszones toegankelijk is. Daarnaast mogen culturele verschillen in zorg naar ouderen, waardoor zorgbehoevende 65+ers niet altijd in aanraking komen met thuiszorg, niet over het hoofd worden gezien. Indien toekomstige acties hierrond opgezet worden, dienen bovenstaande bedenkingen onderzocht te worden vooraleer een correct beeld rond dit thema gevormd kan worden voor de vier Antwerpse Eerstelijnszones.

Deel 4: Personen met een beperking

Beschrijving rapport kerncijfers Provincie in Cijfers = "De Directie-generaal (DG) Personen met een handicap beslist na medische evaluatie over een erkenning als persoon met een beperking in volgende gevallen:

- ofwel een erkenning bij verlies van verdienvermogen tot een derde of minder dan wat een persoon zonder beperking op de gewone arbeidsmarkt kan verdienen,
- ofwel een erkenning bij minstens 7 punten op de schaal van zelfredzaamheid."

Laatste data-update = 2022

Cijfer voor vier Antwerpse Eerstelijnszones, Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Personen met een beperking per 1.000 18-plussers
Antwerpen	49,79

Schoten	39,70
Stabroek	44,31
Wommelgem	46,53
Vier Antwerpse Eerstelijnszones	48,93
Provincie Antwerpen	52,25
Vlaams Gewest	62,25

Binnen het Vlaams Gewest zijn er per 1.000 18-plussers 62,25 personen erkend als persoon met een beperking. Dit cijfer ligt binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones een heel stuk lager, namelijk 48,93. Mogelijks kan dit verklaard worden door onderdetectie of onvoldoende toegang tot zorg. Binnen de lokale besturen van de vier Antwerpse Eerstelijnszones scoort Schoten het laagst (39,70) op deze parameter.

Deel 5: Zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden

Beschrijving rapport kerncijfers Provincie in Cijfers = “Vroeger de zorgverzekering, voor personen die veel zorg nodig hebben, zoals ouderen die in een woonzorgcentrum verblijven (zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden in de residentiële zorg) of mensen die thuis veel ondersteuning nodig hebben (zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden in de mantel- en thuiszorg). Dit zorgbudget is leeftijdsonafhankelijk, maar het merendeel wordt toegekend aan mensen ouder dan 65 jaar.”

Laatste data-update = 2021

Cijfer voor vier Antwerpse Eerstelijnszones, Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Zorgbudget voor zwaar zorg-behoevenden in de mantel- en thuiszorg (absoluut aantal personen)	Zorgbudget voor zwaar zorg-behoevenden in de residentiële zorg (absoluut aantal personen)	Zorgbudget voor zwaar zorg-behoevenden 65+ (absoluut aantal personen)	Zorgbudget voor zwaar zorg-behoevenden 65+ (t.o.v. 65-plussers)
Antwerpen	9.674	5.264	11.361	13,2%
Schoten	709	383	900	11,6%
Stabroek	384	123	380	9,9%
Wommelgem	262	215	410	14,6%
Vier Antwerpse Eerstelijnszones	11.029	5.985	13.051	12,9%

Provincie Antwerpen	41.144	20.223	48.344	13,1%
Vlaams Gewest	189.500	76.200	211.662	15,4%

Binnen de mantelzorg- en thuiszorgsituatie zijn 11.029 zorgbudgetten toegekend in de vier Antwerpse Eerstelijnszones. In de residentiële situatie ligt dit cijfer lager, namelijk 5.985 zorgbudgetten. Wanneer dezelfde budgetten bekeken worden binnen de leeftijdscategorie 65+, dan kan worden vastgesteld dat 13.051 budgetten werden toegekend aan 65+ers. 12,9% van de 65-plussers binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones ontvangt een zorgbudget. Dit cijfer ligt lager dan voor de groep van 65-plussers binnen de Provincie Antwerpen en het Vlaams Gewest. Mogelijks kan dit verklaard worden doordat de zorgbudgetten actief dienen aangevraagd te worden door de burger zelf bij de zorgkas, alsook gezien bepaalde voorwaarden verbonden zijn aan het verkrijgen van een zorgbudget (bv. minstens 10 jaar in Vlaanderen - België wonen, voldoen aan inburgeringsplicht, enzovoort).

Deel 6: Zorgbudget voor ouderen met een zorgnood

Beschrijving rapport kerncijfers Provincie in Cijfers = "Vroeger de Tegemoetkoming Hulp aan Bejaarden of THAB is een financiële tegemoetkoming voor ouderen (vanaf 65 jaar) die moeilijkheden ondervinden bij het uitvoeren van dagelijkse taken. De tegemoetkoming is bedoeld om de kosten ten gevolge van de zorg te vergoeden. Ze wordt enkel toegekend aan personen met een beperkt inkomen."

Laatste data-update = 2021

Cijfer voor vier Antwerpse Eerstelijnszones, Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Zorgbudget voor ouderen met een zorgnood	Zorgbudget voor ouderen met een zorgnood (t.o.v. 65-plussers)
Antwerpen	5.019	5,8%
Schoten	216	2,8%
Stabroek	119	3,1%
Wommelgem	126	4,5%
Vier Antwerpse Eerstelijnszones	5.480	5,4%
Provincie Antwerpen	20.860	5,6%
Vlaams Gewest	94.607	6,9%

In de vier Antwerpse Eerstelijnszones verkregen 5.480 65-plussers een zorgbudget voor ouderen met een zorgnood. Deze budgetten kunnen verkregen worden bovenop de budgetten voor zwaar

zorgbehoevenden. Dit cijfer verschilt lichtjes van datgene voor de groep van 65-plussers binnen de Provincie Antwerpen. Mogelijks kan dit verklaard worden doordat het zorgbudget ook actief dient aangevraagd te worden door de burger zelf bij de zorgkas, alsook onderworpen is aan bepaalde voorwaarden.

Deel 7: Zorgbehoefte bij ouderen

Bron: Rapport Ouderenzorg Provincie in Cijfers

Laatste data-update = 2010

De laatste data-update dateert uit 2010. De relevantie van deze data kan om die reden in vraag worden gesteld en werd bijgevolg niet meegenomen in deze omgevingsanalyse.

Deel 8: Ouderen met dementie

Beschrijving Rapport Ouderenzorg Provincie in Cijfers = "Dementie is geen normaal ouderdomsverschijnsel. Het is een ziekte die vooral, doch niet uitsluitend, oudere mensen treft. Personen met dementie vormen een groeiende groep die nood heeft aan uitgebreide en vaak gecompliceerde zorg. De natuurlijke evolutie van deze ziekte strekt zich uit over een langere periode van 6 tot 8 jaar. Voorlopig bestaat er nog geen afdoende geneeskundige remedie tegen voortschrijdende dementie."

Laatste data-update = 2009

De laatste data-update dateert uit 2009. De relevantie van deze data kan om die reden in vraag worden gesteld en werd bijgevolg niet meegenomen in deze omgevingsanalyse.

Deel 9: Mentale gezondheid

Bevraging netwerk SaRA

Oost

In het voorjaar van 2022 voerde het netwerk SaRA in samenwerking met Eerstelijnszone Antwerpen Oost een nodenbevraging uit in het kader van de conventie psychologische functies in de eerste lijn. De bevraging werd ingevuld door 119 zorg- en hulpverleners in de Eerstelijnszone met volgende verdeling tussen de verschillende beroepsgroepen:

Beroepsgroep	Aantal deelnemers
klinisch psycholoog	61
klinisch orthopedagoog	8
beleidsmedewerker/vertegenwoordiger	6
huisarts	5
maatschappelijk werker	13
andere	26

Binnen deze conventie wordt psychologische zorg opgesplitst in enerzijds 'eerstelijnspsychologische zorg' (synoniem voor: veerkrachtversterking) en anderzijds 'gespecialiseerde zorg'. De bevolking wordt ook uitgesplitst in verschillende doelgroepen: perinatale en vroege kindertijd, lagere schoolleeftijd, middelbare schoolleeftijd, adolescentie en transitieleeftijd, volwassenen en ouderen.

Nood aan veerkrachtversterking

In onderstaande grafiek wordt per doelgroep de nood aan eerstelijnspsychologische zorg (synoniem voor veerkrachtversterking) binnen Eerstelijnszone Antwerpen Oost weergegeven.

Uitgedrukt in percentages

Uit bovenstaande grafiek blijkt dat de respondenten (zorg- en hulpverleners binnen Eerstelijnszone Antwerpen Oost) aangeven dat de doelgroepen 'Armoede', 'Migratieachtergrond', 'Anderstaligen' en 'Adolescentie en transitieleeftijd' volgens hen de grootste nood ervaren aan veerkrachtversterking.

In wat volgt hieronder worden de doelgroepen en hun noden en prioriteiten afzonderlijk besproken. Gedurende de bevraging werden hiervoor de volgende vragen gehanteerd:

- Wat zijn de meest voorkomende **noden** in het kader van psychologische hulp binnen Eerstelijnszone Antwerpen Oost? (de respondenten konden meerdere antwoorden aanduiden)
- Indien u één problematiek **prioritair** zou kunnen aanpakken in het kader van psychologische hulp, welke problematiek zou dit dan zijn? (de respondenten konden slechts één antwoord aanduiden)

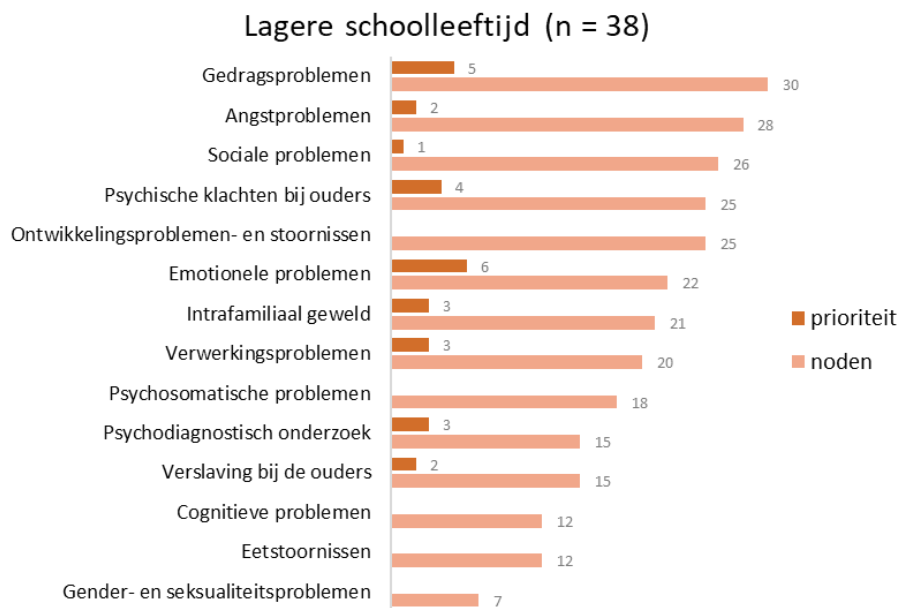
Doelgroep 1: Perinatale en vroege kinderleeftijd

Perinatale en vroege kinderleeftijd (n = 21)

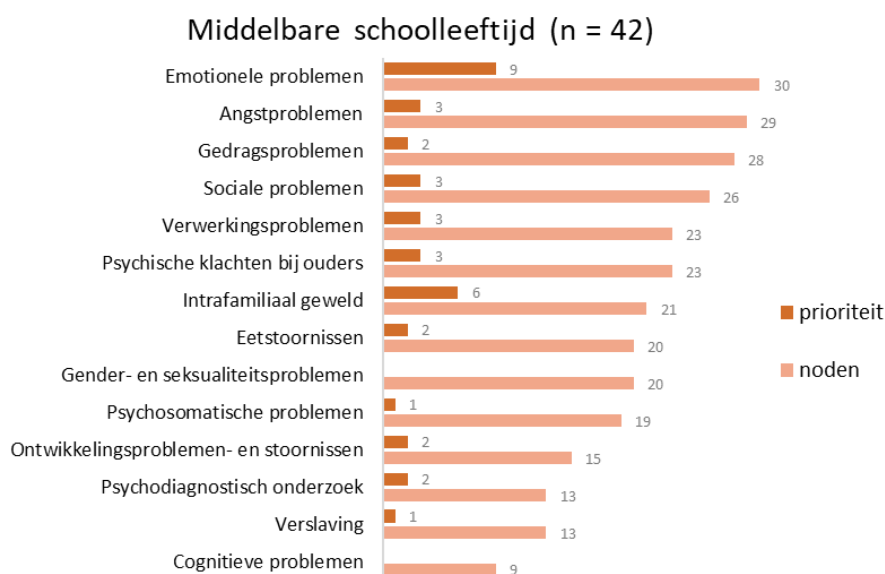
De meest voorkomende problematiek waarbij psychologische hulp nodig is in Eerstelijnszone Antwerpen Oost voor de **doelgroep perinatale en vroege kinderleeftijd** zijn moeilijkheden in de hechtingsrelatie (*zie noden in bovenstaande grafiek*). Als tweede meest voorkomende problematiek worden ontwikkelingsproblemen en -stoornissen en perinatale psychische klachten aangegeven, gevolgd door verslaving bij de ouders en intrafamiliaal geweld. De problematieken die aangeduid worden als prioritair aan te pakken zijn moeilijkheden in de hechtingsrelatie en perinatale psychische klachten.

Doelgroep 2: Lagere schoolleeftijd

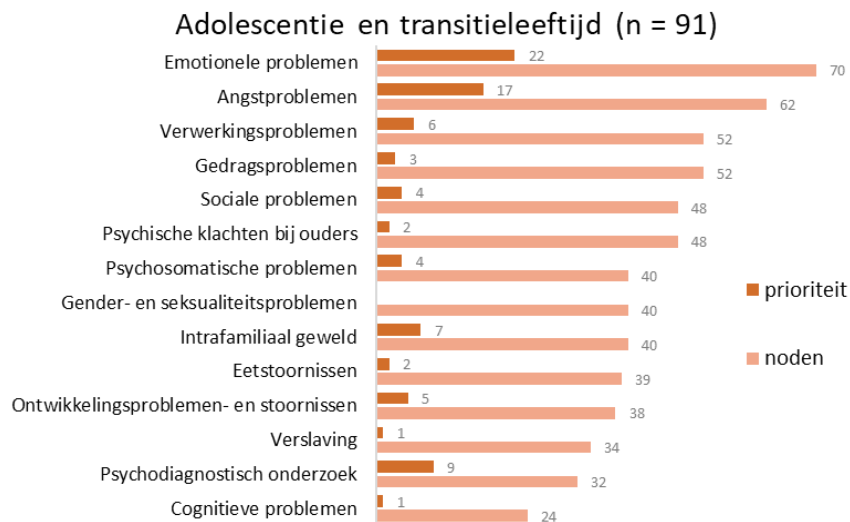
Bij de leeftijdsgroep **lagere schoolleeftijd** zien we dat gedragsproblemen, angstproblemen en sociale problemen als meest voorkomende problematieken worden aangeduid (*zie noden in bovenstaande grafiek*). Daarnaast blijkt uit de bevraging dat emotionele problemen, gedragsproblemen en psychische klachten bij ouders prioritair dienen opgenomen te worden. Gender- en seksualiteitsproblematieken worden als minst voorkomend aangeduid bij de noden en keren niet terug in de prioriteiten. Een kanttekening hierbij is dat slechts een deel van de bevolking geen aansluiting vindt bij de normatieve en kunstmatige indeling van gender in de categorieën 'man'/'vrouw'. Bovenstaande kanttekening geldt voor alle leeftijdscategorieën.

Doelgroep 3: Middelbare schoolleeftijd

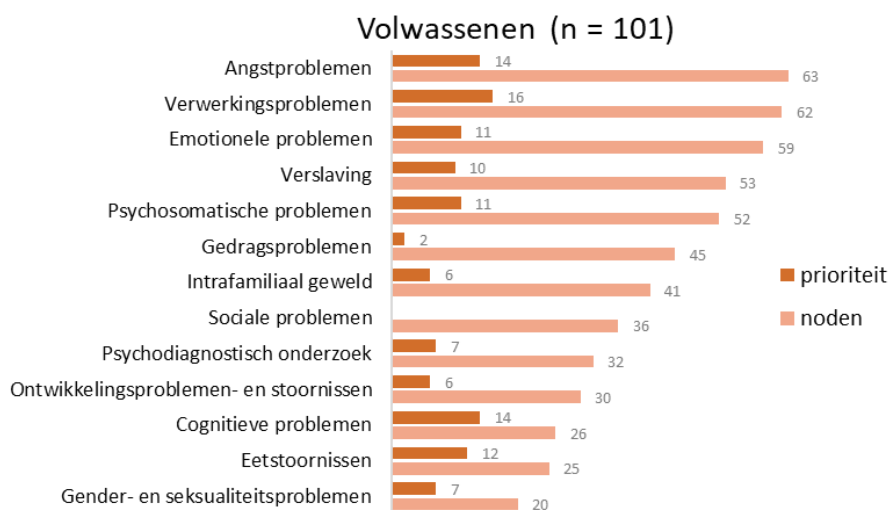
De meest voorkomende problematieken waarbij psychologische hulp nodig is in Eerstelijnszone Antwerpen Oost voor de doelgroep **middelbare schoolleeftijd** zijn, emotionele problemen, angstproblemen en gedragsproblemen (zie *noden in bovenstaande grafiek*). Daarnaast dienen de problematieken emotionele problemen en intrafamiliaal geweld als prioritair te worden opgenomen.

Doelgroep 4: adolescentie en transitieleeftijd

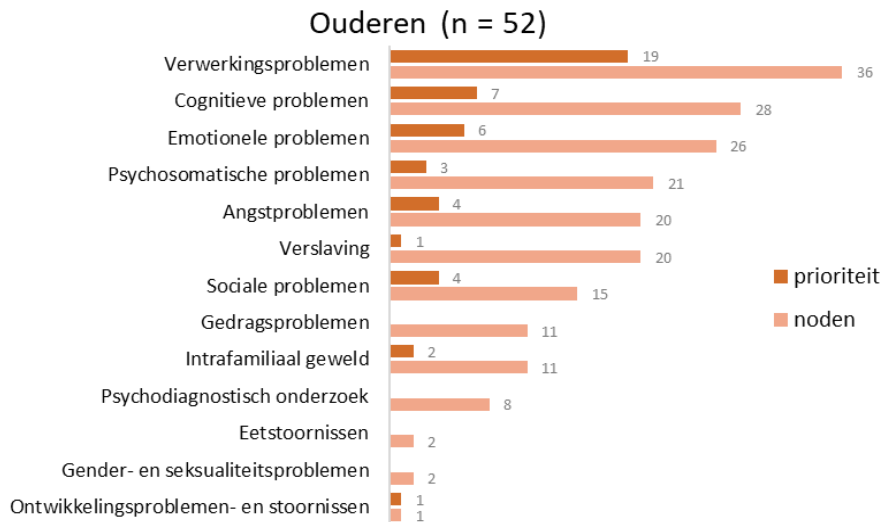
Voor de doelgroep **adolescentie en transitieleeftijd** is duidelijk uit bovenstaande grafiek dat, net zoals bij de doelgroep middelbare schoolleeftijd, de problematieken emotionele problemen en angstproblemen het meest prevalent zijn (zie *noden in bovenstaande grafiek*). Prioritair dient er daarnaast ingezet te worden op emotionele problemen, angstproblemen en psychodiagnostisch onderzoek. Ondanks dat psychodiagnostisch onderzoek niet als meest prevalentie nood wordt aangeduid (zie *noden in bovenstaande grafiek*), blijken de respondenten te menen dat hier toch ook prioritair op zou moeten worden ingezet (zie *prioriteit in bovenstaande grafiek*).

Doelgroep 5: Volwassenen

Binnen Eerstelijnszone Antwerpen Oost blijkt dat voor **volwassenen** angst-, verwerkings- en emotionele problemen belangrijke problematieken zijn (*zie noden in bovenstaande grafiek*). Deze problematieken worden op de voet gevolgd door verslaving. Prioritair dient er ingezet te worden op verwerkingsproblemen, angstproblemen en cognitieve problemen.

Doelgroep 6: Ouderen

Omtrent de laatste doelgroep **ouderen** blijken verwerkingsproblemen, cognitieve problemen en emotionele problemen hoog te scoren (*zie noden in bovenstaande grafiek*). Prioritair dient ingezet te worden op het aanbod voor verwerkingsproblemen, cognitieve problemen en psychosomatische problemen.

Beschrijvingen Antwerpse Gezondheidsenquête

- Aandeel respondenten met psychische problemen
- Aandeel respondenten met slaapstoornis
- Aandeel respondenten met last van stress
- Aandeel respondenten dat meerdere keren per week sociaal contact heeft
- Aandeel respondenten dat minder dan één keer per week sociaal contact heeft
- Voor ieder van bovenstaande variabelen werd telkens bekeken welk percentage van de respondenten (vanaf 16 jaar) volgende zaken rapporteren.

Laatste data-update = 2019

Enkel beschikbaar via de Gezondheidsenquête van Stad Antwerpen, niet ter beschikking voor Schoten, Stabroek en Wommelgem

Een aandachtspunt bij het interpreteren van deze cijfers is het feit dat deze Gezondheidsenquête dateert uit 2019. Intussen is er enerzijds de COVID-crisis geweest, die een impact heeft gehad op het mentaal welbevinden van burgers. Anderzijds is de conventie geestelijke gezondheid ook opgestart. Tot slot loopt er binnen de Antwerpse Eerstelijnszones ook het project Het Helpt wat aansluit bij dit topic. Deze factoren oefen(d)en vermoedelijk allemaal een impact uit op onderstaande data.

Oost

	Aandeel respondenten met psychische problemen	Aandeel respondenten met slaapstoornis	Aandeel respondenten met last van stress	Aandeel respondenten dat meerdere keren per week sociaal contact heeft	Aandeel respondenten dat minder dan één keer per maand sociaal contact heeft
2100 Deurne	19,3	36,2	45,5	84,9	5,8
2140 Borgerhout	27,8	42,9	57,7	85,9	6,7

Cijfers voor Wommelgem zijn niet ter beschikking.

1.1.2.2 Preventieve gezondheid

Binnen dit hoofdstuk 1.1.2.2 *Preventieve gezondheid* wordt verder ingegaan op de deelname aan screenings/projecten in het kader van preventieve gezondheid. Ten eerste wordt ingegaan op de dekkingsgraad van de verschillende kankerscreenings, namelijk borstkankerscreening, baarmoederhalsscreening en darmkankerscreening. Daarnaast wordt de preventieve mondzorg besproken. Tot slot wordt kort ingegaan op de data omtrent het BMI van schoolgaande kinderen.

Deel 1: Dekkingsgraad borstkankerscreening

Beschrijving rapport kerncijfers Provincie in Cijfers = “Percentage vrouwen van 50-69 jaar met een diagnostische of screeningsmammografie tijdens het jaar of het voorgaande jaar (t.o.v. vrouwen met van 50-69 jaar)”

Laatste data-update = 2020

Cijfer voor vier Antwerpse Eerstelijnszones, Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

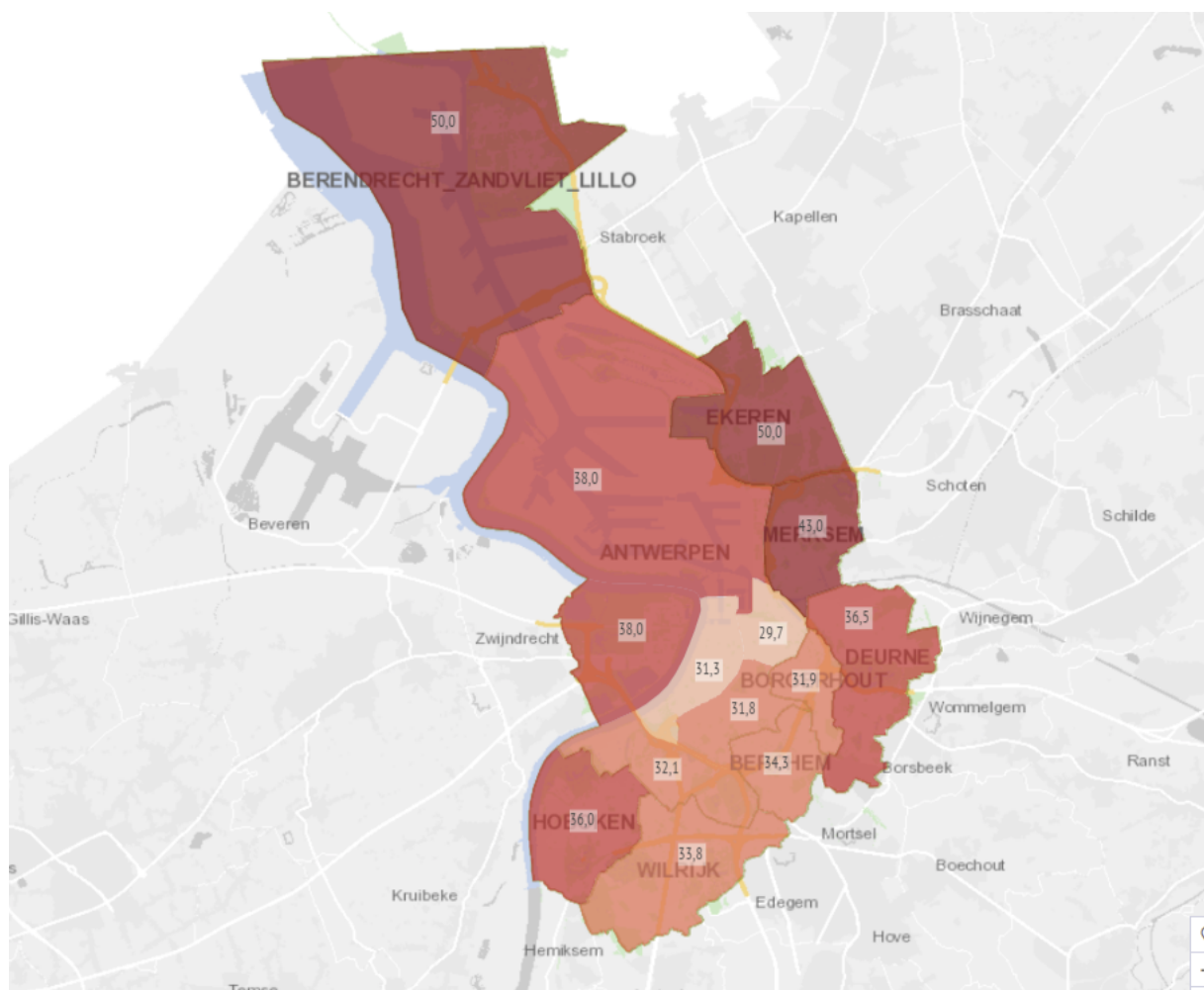
	Totale dekkingsgraad borstkankerscreening (t.o.v. vrouwen 50-69 jaar)
Antwerpen	53,0
Schoten	67,3
Stabroek	64,9
Wommelgem	64,1
Vier Antwerpse Eerstelijnszones	54,9
Provincie Antwerpen	61,1
Vlaams Gewest	61,6

Binnen het Vlaams Gewest bedraagt de totale dekkingsgraad van de borstkankerscreening 61,6% voor de vrouwelijke populatie tussen 50 en 69 jaar. In vergelijking met de lokale besturen binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones ligt dit in Wommelgem (64,1%), Stabroek (64,9%) en Schoten (67,3%) hoger en in Antwerpen bijna 9% lager (53%).

Beschrijving Stad in Cijfers: Deelnamegraad (dekkingsgraad) bevolkingsonderzoek bij screening naar borstkanker = “Het percentage doelgroepvrouwen (50 tem 69 jaar) dat heeft deelgenomen aan borstkankerscreening i.k.v. bevolkingsonderzoeken van de Vlaamse gemeenschap. Met dit percentage verkrijgen we een beeld van het effect van de preventieve aanpak, zijnde de respons die bekomen wordt n.a.v. uitnodigingen tot preventieve kankerscreenings door de Vlaamse gemeenschap. Doelgroepvrouwen die een geldige uitsluitingsreden hebben om niet deel te nemen (een bilaterale mastectomie gehad of een borstkankerdiagnose gehad in de laatste 10 jaar) of die een screening gehad hebben buiten het bevolkingsonderzoek (diagnostische mammografie) werden dus niet meegeteld bij de percentageberekening.”

Laatste data-update = 2020

In Stad in Cijfers: enkel de wijken voor Stad Antwerpen ter beschikking

Bron: Stad in Cijfers

In bovenstaande geografische weergave en onderstaande tabel wordt de dekkingsgraad van het bevolkingsonderzoek naar borstkanker besproken bij vrouwen tussen 50 en 69 jaar in Antwerpen. De deelnamegraad ligt het laagst in 2060 Antwerpen-Noord (29,7%) en het hoogst in Berendrecht-Zandvliet-Lillo en Ekeren (50%).

	Deelnamegraad (dekkingsgraad) bevolkingsonderzoek bij screening naar borstkanker
2000 Antwerpen Centrum	31,3%
2018 Antwerpen Zuid	31,8%
2020 Antwerpen Kiel	32,1%
2030 Antwerpen Luchtbal	38%
2050 Antwerpen Linkeroever	38%
2060 Antwerpen Noord	29,7%
2040 Berendrecht Zandvliet Lillo	50%
2100 Deurne	36,5%
2140 Borgerhout	31,9%
2170 Merksem	43%
2180 Ekeren	50%
2600 Berchem	34,3%
2610 Wilrijk	33,8%
2660 Hoboken	36%

Deel 2: Dekkingsgraad baarmoederhalsscreening

Beschrijving rapport kerncijfers Provincie in Cijfers = "Percentage vrouwen van 25-64 jaar die zich 3-jaarlijks preventief laten onderzoeken op baarmoederhalskanker (t.o.v. vrouwen van 25-64 jaar)"

Laatste data-update = 2020

Cijfer voor vier Antwerpse Eerstelijnszones, Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

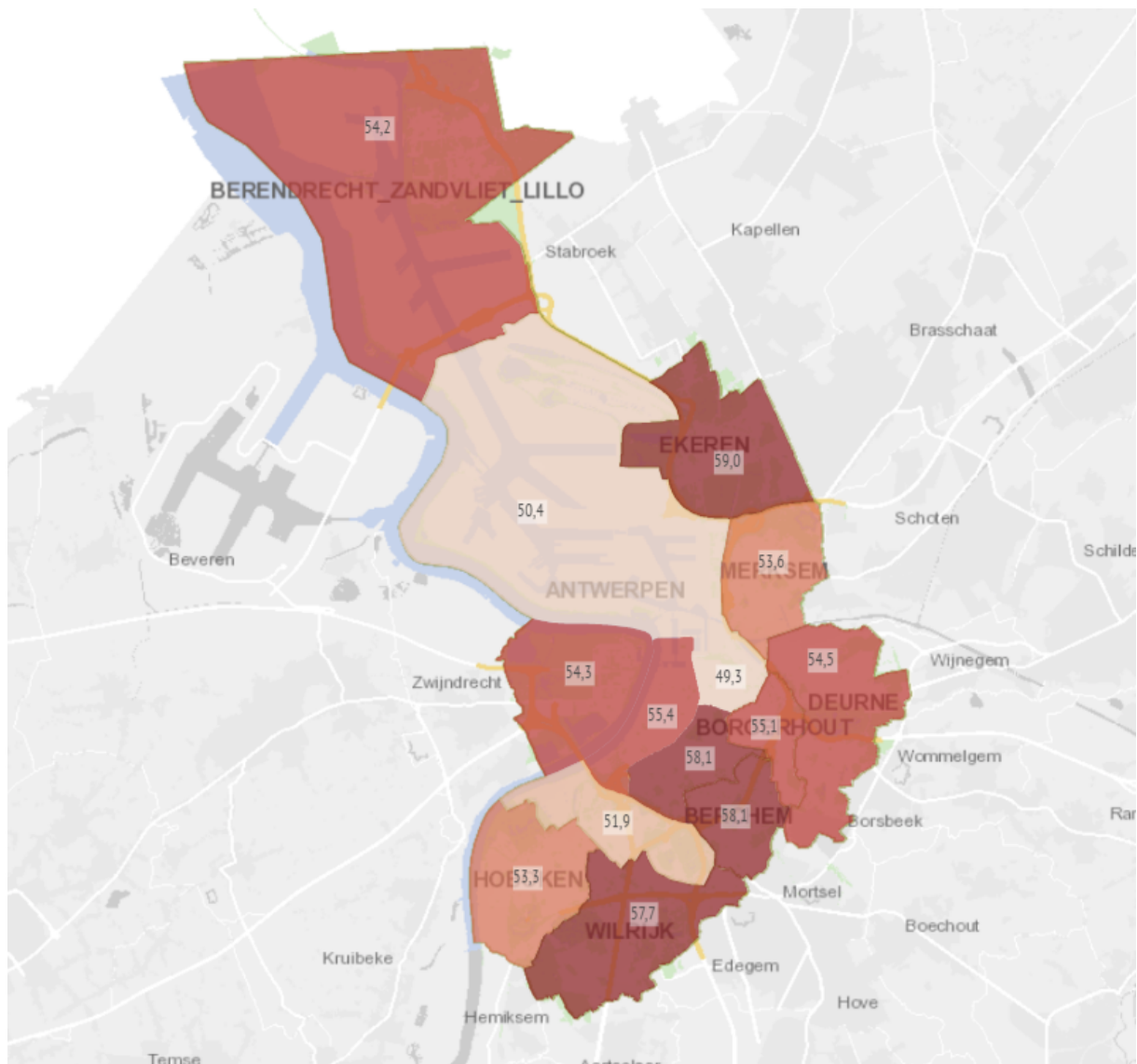
	Totale dekkingsgraad baarmoederhalskankerscreening (t.o.v. vrouwen 25-64 jaar)
Antwerpen	59,7
Schoten	67,5
Stabroek	66,1
Wommelgem	65,8
Vier Antwerpse Eerstelijnszones	60,5
Provincie Antwerpen	63
Vlaams Gewest	62,6

Binnen het Vlaams Gewest bedraagt de totale dekkingsgraad van de baarmoederhalskankerscreening 62,6% voor de vrouwelijke populatie van 25 tot en met 64 jaar. In vergelijking met de lokale besturen binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones ligt dit - net als bij de borstkankerscreening - in Wommelgem (65,8%), Stabroek (66,1%) en Schoten (67,5%) hoger en in Antwerpen lager (59,7%).

Beschrijving Stad in Cijfers: Deelnamegraad (dekkingsgraad) bevolkingsonderzoek bij screening naar baarmoederhalskanker = "Het percentage doelgroepvrouwen (25 tem 64 jaar) dat heeft deelgenomen aan baarmoederhalskankerscreening. Dit percentage refereert aan het aantal doelgroepvrouwen dat tenminste 1 uitstrijkje gehad heeft in de laatste 3 jaar (zowel de doelgroepvrouwen die een dergelijke screening hebben laten uitvoeren n.a.v. van een uitnodigingsbrief voor het bevolkingsonderzoek van de Vlaamse gemeenschap als de doelgroepvrouwen die een dergelijke screening hebben laten uitvoeren los van een dergelijke uitnodigingsbrief). De doelgroepvrouwen die een geldige uitsluitingsreden hebben om zich niet te laten screenen (verwijdering van baarmoeder en baarmoederhals gehad of een baarmoederhalskankerdiagnose gehad in de laatste 10 jaar) werden niet meegeteld bij de percentageberekening."

Laatste data-update = 2020

In Stad in Cijfers: enkel de wijken voor Stad Antwerpen ter beschikking

Bron: Stad in Cijfers

In bovenstaande geografische weergave en onderstaande tabel wordt de dekkingsgraad van het bevolkingsonderzoek naar baarmoederhalskanker besproken bij vrouwen tussen 25 en 64 jaar. De deelnamegraad ligt - net als bij borstkankerscreening - het laagst in 2060 Antwerpen-Noord (49,3%) en het hoogst in Ekeren (59%). De deelnamegraad ligt over het algemeen hoger bij het bevolkingsonderzoek naar baarmoederhalskanker dan bij borstkanker.

	Deelnamegraad (dekking) bevolkingsonderzoek bij screening naar baarmoederhalskanker
2000 Antwerpen Centrum	55,4%
2018 Antwerpen Zuid	58,1%
2020 Antwerpen Kiel	51,9%

2030 Antwerpen Luchtbal	50,4%
2050 Antwerpen Linkeroever	54,3%
2060 Antwerpen Noord	49,3%
2040 Berendrecht Zandvliet Lillo	54,2%
2100 Deurne	54,5%
2140 Borgerhout	55,1%
2170 Merksem	53,6%
2180 Ekeren	59%
2600 Berchem	58,1%
2610 Wilrijk	57,7%
2660 Hoboken	53,3%

Deel 3: Dekkingsgraad darmkankerscreening

Beschrijving rapport kerncijfers Provincie in Cijfers = “Percentage 56-74 jarigen die zich preventief laten onderzoeken op dikkedarmkanker (t.o.v. 56-74 jarigen)”

Laatste data-update = 2020

Cijfer voor vier Antwerpse Eerstelijnszones, Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Totale dekkingsgraad darmkankerscreening (t.o.v. 56-74 jaar)
Antwerpen	55,7
Schoten	66,3
Stabroek	65,9
Wommelgem	66,7
Vier Antwerpse Eerstelijnszones	57,2
Provincie Antwerpen	64,2
Vlaams Gewest	63,5

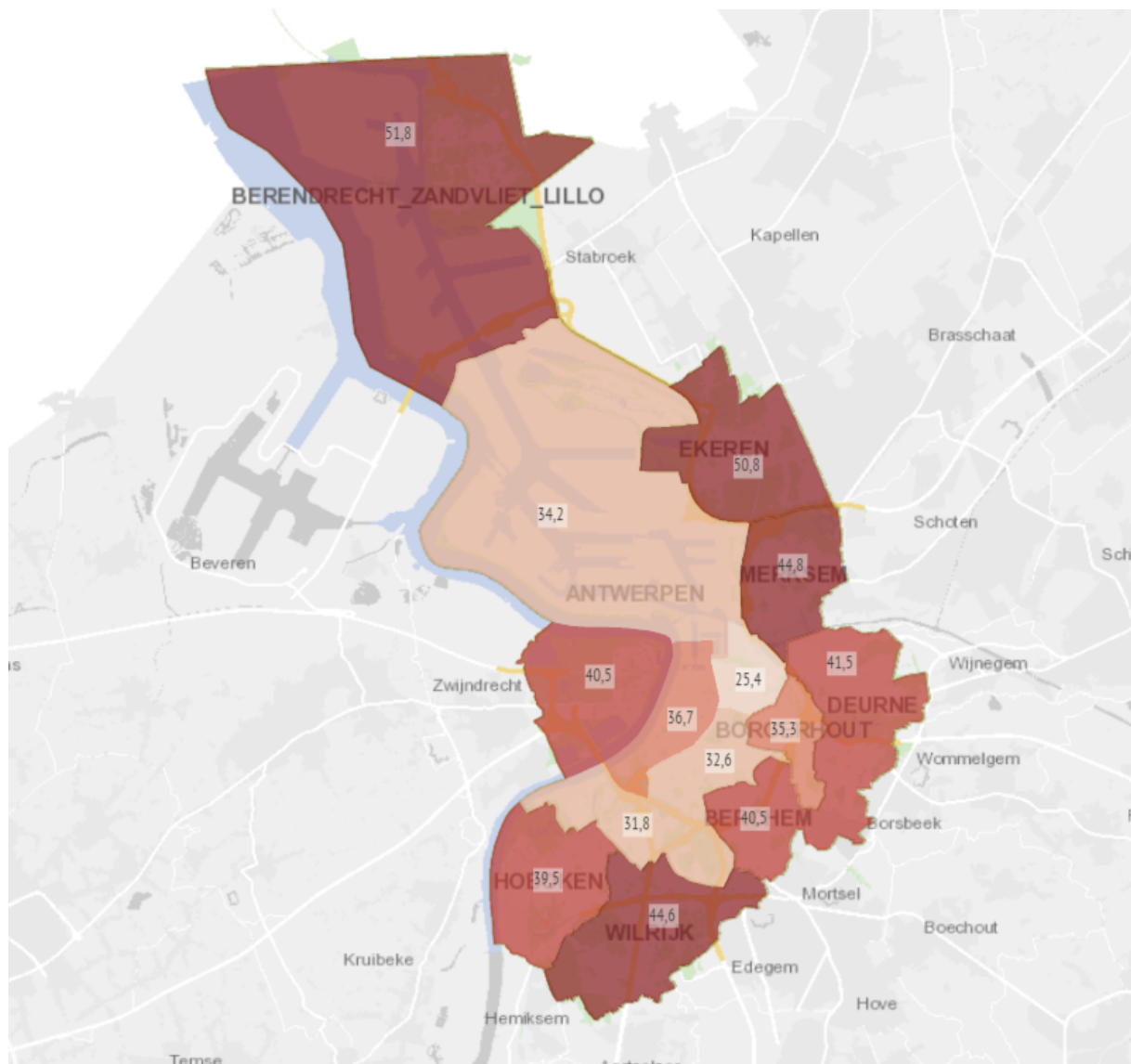
Binnen het Vlaams Gewest bedraagt de totale dekkingsgraad van de darmkankerscreening 63,5% voor de volwassenen populatie van 56 tot en met 74 jaar. In vergelijking met de lokale besturen

binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones ligt dit - net als bij de borstkankerscreening en de baarmoederhalskankerscreening - in Stabroek (65,9%), Wommelgem (66,7%) en Schoten (66,3%) hoger en in Antwerpen bij benadering 8% lager (55,7%).

Beschrijving Stad in Cijfers: Responsgraad bevolkingsonderzoek bij screening naar dikkedarmkanker = "Het percentage doelgroep personen (56 tem 74 jaar) dat heeft deelgenomen aan dikkedarmkankerscreening n.a.v. een uitnodiging bevolkingsonderzoek van de Vlaamse gemeenschap. Doelgroep personen die tijdens een voorafgaand jaar al een gratis stoelgangtest gehad hebben binnen het bevolkingsonderzoek van de Vlaamse gemeenschap, een stoelgangtest gehad hebben buiten het bevolkingsonderzoek of die een geldige uitsluitingsreden hebben om niet deel te nemen (een volledige verwijdering van de dikke darm gehad, een volledige coloscopie of een dikkedarmkanker-diagnose gehad in de laatste 10 jaar) werden niet meegeteld bij de percentageberekening."

Laatste data-update = 2020

In Stad in Cijfers: enkel de wijken voor Stad Antwerpen ter beschikking

Bron: Stad in Cijfers

In bovenstaande geografische weergave en onderstaande tabel wordt de dekkingsgraad van het bevolkingsonderzoek naar dikkedarmkankerscreening besproken bij personen tussen 56 en 74 jaar. De deelnamegraad ligt - net als bij borstkankerscreening en baarmoederhalsscreening - het laagst in 2060 Antwerpen-Noord (25,4%) en het hoogst in Berendrecht-Zandvliet-Lillo (51,8%). De deelnamegraad bij dikkedarmscreening ligt over het algemeen in lijn met de deelnamegraad aan borstkankerscreening.

	Deelnamegraad (dekkingsgraad) bevolkingsonderzoek bij screening naar dikkedarmkanker
2000 Antwerpen Centrum	36,7%
2018 Antwerpen Zuid	32,6%
2020 Antwerpen Kiel	31,8%
2030 Antwerpen Luchtbal	34,2%
2050 Antwerpen Linkeroever	40,5%
2060 Antwerpen Noord	25,4%
2040 Berendrecht Zandvliet Lillo	51,8%
2100 Deurne	41,5%
2140 Borgerhout	35,3%
2170 Merksem	44,8%
2180 Ekeren	50,8%
2600 Berchem	40,5%
2610 Wilrijk	44,6%
2660 Hoboken	39,5%

Deel 4: Preventieve mondzorg

Beschrijving rapport kerncijfers Provincie in Cijfers = "Percentage rechthebbenden met minstens 2 preventieve contacten met de tandarts in 2 verschillende jaren binnen een periode van 3 kalenderjaren (jaar x, jaar x-1, jaar x-2)"

Laatste data-update = 2020

Cijfer voor vier Antwerpse Eerstelijnszones, Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Preventieve mondzorg (t.o.v. personen in de ziekteverzekering)
Antwerpen	31,1
Schoten	42,0
Stabroek	43,2
Wommelgem	40,8
Vier Antwerpse Eerstelijnszones	32,3
Provincie Antwerpen	38,9
Vlaams Gewest	39,2

Binnen het Vlaams Gewest raadpleegt 39,2% van de rechthebbenden minstens twee keer preventief de tandarts in twee verschillende jaren binnen een periode van drie kalenderjaren. Voor de vier Antwerpse Eerstelijnszones ligt dit gemiddeld gezien lager, namelijk 32,3%. Antwerpen scoort het laagste voor deze parameter met 31,1%. Wommelgem (40,8%), Schoten (42,0%) en Stabroek (43,2%) scoren beter dan de cijfers voor het Vlaams Gewest. Binnen Eerstelijnszone Antwerpen Zuid loopt een project dat preventief inzet op mondzorg bij kwetsbare kinderen, jongeren en gezinnen.

Deel 5: BMI bij schoolkinderen

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid

(https://www.google.com/url?q=https://www.zorg-en-gezondheid.be/bmi-bij-schoolkinderen&sa=D&source=docs&ust=1658328567638469&usg=AOvVaw3feDhMw-hPjQ_Mo07pbnYa)

Laatste data-update = 2016

De laatste data-update dateert uit 2016. De relevantie van deze data kan om die reden in vraag worden gesteld en werd bijgevolg niet meegenomen in deze omgevingsanalyse.

1.1.2.3 Geneesmiddelengebruik

Binnen dit hoofdstuk 1.1.2.3 *Geneesmiddelengebruik* wordt ingegaan op het gebruik van medicijnen binnen de populatie van de Eerstelijnszone. Allereerst wordt het antibioticagebruik voorgesteld. Vervolgens wordt het gebruik van psychofarmaca in kaart gebracht. Tenslotte wordt het gebruik van antidementia weergegeven.

Deel 1: Antibioticagebruik

Beschrijvingen IMA-atlas:

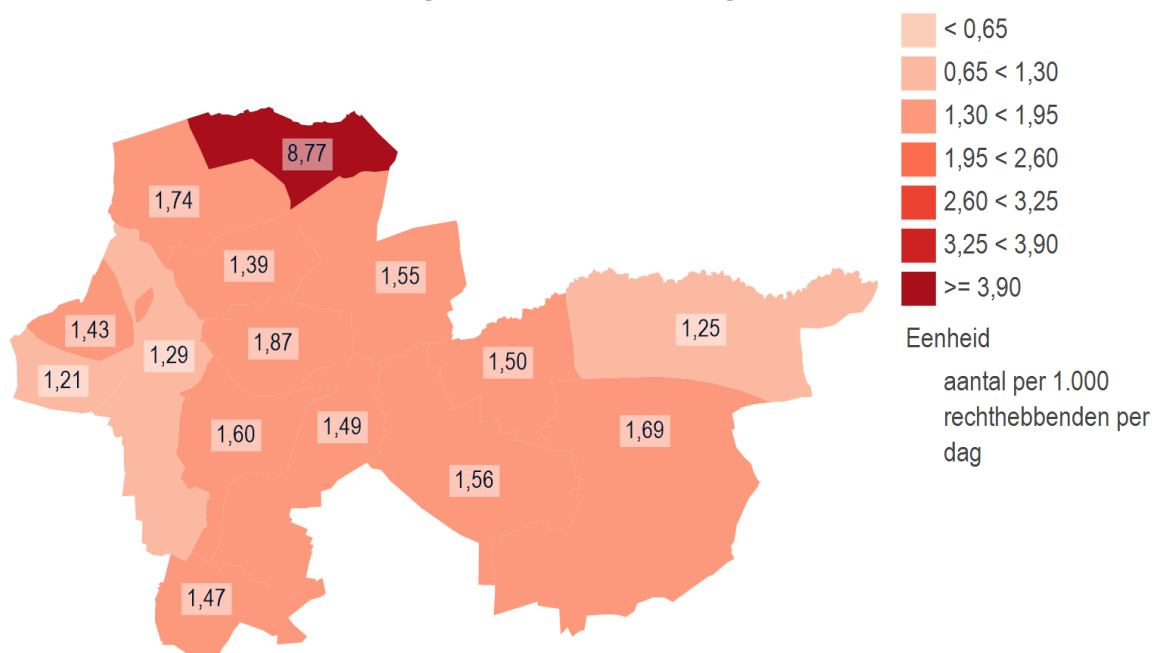
- Antibioticumconsumptie verpakkingen = “Aantal terugbetaalde antibioticumverpakkingen per 1.000 rechthebbenden per dag tussen 1 juli van het jaar en 30 juni van het volgende kalenderjaar – ambulante praktijk”
- Antibioticumconsumptie - DDD = “Aantal terugbetaalde DDD (standaard dagdosis) antibioticum per 1.000 rechthebbenden per dag tussen 1 juli van het jaar en 30 juni van het volgende kalenderjaar – ambulante praktijk”
- Antibioticumconsumptie behandelingen = “Aantal terugbetaalde antibioticumbehandelingen per 1.000 rechthebbenden per dag tussen 1 juli van het jaar en 30 juni van het volgende kalenderjaar – ambulante praktijk”
- Antibioticumconsumptie rechthebbenden = “Aantal rechthebbenden met een terugbetaalde antibioticumbehandeling per 1.000 rechthebbenden per dag tussen 1 juli van het jaar en 30 juni van het volgende kalenderjaar – ambulante praktijk”

Laatste data-update = 2018

Cijfer voor Vlaams Gewest in tabel

Oost

Antibioticumconsumptie - verpakkingen - 2019 - Wijken Eerstelijnszone Antwerpen Oost

Bron: <http://www.ima-aim.be>

In bovenstaande geografische weergave en onderstaande tabel wordt het antibioticagebruik besproken binnen de wijken van Eerstelijnszone Antwerpen Oost. De antibioticacconsumptie ligt het hoogst in Kruininge-Bremweide (8,77). Dit ligt opmerkelijk hoger dan het cijfer omtrent antibioticagebruik in het Vlaams Gewest (2,12). In Kruininge-Bremweide dient rekening te worden gehouden met de lage bevolkingsdichtheid.

	Antibioticum- consumptie verpakkingen	Antibioticum- consumptie DDD	Antibioticum- consumptie behandelingen	Antibioticum- consumptie rechthebbenden
Deurne - Noord	1,74	13,79	1,31	0,75
Deurne - Oost	1,55	15,33	1,35	0,79
Deurne - Zuidwest	1,60	13,64	1,25	0,71
Deurne - Zuidoos)	1,49	13,00	1,22	0,72
Deurne Vlieghaven	1,47	13,53	1,29	0,78

Deurne Dorp - Gallifort	1,39	13,21	1,23	0,73
Rivierenhof	1,87	20,83	1,64	0,75
Kruininge - Bremweide	8,77	17,17	1,64	0,81
Borgerhout - Extra Muros	1,29	11,91	1,12	0,67
Borgerhout Intra Muros Noord	1,43	12,21	1,15	0,66
Borgerhout Intra Muros Zuid	1,21	11,82	1,07	0,65
Wommelgem (BE2_11052A0)	1,69	15,87	1,43	0,83
Wommelgem (BE2_11052A1)	1,56	14,07	1,33	0,77
Wommelgem (BE2_11052A2)	1,50	13,63	1,31	0,76
Wommelgem (BE2_11052A3)	1,25	10,86	1,09	0,75
Vlaams Gewest	2,12	1,61	17,39	0,85

Overheen de vier Antwerpse Eerstelijnszones

Beschrijving IMA-atlas: Antibioticumbehandelingen huisartsen = "Aantal terugbetaalde antibioticumbehandelingen per 1.000 huisartscontacten tussen 1 juli van het jaar en 30 juni van het volgende kalenderjaar"

Laatste data-update = 2018

Cijfer voor Provincie Antwerpen, Vlaams Gewest en België in tabel

Enkel beschikbaar in IMA-atlas per lokaal bestuur

	Antibioticumbehandelingen huisartsen
Antwerpen	86,89
Schoten	90,51
Stabroek	110,57
Wommelgem	108,93
België	115,47
Vlaams Gewest	105,95
Provincie Antwerpen	97,63

Per 1.000 huisartscontacten waren er in het Vlaams Gewest 105,95 terugbetaalde behandelingen met antibiotica. In Antwerpen en Schoten liggen deze cijfers lager, respectievelijk 86,89 en 90,51. In Wommelgem en Stabroek liggen deze cijfers hoger, respectievelijk 108,93 en 110,57. De hoogste cijfers binnen de lokale besturen van de vier Antwerpse Eerstelijnszones liggen wel lager dan de gemiddelde Belgische cijfers (115,47).

Deel 2: Psychofarmaca: antidepressiva, antipsychotica, stimulantia

Beschrijvingen IMA-atlas:

- % gebruikers antidepressiva = "Percentage gebruikers antidepressiva per kalenderjaar"
- Volume DDD antidepressiva per 1.000 rechthebbenden per dag = "Aantal terugbetaalde DDD (standaard dagdosis) antidepressiva per 1.000 rechthebbenden per dag"
- % gebruikers antipsychotica = "Percentage gebruikers antipsychotica per kalenderjaar"
- Volume DDD antipsychotica per 1.000 rechthebbenden per dag = "Aantal terugbetaalde DDD (standaard dagdosis) antipsychotica per 1.000 rechthebbenden per dag"
- % gebruikers stimulantia = "Percentage rechthebbenden van 6 tot en met 17 jaar die gebruik maken van stimulantia per kalenderjaar"
- Volume DDD stimulantia per 1.000 rechthebbenden per dag = "Aantal terugbetaalde DDD (standaard dagdosis) stimulantia per 1.000 kinderen per dag"

Laatste data-update = 2019 voor antidepressiva, 2018 voor overige parameters

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in IMA-atlas per lokaal bestuur

	% gebruikers anti- depressiva	Volume DDD anti- depressiva per 1.000 recht- hebbenden per dag	% gebruikers anti- psychotica	Volume DDD anti- psychotica per 1.000 recht- hebbenden per dag	% gebruikers stimulantia	Volume DDD stimulantia per 1.000 recht- hebbenden per dag
Antwerpen	9,6	51,7	2,8	11,5	1,7	8,5
Schoten	11,0	67,0	2,5	7,2	4,1	22,6
Stabroek	10,3	60,3	2,3	7,0	4,8	26,8
Wommelgem	10,2	58,3	2,9	7,1	3,2	16,6
België	13,1	80,0	3,5	13,2	1,9	8,7
Vlaams Gewest	12,3	75,0	3,4	12,3	2,7	12,8
Provincie Antwerpen	10,9	64,3	3,0	10,8	2,5	12,3

In bovenstaande tabel wordt het psychofarmacagebruik weergegeven binnen de lokale besturen van de Antwerpse Eerstelijnszones, met het name het gebruik van antidepressiva, antipsychotica en stimulantia. Binnen het Vlaams Gewest maakt 12,3% van de populatie gebruik van antidepressiva en 3,4% maakt gebruik van antipsychotica. Deze cijfers liggen beiden lager binnen de besturen van de Antwerpse Eerstelijnszones. Bij stimulantia is dit ook het geval in Antwerpen, maar niet binnen Schoten, Stabroek en Wommelgem.

Deel 3: Antidementia

Beschrijvingen IMA-atlas:

- % gebruikers antidementia = “Percentage rechthebbenden van minstens 65 jaar die gebruik maken van antidementia per kalenderjaar”
- Volume DDD antidementia per 1.000 rechthebbenden per dag = “Aantal terugbetaalde DDD (standaard dagdosis) antidementia per 1.000 rechthebbenden per dag”

Laatste data-update = 2018

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in IMA-atlas per lokaal bestuur

	% gebruikers antidementia	Volume DDD antidementia per 1.000 recht- hebbenden per dag
--	---------------------------	--

Antwerpen	1,0	8,4
Schoten	1,2	11,6
Stabroek	0,8	7,3
Wommelgem	1,3	11,7
België	1,2	10,5
Vlaams Gewest	1,4	13,1
Provincie Antwerpen	1,4	13,0

Binnen het Vlaams Gewest maakt 1,4% van de 65+ers gebruik van antidementia. Deze cijfers zijn lager binnen de lokale besturen van de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Het aantal terugbetaalde standaard dagdosissen van antidementia per 1.000 rechthebbenden per dag is 13,1 binnen het Vlaams Gewest. Deze parameter is lager binnen de lokale besturen van de vier Antwerpse Eerstelijnszones.

1.2 Conclusie

1.2.1 Algemene demografische ontwikkelingen

Eerstelijnszone Antwerpen Oost kenmerkt zich als een eerder **dichtbevolkte Eerstelijnszone**, waarbij er evenwel een groot verschil is tussen het **zeer dichtbevolkte Borgerhout** aan de westelijke kant van de zone (met Borgerhout Intra Muros binnen de Binnensingel dat 16 tot 22 personen per vierkante meter telt) en het eerder dunbevolkte Wommelgem aan de oostkant met een eerder ruraal karakter. In district Deurne zien we een grotere variatie tussen enkele meer dichtbevolkte wijken (hoofdzakelijk in het noorden) en eerder dunbevolkte wijken (in het zuiden, het oosten en het zuidoosten).

Eerstelijnszone Antwerpen Oost heeft een **jonge bevolking** vergeleken met Vlaanderen, met relatief veel (jonge) dertigers, (jonge) kinderen en tieners. De cijfers per postcode geven **duidelijke verschillen weer tussen de verschillende gebieden** in onze Eerstelijnszone. Wommelgem heeft met 43 jaar duidelijk de oudste gemiddelde leeftijd. Meer dan een vijfde van de inwoners is ouder dan 65 jaar. Borgerhout heeft de jongste populatie met zowel veel kinderen en jongeren en een opvallend laag aantal 65-plussers. Deurne kenmerkt zich door de combinatie van een groot aandeel ouderen (65+) én jongeren tot en met 17 jaar. Het is belangrijk om hier rekening mee te houden bij alle toekomstige lokale, wijkgerichte én Eerstelijnszone-overschrijdende acties.

Eerstelijnszone Antwerpen Oost heeft wat betreft **etnische-culturele achtergrond** een **zeer diverse bevolking**, die gelijkend is aan die van Eerstelijnszone Antwerpen Centrum en Eerstelijnszone Antwerpen Zuid. Het aandeel personen met een Belgische herkomstnationaliteit ligt ruim 30% lager dan dat van het Vlaams Gewest.

Verder valt op te merken dat er relatief **veel gehuwde koppels met kind(eren)** en **eenoudergezinnen** wonen, het **gemiddelde inkomen aan de lage tot zeer lage kant** ligt en het gemiddelde **opleidingsniveau laag** is vergeleken met het Vlaamse gemiddelde én met de aangrenzende Eerstelijnszones Antwerpen Centrum en Noord Antwerpen.

De algemene demografische cijfers voor Eerstelijnszone Antwerpen Oost tonen al enkele specifieke **kwetsbaarheden** aan, zoals de grote multiculturaliteit, het hoge aantal eenoudergezinnen, het lage gemiddelde inkomen en het lage gemiddelde opleidingsniveau. Het is nodig om deze steeds in het achterhoofd te houden bij acties door en met het partnernetwerk, en indien opportuun meer gedetailleerde cijfers per postcode of wijk te raadplegen.

1.2.2 Demografische ontwikkelingen gezondheid en zorg

In dit deel staan we kort stil bij de meest opvallende bevindingen rond gezondheid en zorg. Door de eerder besproken werkwijze bij deze omgevingsanalyse en de aard van de databanken (*zie inleiding en analyses*), zijn echter niet bij alle indicatoren de vergelijkende cijfers per postcode of per Eerstelijnszone ter beschikking. Daarom willen we hieromtrent de nodige voorzichtigheid inbouwen binnen onze interpretaties en conclusies.

Antwerpen telt 53 **diabetici** per 1000 inwoners en Wommelgem 46 per 1000. Aanvullende cijfers van 'Stad in Cijfers' tonen het hoge aantal diabetici in Borgerhout: 62 per 1000. In Borgerhout Intra Muros

Noord en -Zuid bedraagt dit respectievelijk zelfs 69 en 65 per 1000 inwoners. Ook in de wijk Kruininge-Bremweide in Deurne zien we een opvallende prevalentie van 68 per 1000 inwoners. Het gemiddelde voor Deurne is 58 per 1000.

Voor **enkele indicatoren scoren de vier Antwerpse Eerstelijnszones samen gunstiger dan het Vlaams gemiddelde**: 'statuut chronische aandoening', 'prevalentie van diabetes', 'de BEL-score', 'personen met een beperking', 'zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden' en 'zorgbudget voor ouderen met een zorgnood'. Zoals aangegeven in *deel 1.1.2. vermoeden* we echter voor verschillende indicatoren een **onderdetectie en onderrapportering**. In een grootstedelijke context met zijn specifieke uitdagingen omtrent de grote variatie aan etnisch-culturele achtergronden, taalbarrières en (technologische) drempels tot reguliere zorgverlening, krijgen we vanuit het partnernetwerk regelmatig signalen dat niet alle socio-economische bevolkingsgroepen dezelfde drempels ervaren, waardoor er een ongelijkheid is in het gebruik van het gezondheidszorgaanbod. Aangezien de vier Antwerpse Eerstelijnszones in hoge mate met deze uitdagingen te maken hebben, is er dus een gegronnd vermoeden dat ze in realiteit niet effectief gunstiger scoren dan het Vlaams gemiddelde voor deze parameters, maar dat er sprake is van een onderdetectie of onderrapportering, bijvoorbeeld omdat een bepaald statuut (zoals het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood) minder wordt aangevraagd in vergelijking met heel Vlaanderen. Wat betreft 'statuut chronische aandoening' valt overigens op te merken dat zowel de wijk met het laagste percentage (wijk 11052A2) als de wijk met het quasi hoogste percentage (wijk 11052A0) zich in Wommelgem bevinden.

De beschikbare indicatoren rond **mentale gezondheid** zijn afkomstig vanuit een nodenbevraging van het SaRA-netwerk in het kader van de conventie psychologische functies in de eerste lijn en van de Gezondheidsenquête van Stad in Cijfers. De laatstgenoemde cijfers waren niet beschikbaar voor Wommelgem. De cijfers van 2019 tonen **significant hogere cijfers voor Borgerhout** dan voor Deurne qua mentale gezondheidsproblemen. Zo had 28% van de respondenten in Borgerhout psychische problemen tegenover 19% in Deurne. 43% in Borgerhout gaf aan slaapproblemen te hebben, wat eveneens vrij tot zeer veel is in vergelijking met stad Antwerpen.

Rond **preventieve gezondheid** kunnen we voor onze Eerstelijnszone kort samenvatten: voor borstkankerscreening is er een goede opkomst in Wommelgem. De laagste opkomst binnen onze Eerstelijnszone zien we in Borgerhout (slechts 32%). De deelnamegraad ligt over het algemeen hoger bij het bevolkingsonderzoek naar baarmoederhalskanker dan bij borstkanker. Deurne scoort het laagste. Voor darmkankerscreening zijn de cijfers gelijkaardig aan die voor borstkanker: in Wommelgem is de opkomst het hoogst en in Borgerhout het laagst.

Tot slot analyseerden we ook het **geneesmiddelgebruik**. De antibioticaconsumptie is quasi overal in onze zone lager dan het Vlaams gemiddelde. De wijk Kruininge-Bremweide in Deurne is een zeer opvallende uitschieter: de 'antibioticaconsumptie-verpakkingen' bedraagt 8,77 per 1000 rechthebbenden, wat maar liefst meer dan vier keer hoger is dan het gemiddelde voor het Vlaams Gewest. Hier dient echter rekening te worden gehouden met de lage bevolkingsdichtheid. Psychofarmaca worden in onze zone minder gebruikt dan het Vlaamse gemiddelde. In Wommelgem gebruikt men wel iets meer stimulantia dan in de rest van de zone. De cijfers voor antidepressiva en antipsychotica zijn over het algemeen lager dan het Vlaamse gemiddelde. Hetzelfde is gemeten voor het gebruik van antidementia.

2 Economische ontwikkelingen

Binnen het tweede hoofdstuk worden de economische ontwikkelingen besproken binnen de Eerstelijnszone. Eerst worden de resultaten van de analyses weergegeven. Vervolgens wordt de conclusie geformuleerd omtrent de lokale economische ontwikkelingen.

2.1 Resultaten

Binnen dit onderdeel worden de resultaten besproken van de economische ontwikkelingen. Ten eerste wordt ingegaan op de inkomens van de lokale populatie. Vervolgens wordt er ingegaan op de socio-economische positie. Daarnaast wordt verder ingegaan op betalingsmoeilijkheden. Tot slot worden risicokenmerken geschetst voor kansarmoede bij leerlingen. Bij de interpretatie van deze cijfers dient steeds in het achterhoofd te worden gehouden dat de huidige inflatie, indexeringen en stijgende elektriciteits- en gasprijzen nog niet werden meegenomen in de huidige database.

2.1.1 Inkomens

Binnen deze paragraaf worden de inkomens besproken met name: het fiscaal inkomen, de verhoogde tegemoetkoming binnen de ziekteverzekering en het (equivalent) leefloon.

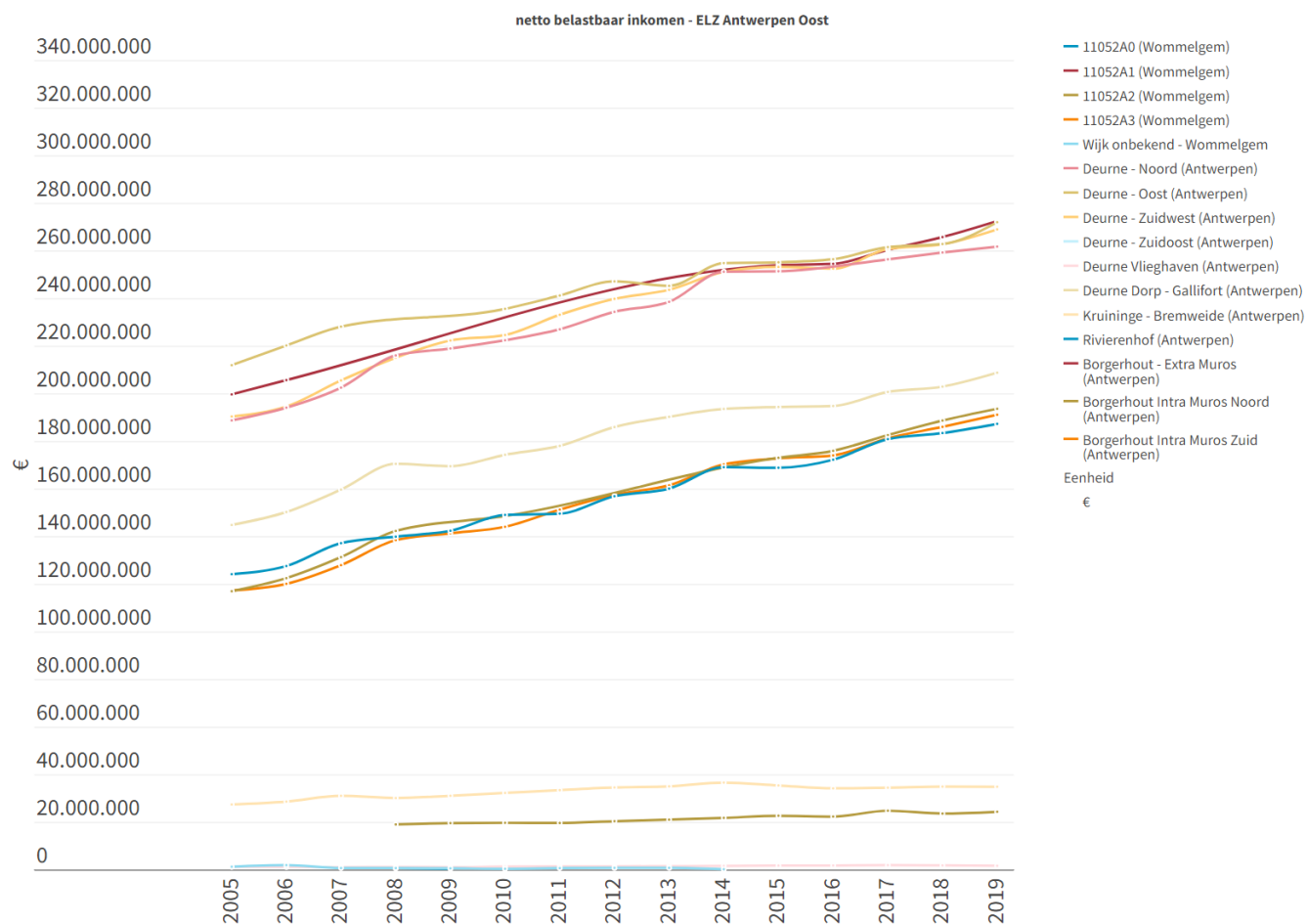
Deel 1: Fiscaal inkomen

Beschrijving Provincie in Cijfers: Netto inkomen = “Het brutoloon na aftrek van sociale bijdragen en beroepskosten, vermeerderd met andere belastbare netto inkomsten (uit onroerende goederen, uit kapitaal en roerende goederen, en uit diverse andere bronnen). Het betreft enkel het belastbaar inkomen, niet-belastbare componenten zijn dus niet opgenomen in dit concept.”

Laatste data-update = 2019

Cijfer voor Vlaams Gewest (2019) = 135.902.000.000,00

Oost

Bron: Statbel - Fiscale inkomens | provincies.incijfers.be

In bovenstaande grafiek wordt de evolutie van het netto belastbaar inkomen weergegeven voor de inwoners van Eerstelijnszone Antwerpen Oost per wijk voor de periode van 2015 tot en met 2019. Borgerhout Extra Muros scoort het hoogste qua netto belastbaar inkomen, op de voet gevolgd door Deurne-Oost. Het laagste netto belastbaar inkomen in 2019 wordt vastgesteld in Deurne Vliegheaven, namelijk 1.658.340 EUR.

	2015	2016	2017	2018	2019
11052A0 (Wommelgem)	168.843.005	172.230.323	180.877.437	183.422.328	187.286.344
11052A1 (Wommelgem)	.	.	.	.	.
11052A2 (Wommelgem)	22.678.355	22.331.118	24.788.437	23.595.859	24.340.080

11052A3 (Wommelgem)	.	.	.	.	.
Wijk onbekend - Wommelgem	.	.	.	.	.
Deurne - Noord	251.376.878	.	256.389.741	259.260.445	261.732.498
Deurne - Oost	255.135.737	256.438.695	261.527.947	262.823.364	271.984.969
Deurne - Zuidwest	253.183.487	252.479.900	260.772.522	262.733.552	268.977.773
Deurne - Zuidoost	.	.	.	.	.
Deurne Vlieghaven	1.756.110	1.800.795	1.933.896	1.823.480	1.658.340
Deurne Dorp - Gallifort	194.381.184	194.793.357	200.681.774	202.913.671	208.763.836
Kruininge - Bremweide	35.393.753	34.185.811	34.475.361	34.913.532	34.858.637
Rivierenhof	.	.	.	.	.
Borgerhout - Extra Muros	253.889.922	254.501.750	260.413.807	265.739.873	272.456.011
Borgerhout Intra Muros Noord	173.035.720	175.952.389	182.558.899	188.673.762	193.603.652
Borgerhout Intra Muros Zuid	172.762.904	174.035.154	181.263.448	186.022.295	191.110.153

Deel 2: Verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering

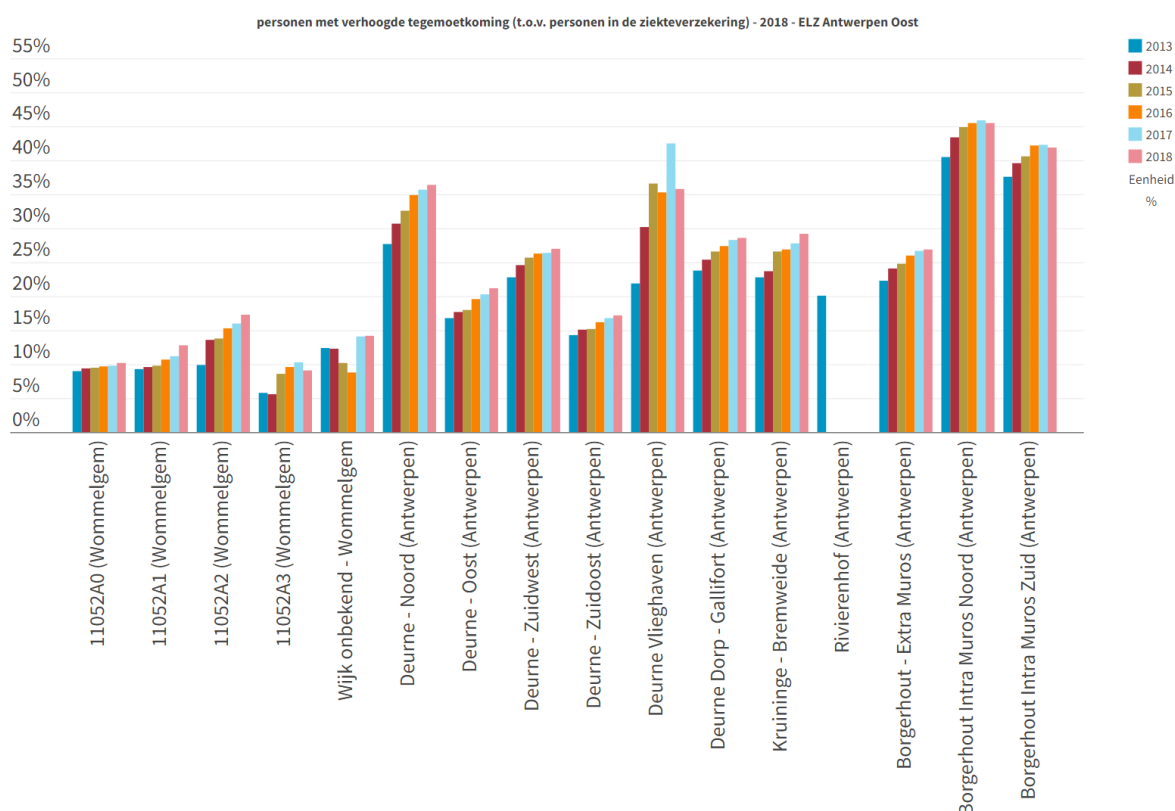
Beschrijving Provincie in Cijfers: Personen met verhoogde tegemoetkoming (t.o.v. personen in de ziekteverzekering) = "De gegevens hebben betrekking op de rechthebbenden op een verhoogde tegemoetkoming in de verplichte ziekteverzekering per geografische eenheid (op basis van meest recent gekende domicilie tijdens het kalenderjaar) zoals bekend bij het InterMutualistisch Agentschap (IMA). Deze statistiek is inclusief de rechthebbenden die overleden of geboren werden in het kalenderjaar. De verhoogde tegemoetkoming, ook wel voorkeursregeling genoemd, is voorzien in de ziekteverzekering om gezondheidszorg goedkoper te maken (minder remgeld, lager plafondbedrag voor de maximumfactuur,...) voor rechthebbenden die aan de voorwaarden voldoen. De verhoogde

tegemoetkoming kan op twee manieren worden verkregen: 1. automatisch, op basis van een voordeel dat iemand geniet (bijvoorbeeld het leefloon), of op basis van een situatie waarin zij/hij zich bevindt (bijvoorbeeld een kind met een ernstige handicap); 2. na een inkomensonderzoek uitgevoerd door het ziekenfonds. Sinds 1 januari 2014 is een hervorming van de verhoogde tegemoetkoming in werking getreden. Het aantal personen met een verhoogde tegemoetkoming wordt vaak gebruikt als maat voor het aantal personen met een laag inkomen.”

Laatste data-update = 2018

Aangevuld met data vanuit Stad in Cijfers voor Eerstelijnszone Antwerpen Centrum en Zuid

Oost

Bron: InterMutualistisch Agentschap | provincies.incijfers.be

In bovenstaande staafdiagram wordt het percentage personen met een verhoogde tegemoetkoming voorgesteld (t.o.v. personen in de ziekteverzekering) per wijk van Eerstelijnszone Antwerpen Oost voor de periode van 2013 tot en met 2018. Het percentage personen met een verhoogde tegemoetkoming ligt het hoogst in Borgerhout Intra Muros Noord, namelijk 45,5%, gevolgd door Borgerhout Intra Muros Zuid (41,9%). Wommelgem scoort het laagst op deze parameter, met cijfers tussen de 9 en 17% voor de verschillende wijken. In alle wijken is een stijging zichtbaar doorheen de jaren van het aantal personen met een verhoogde tegemoetkoming.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
11052A0 (Wommelgem)	9,0	9,4	9,5	9,7	9,8	10,2

11052A1 (Wommelgem)	9,3	9,6	9,8	10,7	11,2	12,8
11052A2 (Wommelgem)	9,9	13,6	13,8	15,3	16,0	17,3
11052A3 (Wommelgem)	5,8	5,6	8,6	9,6	10,3	9,1
Wijk onbekend - Wommelgem	12,4	12,3	10,2	8,8	14,1	14,2
Deurne - Noord	27,7	30,7	32,6	34,9	35,7	36,4
Deurne - Oost	16,8	17,7	18,0	19,6	20,3	21,2
Deurne - Zuidwest	22,8	24,6	25,7	26,3	26,4	27,0
Deurne - Zuidoost	14,3	15,1	15,2	16,2	16,8	17,2
Deurne Vlieghaven	21,9	30,2	36,6	35,3	42,5	35,8
Deurne Dorp - Gallifort	23,8	25,4	26,6	27,4	28,3	28,6
Kruininge - Bremweide	22,8	23,7	26,6	26,9	27,8	29,2
Rivierenhof	20,1	.	.	.	.	.
Borgerhout - Extra Muros	22,3	24,1	24,8	26,0	26,7	26,9
Borgerhout Intra Muros Noord	40,5	43,4	44,9	45,5	45,9	45,5
Borgerhout Intra Muros Zuid	37,6	39,6	40,6	42,2	42,3	41,9

Deel 3: (Equivalent) leefloon

Beschrijvingen Stad in Cijfers:

- Aantal leefloners = “Aantal rechthebbenden op een leefloon bij het OCMW Antwerpen. Het leefloon is een uitkering die toegekend wordt aan inwoners met een ontoereikend inkomen en die voldoen aan een aantal voorwaarden inzake leeftijd, nationaliteit en arbeidsbereidheid. Het gaat om inwoners die in de loop van het betreffende jaar deze vorm van steun ontvingen. Deze rechthebbenden ontvingen niet noodzakelijk heel het jaar steun. In 2001 werd het stelsel van het bestaansminimum vervangen door het stelsel van het leefloon. Vanaf 2005 vertaalt deze verandering zich in de cijfers, waardoor vergelijkingen tussen de periode voor 2005 en de periode na 2005 met de nodige omzichtigheid gemaakt moeten worden.”
- Aantal equivalent leefloners = “Aantal rechthebbenden op een equivalent leefloon bij het OCMW Antwerpen. Het equivalent leefloon is een uitkering die toegekend wordt aan inwoners met een ontoereikend inkomen, maar die niet voldoen aan een aantal voorwaarden inzake leeftijd, nationaliteit en arbeidsbereidheid om recht te doen gelden op het leefloon. Het equivalent leefloon is geen recht, maar een gunst. Het gaat om inwoners die in de loop van het betreffende jaar deze vorm van steun ontvingen. Deze rechthebbenden ontvingen niet noodzakelijk heel het jaar steun. In 2001 werd het stelsel van het bestaansminimum (en levensminimum) vervangen door het stelsel van het leefloon (en equivalent leefloon). Vanaf 2005 vertaalt deze verandering zich in de cijfers, waardoor vergelijkingen tussen de periode voor 2005 en de periode na 2005 met de nodige omzichtigheid gemaakt moeten worden.”
- Percentage leefloners = “Verhouding rechthebbenden op een leefloon bij het OCMW Antwerpen t.o.v. het totaal aantal rechthebbenden op een leefloon of equivalent leefloon. Het leefloon is een uitkering die toegekend wordt aan inwoners met een ontoereikend inkomen en die voldoen aan een aantal voorwaarden inzake leeftijd, nationaliteit en arbeidsbereidheid. Het gaat om inwoners die in de loop van het betreffende jaar deze vorm van steun ontvingen. Deze rechthebbenden ontvingen niet noodzakelijk heel het jaar steun. In 2001 werd het stelsel van het bestaansminimum (en levensminimum) vervangen door het stelsel van het leefloon (en equivalent leefloon). Vanaf 2005 vertaalt deze verandering zich in de cijfers, waardoor vergelijkingen tussen de periode voor 2005 en de periode na 2005 met de nodige omzichtigheid gemaakt moeten worden.”
- Percentage equivalent leefloners = “Verhouding rechthebbenden op een equivalent leefloon bij het OCMW Antwerpen t.o.v. het totaal aantal rechthebbenden op een leefloon of equivalent leefloon. Het equivalent leefloon is een uitkering die toegekend wordt aan inwoners met een ontoereikend inkomen, maar die niet voldoen aan een aantal voorwaarden inzake leeftijd, nationaliteit en arbeidsbereidheid om recht te doen gelden op het leefloon. Het equivalent leefloon is geen recht, maar een gunst. Het gaat om inwoners die in de loop van het betreffende jaar deze vorm van steun ontvingen. Deze rechthebbenden ontvingen niet noodzakelijk heel het jaar steun. In 2001 werd het stelsel van het bestaansminimum (en levensminimum) vervangen door het stelsel van het leefloon (en equivalent leefloon). Vanaf 2005 vertaalt deze verandering zich in de cijfers, waardoor vergelijkingen tussen de periode voor 2005 en de periode na 2005 met de nodige omzichtigheid gemaakt moeten worden.”

Laatste data-update = 2021

Aangevuld met data vanuit Provincie in Cijfers voor Schoten, Stabroek & Wommelgem

Oost

	aantal leefloners [aantal]	aantal equivalent leefloners [aantal]	percentage leefloners [%]	percentage equivalent leefloners [%]	percentage leefloners en equivalent leefloners t.o.v inwoners [%]
2100 Deurne	1.116	133	90,2	10,8	.
2140 Borgerhout	836	103	89,7	11,1	.
2160 Wommelgem	28	1	.	.	0,2

In Eerstelijnszone Antwerpen Oost ligt het aantal personen met een leefloon en een equivalent leefloon het hoogst in Deurne, respectievelijk 1.116 en 133. Het aantal personen met een leefloon ligt het laagst in Wommelgem.

2.1.2 Socio-economische positie

Binnen deze paragraaf wordt de socio-economische positie besproken van de lokale populatie binnen de Eerstelijnszone. Vervolgens wordt er ook verder ingegaan op de niet-werkende werkzoekenden.

Deel 1: Socio-economische positie

Beschrijvingen rapport kerncijfers Provincie in Cijfers = “De Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ) berekent voor elke persoon een socio-economische positie. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de werkende bevolking, de werkzoekende bevolking, en de niet-beroepsactieve bevolking:

- De werkende bevolking omvat de loontrekkenden met één of meer jobs in loondienst (zowel in de private- als in de overheidssector), de zelfstandigen en de helpers. Een helper staat een zelfstandige bij in de uitoefening van diens beroep zonder hiervoor door een arbeidsovereenkomst verbonden te zijn.
- De werkzoekenden zijn degenen met een werkloosheidsuitkering of een overbruggingsuitkering.
- De niet-beroepsactieve groep wordt gedefinieerd als het deel van de bevolking dat zich niet aanbiedt op de arbeidsmarkt, maar wel een uitkering krijgt vanuit de Belgische sociale zekerheid, bijvoorbeeld kinderbijslag, loopbaanonderbrekingsvergoeding, pensioen, leefloon of financiële hulp, tegemoetkoming aan personen met een handicap.
- Naast deze drie hoofdcategorieën wordt een restcategorie ‘anderen’ omschreven. Dit is een zeer diverse groep van personen die geen directe link hebben met de Belgische sociale zekerheid, bijvoorbeeld grensarbeiders, personen die in België werken voor een organisatie/onderneming die niet bijdrageplichtig is aan de Belgische sociale zekerheid, huishoudpersoneel dat niet is aangegeven bij de RSZ, maar ook huisvrouwen/huismannen, kinderen die niet gekend zijn bij de diensten voor kinderbijslag, geschorste werkzoekenden, ouderen van wie de partner het gezinsspensioen ontvangt, ... Deze groep anderen bevat zowel niet-beroepsactieven (vb. huismannen en -vrouwen), als werkenden (vb. werknemers

bij de Europese instellingen). Lokaal dient men er rekening mee te houden dat de samenstelling van deze restgroep erg kan verschillen.”

Laatste data-update = 2019 voor absolute cijfers & 2018 voor percentages

Cijfer voor vier Antwerpse Eerstelijnszones en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Werkenden	Werkzoekenden	Niet beroeps-actieven	Andere
Antwerpen	39,1%	3,2%	46,3%	11,4%
Schoten	43,7%	1,6%	46,4%	8,3%
Stabroek	45,8%	1,5%	44,5%	8,2%
Wommelgem	45,6%	1,7%	46%	6,8%
Vier Antwerpse Eerstelijnszones	39,7%	3%	46,2%	11%
Vlaams Gewest	44%	1,6%	46,7%	7,8%

Binnen het Vlaams Gewest is 44% van de populatie werkend, 1,6% is werkzoekend, 46,7% is niet-beroepsactief en 7,8% heeft een andere socio-economische positie. In vergelijking met de lokale besturen binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones ligt het percentage werkenden hoger in Wommelgem (45,6%) en Stabroek (45,8%).

Deel 2: Niet-werkende werkzoekenden

Beschrijving rapport kerncijfers Provincie in Cijfers = “Om de groep van de werkzoekenden meer in detail te beschrijven, gebruiken we verder de gegevens van de VDAB. Deze omvatten alle werkzoekenden zonder werk (WZW), een groep die ruimer gedefinieerd is dan de groep werkzoekenden zoals hoger beschreven door de KSZ. Zo zijn bijvoorbeeld werkzoekenden zonder werk die geen werkloosheidsuitkering krijgen wel opgenomen in de VDAB-cijfers.”

Cijfer voor vier Antwerpse Eerstelijnszones en Vlaams Gewest in tabel

Laatste data-update = 2022

Cijfer voor vier Antwerpse Eerstelijnszones en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

2022

	Werkzoekenden zonder werk - WZW [aantal]	WZW (t.o.v. inwoners 18-64 jaar) [%]	WZW 18-24 jaar [aantal]	WZW 18-24 jaar (t.o.v. inwoners 18-24 jaar) [%]

Antwerpen	27563	8,5%	3280	7,5%
Schoten	835	4,2%	125	4,6%
Stabroek	406	3,6%	64	4,5%
Wommelgem	343	4,4%	55	5,6%
Vier Antwerpse Eerstelijnszones	29147	8%	3524	7,2%
Vlaams Gewest	173234	4,3%	24263	4,7%

Binnen het Vlaams Gewest zijn er 173.234 werkzoekenden zonder werk in 2022. Dit omvat 4,3% van het totaal aantal inwoners tussen 18 en 64 jaar. Voor Wommelgem en Antwerpen ligt dit percentage hoger, respectievelijk 4,4% en 8,5%. Binnen de jongere populatie tussen 18 en 24 jaar ligt het percentage werkzoekenden zonder werk binnen het Vlaams Gewest op 4,7%. Ook binnen deze leeftijdscategorie scoren Wommelgem en Antwerpen hoger, respectievelijk 5,6% en 7,5%.

Evolutie 2018-2022

		Ant- werpen	Schoten	Sta- broek	Wommel- gem	4 Ant- werpse Eerste- lijns- zones	Provin- cie Ant- werpen	Vlaams Gewest
2018	WZW [aantal]	33192	1114	543	364	35213	73430	213067
	WZW (t.o.v. inwoners 18-64 jaar) [%]	10,4%	5,4%	4,7%	4,7%	9,8%	6,5%	5,4%
	WZW 18-24 jaar [aantal]	4966	199	98	69	5332	11563	35541
	WZW 18-24 jaar (t.o.v. WZW) [%]	15%	17,9%	18%	19%	15,1%	15,7%	16,7%
2019	WZW [aantal]	31887	987	511	380	33765	69568	201293
	WZW (t.o.v. inwoners 18-64 jaar) [%]	9,9%	4,8%	4,4%	4,9%	9,4%	6,2%	5,1%
	WZW 18-24 jaar [aantal]	4679	147	100	89	5015	10689	32841

	WZW 18-24 jaar (t.o.v. WZW) [%]	14,7%	14,9%	19,6%	23,4%	14,9%	15,4%	16,3%
2020	WZW [aantal]	30848	927	474	367	32616	66476	193104
	WZW (t.o.v. inwoners 18-64 jaar) [%]	9,5%	4,6%	4,1%	4,8%	9%	5,9%	4,8%
	WZW 18-24 jaar [aantal]	4175	144	83	65	4467	9508	30225
	WZW 18-24 jaar (t.o.v. WZW) [%]	13,5%	15,5%	17,5%	17,7%	13,7%	14,3%	15,7%
2021	WZW [aantal]	32591	1057	499	398	34545	70737	206139
	WZW (t.o.v. inwoners 18-64 jaar) [%]	10,1%	5,2%	4,4%	5,2%	9,5%	6,3%	5,2%
	WZW 18-24 jaar [aantal]	4171	182	94	70	4517	9941	31172
	WZW 18-24 jaar (t.o.v. WZW) [%]	12,8%	17,2%	18,8%	17,6%	13,1%	14,1%	15,1%
2022	WZW [aantal]	27563	835	406	343	29147	59729	173234
	WZW (t.o.v. inwoners 18-64 jaar) [%]	8,5%	4,2%	3,6%	4,4%	8%	5,3%	4,3%
	WZW 18-24 jaar [aantal]	3280	125	64	55	3524	7770	24263
	WZW 18-24 jaar (t.o.v. WZW) [%]	11,9%	15%	15,8%	16%	12,1%	13%	14%

In bovenstaande tabel wordt aanvullend de evolutie weergegeven van 2018 tot en met 2022 omtrent de niet-werkende werkzoekenden.

2.1.3 Betalingsmoeilijkheden

Binnen deze paragraaf worden de betalingsmoeilijkheden weergegeven bij de lokale populatie binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Allereerst wordt ingegaan op de betalingsachterstand van lopende kredieten. Daarna wordt de energie-armoede cijfermatig voorgesteld. Tot slot wordt ingegaan op uitstel van medische zorgen door betalingsmoeilijkheden.

Deel 1: Betalingsachterstand bij lopende kredieten

Beschrijvingen Provincie in Cijfers =

- Minstens één achterstallig krediet (aantal) = “[aantal] kredietnemers met minstens één niet geregulariseerd achterstallig krediet (lening op afbetaling, verkoop op afbetaling, financieringshuur, kredietopening, hypotheccair krediet)”
- Achterstallig krediet (t.o.v. aantal kredietnemers) = “[percentage] kredietnemers met minstens één niet geregulariseerd achterstallig krediet (lening op afbetaling, verkoop op afbetaling, financieringshuur, kredietopening, hypotheccair krediet) (t.o.v. totaal kredietnemers met minstens één krediet)”

Laatste data-update = 2021

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Minstens één achterstallig krediet (aantal)	Achterstallig krediet (t.o.v. totaal kredietnemers) (%)
Antwerpen	14375	5,8%
Schoten	454	2,4%
Stabroek	287	2,6%
Wommelgem	185	2,5%
Provincie Antwerpen	33537	3,4%
Vlaams Gewest	118188	3,3%

Binnen het Vlaams Gewest zijn er 118.188 kredietnemers met minstens één niet geregulariseerd achterstallig krediet. Binnen de Provincie Antwerpen ligt dit cijfer op 33.537. Wanneer dit procentueel wordt bekeken, dan kan worden vastgesteld dat binnen het Vlaams Gewest 3,3% van het totaal aantal kredietnemers met minstens één krediet minstens één geregulariseerd achterstallig krediet heeft. In Antwerpen liggen deze percentages hoger, namelijk 5,8%, net als in de Provincie Antwerpen (3,4%). In Schoten, Wommelgem en Stabroek ligt dit percentage lager.

Deel 2: Energiearmoede

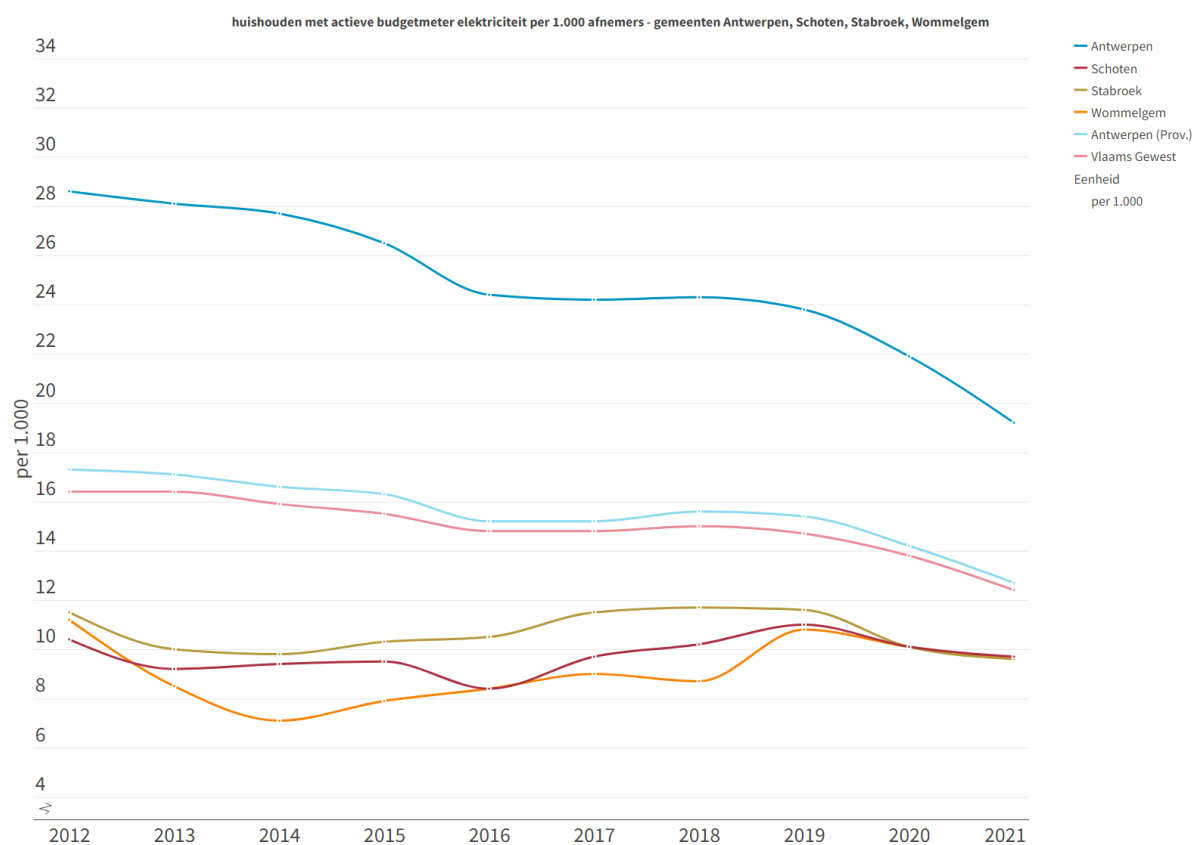
Beschrijving Provincie in Cijfers = “Budgetmeters elektriciteit: het totaal aantal geplaatste ingeschakelde budgetmeters (momentopname). Bij niet-betaling van de energiekosten mag een sociale leverancier overgaan tot het plaatsen van een budgetmeter of stroombegrenzer bij de klant.

Een budgetmeter laat toe het energieverbruik op te volgen via een systeem van voorafbetalingen. Het systeem werkt met een betaalkaart die de klant eerst voor een bepaald bedrag moet opladen.”

Laatste data-update = 2021

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

Bron: Vlaamse regulator van de elektriciteits- en gasmarkt (VREG) | provincies.incijfers.be

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Antwerpen	28,6	28,1	27,7	26,5	24,4	24,2	24,3	23,8	21,9	19,2
Schoten	10,4	9,2	9,4	9,5	8,4	9,7	10,2	11	10,1	9,7
Stabroek	11,5	10	9,8	10,3	10,5	11,5	11,7	11,6	10,1	9,6
Wommelgem	11,2	8,5	7,1	7,9	8,4	9	8,7	10,8	10,1	9,6
Provincie Antwerpen	17,3	17,1	16,6	16,3	15,2	15,2	15,6	15,4	14,2	12,7
Vlaams Gewest	16,4	16,4	15,9	15,5	14,8	14,8	15	14,7	13,8	12,4

Per 1.000 afnemers waren er 12,4 afnemers in het Vlaams Gewest met een budgetmeter elektriciteit in 2021. In de Provincie en Stad Antwerpen ligt dit cijfer hoger, respectievelijk 12,7 en 19,2. In Stabroek, Wommelgem en Schoten ligt dit cijfer lager (9,6-9,7). De stijgende elektriciteits- en gasprijzen sinds begin 2022 zijn echter nog niet opgenomen in deze data en zullen een impact hebben op deze parameter. Vanuit welzijnsoverleg werd dit laatste ook gestaafd. In verschillende zones werden de sterke toename in het aantal aanvragen rond ondersteuning m.b.t. de energiekosten tijdens dit overleg benadrukt.

Deel 3: Uitstel van medische zorgen door betalingsmoeilijkheden

Beschrijving Antwerpse Gezondheidsenquête = “Het percentage respondenten (vanaf 16 jaar) van de Antwerpse gezondheidsenquête dat het afgelopen jaar medische zorgen heeft uitgesteld omdat men het niet kon betalen.

Laatste data-update = 2019

Enkel beschikbaar via de Gezondheidsenquête van Stad Antwerpen, niet ter beschikking voor Schoten, Stabroek en Wommelgem

	Aandeel respondenten dat medische zorgen heeft uitgesteld omdat niet kon betalen
2000 Antwerpen Centrum	14,3%
2018 Antwerpen Zuid	12,1%
2020 Antwerpen Kiel	11,1%
2030 Antwerpen Luchtbal	.
2050 Antwerpen Linkeroever	8,2%
2060 Antwerpen Noord	13,5%
2040 Berendrecht Zandvliet Lillo	.
2100 Deurne	8,9%
2140 Borgerhout	10,6%
2170 Merksem	6,7%
2180 Ekeren	9%
2600 Berchem	4,3%
2610 Wilrijk	8,2%
2660 Hoboken	9,8%

Door middel van de Antwerpse Gezondheidsenquête werd in 2019 in kaart gebracht hoeveel respondenten vanaf 16 jaar hun medische zorgen hebben uitgesteld omdat ze deze niet konden betalen. Deze cijfers variëren binnen de verschillende postzones van 4,3% in 2600 Berchem tot 14,3% in 2000 Antwerpen Centrum. Een aandachtspunt bij het interpreteren van deze cijfers is het feit dat deze Gezondheidsenquête dateert uit 2019. Intussen is er enerzijds de COVID-crisis geweest, die een impact heeft gehad. Anderzijds dient de inflatie ook mee in rekening te worden genomen.

2.1.4 Kansarmoede-index Kind en Gezin

Beschrijving Provincie in Cijfers = “De kansarmoede-index van Kind en Gezin is een inschatting van het aandeel kinderen van 0 tot 3 jaar dat opgroeit in een kansarm gezin. Omdat het om kleine aantallen gaat, neemt Kind en Gezin hiervoor een gemiddelde over drie jaar. De kansarmoede wordt ingeschat door de regioverpleegkundigen tijdens de contacten bij gezinnen aan huis. Een gezin dat op minstens drie van de onderstaande criteria scoort, wordt daarbij beschouwd als kansarm:

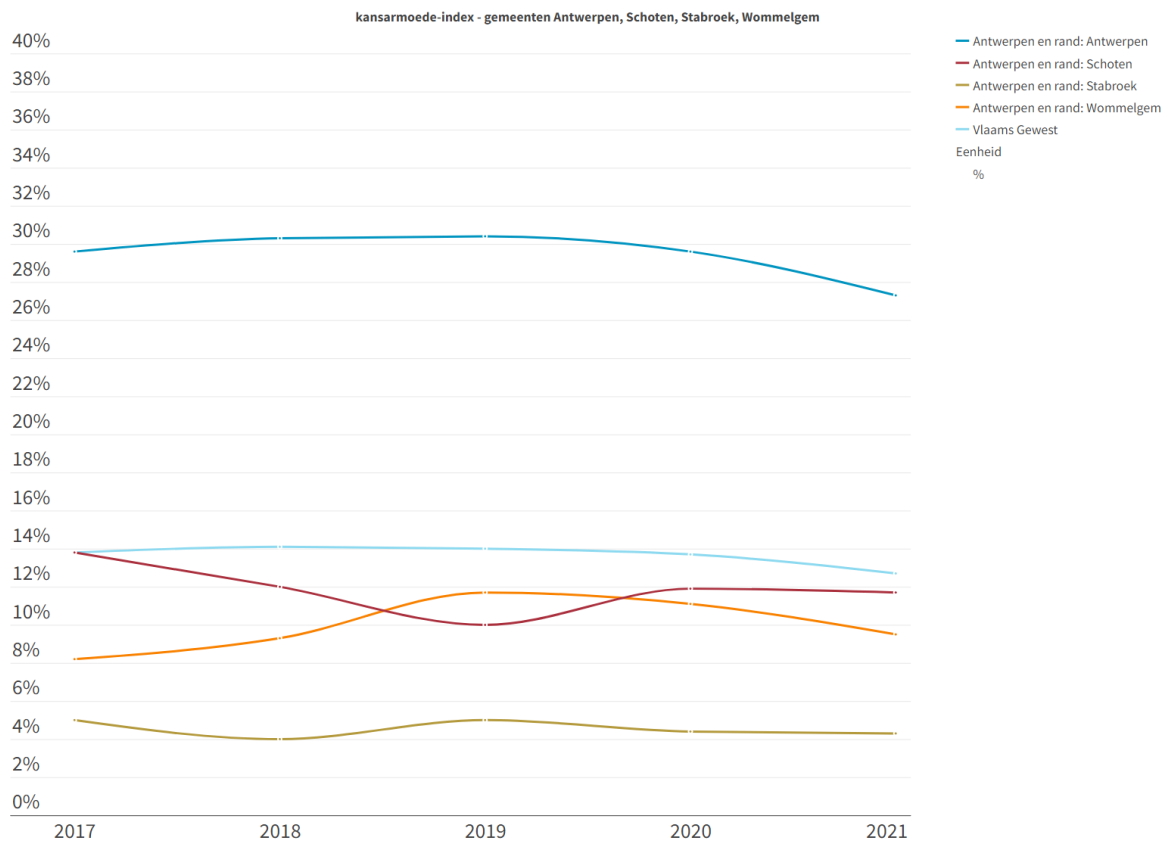
- het maandinkomen van een gezin
- de arbeidssituatie van de ouders
- de opleiding van de ouders
- de huisvesting
- de ontwikkeling van de kinderen
- de gezondheid”

Laatste data-update = 2021

Cijfer voor Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	2017	2018	2019	2020	2021
Antwerpen	29,6	30,3	30,4	29,6	27,3
Schoten	13,8	12	10	11,9	11,7
Stabroek	5	4	5	4,4	4,3
Wommelgem	8,2	9,3	11,7	11,1	9,5
Vlaams Gewest	13,8	14,1	14	13,7	12,7

Bron: Opgroeien | provincies.incijfers.be

12,7% van de Vlaamse kinderen tussen 0 en 3 jaar groeit volgens een inschatting van Kind en Gezin op in een kansarm gezin. Stabroek scoort het laagst op deze parameter, namelijk 4,3%. Ook Wommelgem en Schoten scoren lager dan het Vlaamse cijfer, respectievelijk 9,5% en 11,7%. Antwerpen scoort meer dan dubbel zo hoog, namelijk 27,3% van de Antwerpse kinderen groeit volgens deze cijfers op in kansarmoede. Meer details worden weergegeven op: <https://www.opgroeien.be/cijfers-en-publicaties/gezinsinkomen-en-kansarmoede/cijfers-op-maat> en <https://www.opgroeien.be/cijfers-en-publicaties/gezinsinkomen-en-kansarmoede>.

2.2 Conclusie

De inkomensindicatoren onder *paragraaf 2.1.1.* tonen dat Oost gemiddeld een vrij **financieel kwetsbare bevolking** heeft, weliswaar met kenmerkend grote verschillen tussen en binnen Wommelgem, Borgerhout en Deurne.

Borgerhout Intra Muros heeft duidelijk de **laagste inkomens** en het **grootste aandeel personen met verhoogde tegemoetkoming**. Wommelgem kent procentueel gezien drie tot vier keer minder personen met verhoogde tegemoetkoming dan Borgerhout Intra Muros.

Binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones is 39,7% van de populatie werkend, 3% is werkzoekend, 46,2% is niet-beroepsactief en 11% heeft een andere socio-economische positie. In vergelijking met de lokale besturen binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones ligt het percentage werkenden hoger in Wommelgem (45,6%). Binnen het Vlaams Gewest is 44% werkend, wat hoger ligt dan in de vier Antwerpse Eerstelijnszones. In relatieve termen hebben de **vier Antwerpse Eerstelijnszones dubbel zoveel werkzoekenden zonder werk dan in het Vlaams Gewest**, wat opnieuw de sociaal-economische kwetsbaarheid van de populatie aangeeft.

De resultaten van de indicatoren rond betalingsmoeilijkheden (*paragraaf 2.1.3.*) volgen dezelfde tendens als in de vorige paragraaf.

Wanneer we de kansarmoede-index (*paragraaf 2.1.4.*) evalueren, wordt bovenstaand beeld extra benadrukt. In Antwerpen **groeit maar liefst 27,3% van de kinderen op in kansarmoede**, tegenover 12,7% in het Vlaams Gewest. Merk op dat Wommelgem met 9,5% aanzienlijk beter scoort dan Antwerpen Stad en zelfs beter dan het Vlaams Gewest.

Het zou vanwege de huidige energiecrisis en de gevolgen van de coronacrisis interessant zijn om actuele cijfers omtrent inkomens(ongelijkheid) te kunnen raadplegen voor onze Eerstelijnszone en de andere Antwerpse Eerstelijnszones. Onder meer de resultaten rond energiearmoede kunnen dan een indicatie geven van de evolutie in de laatste jaren en iets vertellen over de mate waarin de meest financieel kwetsbaren – een relatief grote groep in Antwerpen – hierdoor getroffen werden en worden.

Eerstelijnszone Antwerpen Oost tracht nauw op te volgen bij lokale welzijns- en gezondheidspartners welke **signalen** hen al dan niet bereiken van de hulpvragers en hoe deze vragen evolueren in kwantiteit en aard. Vanuit het welzijnsoverleg, dat we mee trekken in Borgerhout en Deurne en mee organiseren in Wommelgem, stimuleren we de partners ook tot kleinschalige samenwerkingen om de meest kwetsbaren bijvoorbeeld warme publieke plaatsen aan te bieden en te informeren rond energiebesparing.

3 Sociaal-culturele ontwikkelingen

Binnen het derde hoofdstuk worden de sociaal-culturele ontwikkelingen besproken binnen de Eerstelijnszone. Eerst worden de resultaten van de analyses weergegeven. Vervolgens wordt de conclusie geformuleerd omtrent de lokale sociaal-culturele ontwikkelingen.

3.1 Resultaten

Binnen dit onderdeel worden de resultaten besproken van de sociaal-culturele ontwikkelingen. Ten eerste wordt ingegaan op de informele zorg. Vervolgens worden de sociaal culturele initiatieven besproken. Verder wordt ingegaan op sport en vrije tijd en de studentenpopulatie. Tot slot wordt religie en cultuur besproken binnen de Eerstelijnszone.

3.1.1 Informele zorg

Binnen deze paragraaf wordt de informele zorg besproken. Allereerst wordt verder ingegaan op mantelzorg. Vervolgens worden de buddyprojecten en lotgenotenwerkingen uitgelicht. Tot slot wordt ingegaan op vrijwilligerswerk.

Deel 1: Mantelzorg

Beschrijvingen Stad in Cijfers:

- Mantelzorg krijgen = "Aandeel (%) van de inwoners dat mantelzorg krijgt."
- Mantelzorg geven = "Aandeel (%) van de inwoners dat mantelzorg geeft."
- Mantelzorgratio = "De verhouding van het aantal 40- t.e.m. 79-jarigen ten opzichte van het aantal 80-plussers. Deze verhouding wordt NIET uitgedrukt als een percentage. Een ratio van 1 betekent dat er exact evenveel 40- t.e.m. 79-jarigen als 80-plussers wonen. Een ratio van 5 betekent dat er vijf keer zoveel 40- t.e.m. 79-jarigen dan 80-plussers wonen."

Laatste data-update:

- Mantelzorg krijgen = 2020
- Mantelzorg geven = 2020
- Mantelzorgratio = 2022

Cijfer voor Stad Antwerpen in tabel

In Stad in Cijfers: enkel de wijken voor Stad Antwerpen ter beschikking

	Mantelzorg krijgen	Mantelzorg geven	Mantelzorgratio
Antwerpen	19,0 (3,2)	36,1 (3,9)	9,5
Berendrecht Zandvliet Lillo	20,8 (5,2)	40,1 (6,2)	10,8
Ekeren	23,5 (4,3)	43,7 (5,0)	7,4
Merksem	21,7 (4,3)	37,4 (5,0)	7,4
Deurne	25,8 (4,9)	35,8 (5,4)	7,4

Borgerhout	23,4 (4,7)	39,5 (5,4)	8,4
Berchem	21,9 (4,1)	35,5 (4,8)	6,2
Hoboken	24,1 (5,0)	42,7 (5,7)	9,2
Wilrijk	21,2 (4,1)	40,2 (4,9)	6,3
Stad Antwerpen	21,7 (1,4)	37,7 (1,7)	8,0

Binnen Stad Antwerpen krijgt 21,7% van de inwoners mantelzorg. Wanneer dit cijfer per district wordt bekeken, dan kan worden vastgesteld dat mantelzorg het meest wordt verkregen in Deurne (25,8%) en het minst wordt gekregen in district Antwerpen (19,0%). Binnen Stad Antwerpen geeft 37,7% van de inwoners mantelzorg. Binnen het district Berchem wordt het minste mantelzorg gegeven, namelijk 35,5%. In Ekeren geven procentueel gezien het hoogste percentage inwoners mantelzorg (43,7%). De mantelzorgratio in 2022 was binnen de Antwerpse districten het hoogst in Berendrecht-Zandvliet-Lillo en het laagst in Berchem.

Beschrijving Provincie in Cijfers: Mantelzorgratio = “Verhouding van de 40-79-jarigen en ouder ten opzichte van de 80-jarigen en ouder.”

Laatste data-update = 2022

Oost

	Mantelzorgratio
Deurne - Noord	8
Deurne - Oost	6,6
Deurne - Zuidwest	6,9
Deurne - Zuidoost	5,5
Deurne Vlieghaven	14,7
Deurne Dorp - Gallifort	9,6
Kruininge - Bremweide	6,4
Rivierenhof	14
Borgerhout - Extra Muros	6,2
Borgerhout Intra Muros Noord	11,1
Borgerhout Intra Muros Zuid	10,2
11052A0 (Wommelgem)	6,6

11052A1 (Wommelgem)	8,2
11052A2 (Wommelgem)	15,8
11052A3 (Wommelgem)	14,6
Wijk onbekend - Wommelgem	.

De verhouding 40-79 jarigen en ouder t.o.v. de 80-jarigen en ouder (met name de mantelzorgratio) is het hoogst binnen bepaalde wijken in Wommelgem en Deurne Vliegheaven. Deurne Vliegheaven heeft echter een lage bevolkingsdichtheid. De mantelzorgratio is binnen Eerstelijnszone Antwerpen Oost het laagst in Borgerhout - Extra Muros (6,2) en Deurne - Zuidoost (5,5).

Hieronder wordt een overzicht geschetst van enkele mantel- en patiëntenverenigingen binnen het netwerk van de vier Antwerpse Eerstelijnszones:

- Liever Thuis LM
- Steunpunt Mantelzorg
- Samana
- Coponcho
- Mantelzorgnetwerk
- OKRA-Zorgrecht
- Trefpunt Zelfhulp

Deel 2: Buddyprojecten

In kader van het overkoepelende project “Het Helpt” binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones, werden volgende buddyprojecten in kaart gebracht:

- Armentekort
- Buddywerking Vlaanderen
- De Open Deur
- Vrijwilligerswerk Antwerpen
- Vrijwilligerswerk Wommelgem
- Schoten Helpt
- Stabroek Helpt
- Samana

Meer informatie over de werking van bovenstaande buddyprojecten is terug te vinden op [de website](#) van “Het Helpt”.

Deel 3: Lotgenotenwerkingen

In kader van het overkoepelende project “Het Helpt” binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones, werden volgende lotgenotenwerkingen in kaart gebracht:

- Trefpunt Zelfhulp
- Uilenspiegel
- Instuif CGG Andante
- Samana

- Casa Callenta
- Anonieme Alcoholisten
- Herstelacademie
- Narcotics Anonymous

Meer informatie over de werking van bovenstaande lotgenotenwerkingen is terug te vinden op [de website](#) van “Het Helpt”.

Deel 4: Vrijwilligerswerk

Beschrijving Stad in Cijfers: Regelmatig vrijwilligerswerk = “Aandeel (%) van de inwoners dat aan vrijwilligerswerk doet in de vrijetijdsbesteding.”

Laatste data-update = 2020

Enkel beschikbaar via de Stadsmonitor van Stad Antwerpen, niet ter beschikking voor Schoten, Stabroek en Wommelgem

	Regelmatig vrijwilligerswerk
Antwerpen	15,6 (2,9)
Berendrecht Zandvliet Lillo	14,2 (4,4)
Ekeren	15,2 (3,6)
Merksem	14,3 (3,6)
Deurne	13,2 (3,7)
Borgerhout	17,6 (4,1)
Berchem	13,7 (3,4)
Hoboken	13,8 (3,9)
Wilrijk	13,3 (3,3)
Overkoepelend voor Antwerpen	14,8 (1,2)

Binnen Stad Antwerpen doet 14,8% van de inwoners aan vrijwilligerswerk in de vrijetijdsbesteding. Dit percentage ligt lager voor Deurne, Wilrijk, Berchem, Hoboken, Berendrecht-Zandvliet-Lillo en Merksem. In de districten Ekeren, Antwerpen en Borgerhout wordt meer aan vrijwilligerswerk gedaan volgens de resultaten uit de Stadsmonitor.

3.1.2 Sociaal culturele initiatieven

Beschrijvingen Stad in Cijfers:

- Breed culturele activiteiten = “Aantal activiteiten gepubliceerd op UiTinVlaanderen. Niet alle publieke culturele activiteiten worden geregistreerd, aangezien er geen registratieplicht is.

Wie geen behoefte heeft aan online rekrutering, maakt wellicht geen gebruik van de website. Cijfers voor 2008 en 2009 verschillen in beperkte mate van het werkelijk gepubliceerde aantal. Activiteiten worden in principe gecontroleerd vóór publicatie op de website. De meeste activiteiten konden aan een specifieke buurt toegewezen worden, maar in sommige gevallen was het adres niet lokaliseerbaar. Sommige activiteiten gaan door op meerdere plaatsen. Deze zijn steeds aan een postcode toegewezen. Alle activiteiten kunnen daarom aan een district toegewezen worden.”

- Culturele activiteit in eigen stad = “Aandeel (%) van de inwoners dat het afgelopen jaar minstens één keer een culturele activiteit heeft bijgewoond in de eigen stad.”
- Culturele activiteit in andere gemeente = “Aandeel (%) van de inwoners dat het afgelopen jaar minstens één keer een culturele activiteit heeft bijgewoond in een andere gemeente.”
- Tevredenheid over culturele voorzieningen = “Aandeel (%) van de inwoners dat tevreden is over de culturele voorzieningen.”

Laatste data-update:

- Breed culturele activiteiten = 2021
- Culturele activiteit in eigen stad = 2020
- Culturele activiteit in andere gemeente = 2020
- Tevredenheid over culturele voorzieningen = 2020

Cijfer voor Stad Antwerpen in tabel

Enkel beschikbaar via de Stadsmonitor van Stad Antwerpen, niet ter beschikking voor Schoten, Stabroek en Wommelgem

	Breed culturele activiteiten	Culturele activiteit in eigen stad	Culturele activiteit in andere gemeente	Tevredenheid over culturele voorzieningen
Antwerpen	2650	64,0 (3,8)	48,2 (3,9)	79,9 (3,3)
Berendrecht Zandvliet Lillo	18	42,8 (6,2)	34,0 (5,9)	62,0 (6,4)
Ekeren	44	51,4 (5,0)	38,9 (4,8)	69,8 (4,8)
Merksem	193	50,0 (5,1)	34,6 (4,8)	76,2 (4,5)
Deurne	186	54,0 (5,4)	38,2 (5,2)	69,6 (5,2)
Borgerhout	359	61,4 (5,2)	48,5 (5,4)	79,4 (4,6)
Berchem	122	64,1 (4,7)	46,0 (4,8)	79,5 (4,1)
Hoboken	77	47,0 (5,6)	29,8 (5,2)	65,9 (5,7)
Wilrijk	113	51,6 (4,9)	37,5 (4,7)	78,3 (4,3)
Overkoepelend voor Antwerpen	3762	57,7 (1,7)	42,4 (1,7)	79,0 (1,5)

In 2021 werden 3762 culturele activiteiten georganiseerd en gepubliceerd op UITinVlaanderen binnen Stad Antwerpen, hiervan gingen 2650 activiteiten door binnen het district Antwerpen, gevolgd door 359 activiteiten in Borgerhout. In Berendrecht-Zandvliet-Lillo werden de minste activiteiten gepubliceerd, met name 18 activiteiten.

57,7% van de Antwerpse inwoners ging in 2020 naar een culturele activiteit binnen de eigen stad. Dit percentage ligt hoger voor de districten Berchem (64,1%), Antwerpen (64,0%) en Borgerhout (61,4%). 42,4% van de inwoners van Stad Antwerpen nam in 2020 deel aan een culturele activiteit buiten de eigen stad. Dit percentage ligt hoger voor de districten Borgerhout (48,5%), Antwerpen (48,2%) en Berchem (46,0%). In 2020 was 79% van de inwoners tevreden over de culturele voorzieningen binnen Stad Antwerpen. Binnen alle districten ligt dit percentage boven de 65%, met uitzondering van de inwoners van Berendrecht-Zandvliet-Lillo (62%).

Bij het interpreteren van bovenstaande cijfers dient rekening te worden gehouden met de COVID-pandemie die een impact had op de organisatie van culturele activiteiten. Om die reden worden hieronder de cijfers van de afgelopen vijf jaar ook nog gepresenteerd omtrent het absoluut aantal culturele activiteiten binnen Stad Antwerpen die georganiseerd en gepubliceerd werden op UITinVlaanderen.

	2017	2018	2019	2020	2021
Antwerpen	4183	4204	3998	2462	2650
Berendrecht Zandvliet Lillo	57	48	45	26	18
Ekeren	98	127	103	66	44
Merksem	205	184	236	171	193
Deurne	205	287	235	149	186
Borgerhout	603	608	640	428	359
Berchem	289	281	271	181	122
Hoboken	62	116	115	90	77
Wilrijk	257	326	277	156	113

3.1.3 Sport en vrije tijd

Beschrijvingen Stad in Cijfers:

- Sport minimum wekelijks = "Aandeel (%) van de inwoners dat regelmatig (minstens wekelijks) actief aan sport doet (activiteiten die minimum 20 minuten duren, zoals zwemmen, fietsen, wandelen, voetballen, ...)."

- Sport in eigen stad = “Aandeel (%) van de inwoners dat het afgelopen jaar minstens één keer gebruik heeft gemaakt van de sportvoorzieningen in de eigen stad.”
- Sport in andere gemeente = “Aandeel (%) van de inwoners dat het afgelopen jaar minstens één keer gebruik heeft gemaakt van de sportvoorzieningen in andere gemeente.”
- Sportevent in eigen stad = “Aandeel (%) van de inwoners dat het afgelopen jaar minstens één keer één of meerdere sportevenementen heeft bijgewoond in de eigen stad.”
- Sportevent in andere gemeente = “Aandeel (%) van de inwoners dat het afgelopen jaar minstens één keer één of meerdere sportevenementen heeft bijgewoond in een andere gemeente.”
- Tevredenheid over sportvoorzieningen = “Aandeel (%) van de inwoners dat tevreden is over de sportvoorzieningen.”
- Voldoende sportvoorzieningen = “Aandeel (%) van de inwoners dat vindt dat er voldoende sportvoorzieningen zijn in de buurt.”

Laatste data-update = 2020

Cijfer voor Stad Antwerpen in tabel

Enkel beschikbaar via de Stadsmonitor van Stad Antwerpen, niet ter beschikking voor Schoten, Stabroek en Wommelgem

	Sport minimum wekelijks	Sport in eigen stad	Sport in andere gemeente	Sport event in eigen stad	Sport event in andere gemeente	Tevredenheid over sportvoorzieningen	Vol-doende sportvoorzieningen
Antwerpen	54,6 (3,9)	38,2 (3,8)	45,6 (3,9)	31,5 (3,6)	23,0 (3,3)	62,0 (4,2)	54,0 (4,2)
Berendrecht Zandvliet Lillo	53,5 (6,3)	37,3 (6,2)	41,1 (6,1)	33,5 (5,9)	28,9 (5,7)	69,0 (6,3)	57,7 (6,4)
Ekeren	59,8 (4,9)	41,2 (4,9)	44,1 (4,9)	28,0 (4,4)	26,7 (4,4)	74,2 (4,8)	75,1 (4,5)
Merksem	51,3 (5,1)	40,8 (5,0)	38,7 (5,0)	35,9 (4,9)	25,0 (4,4)	79,4 (4,5)	79,4 (4,3)
Deurne	49,7 (5,4)	41,2 (5,4)	42,7 (5,3)	37,2 (5,2)	24,3 (4,6)	69,1 (5,5)	65,0 (5,6)
Borgerhout	56,2 (5,4)	44,0 (5,4)	44,0 (5,3)	28,1 (4,8)	21,9 (4,4)	64,2 (5,7)	50,8 (5,9)
Berchem	60,8 (4,8)	42,8 (4,8)	40,4 (4,8)	30,9 (4,5)	22,8 (4,1)	69,1 (4,9)	66,9 (4,9)
Hoboken	54,3 (5,7)	45,7 (5,7)	40,1 (5,5)	35,7 (5,4)	23,0 (4,8)	71,2 (5,5)	61,6 (5,8)
Wilrijk	60,2 (4,8)	38,6 (4,8)	41,5 (4,8)	33,6 (4,6)	26,8 (4,3)	74,3 (4,8)	64,4 (5,0)

Overkoe- pelend voor Ant- werpen	54,9 (1,7)	40,5 (1,7)	43,1 (1,7)	32,7 (1,6)	23,9 (1,4)	67,9 (1,7)	61,4 (1,7)
---	------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Vanuit de survey-data 2020 van de Stadsmonitor blijkt dat 54,9% van de Antwerpse inwoners minimum één keer per week minstens 20 minuten sport. Dit percentage ligt lager voor de districten Deurne (49,7%), Merksem (51,3%), Berendrecht-Zandvliet-Lillo (53,5%), Hoboken (54,3%) en Antwerpen (54,6%). In Berchem sport bij benadering 61% van de inwoners minstens op wekelijkse basis.

40,5% van de inwoners van Stad Antwerpen oefent een sport uit binnen de eigen stad. In de districten Berendrecht-Zandvliet-Lillo (37,3%), Antwerpen (38,2%) en Wilrijk (38,6%) ligt dit cijfer lager. 43,1% van de Antwerpse inwoners oefent een sport uit buiten de eigen stad. De inwoners binnen de districten Borgerhout (44,0%), Ekeren (44,1%) en Antwerpen (45,6%) sporten meer buiten de eigen stad. Van de Antwerpenaren heeft 32,7% een sportevent bijgewoond in de eigen stad en 23,9% buiten de eigen stad.

Naast het beoefenen van sport en het bijwonen van sportevents is 67,9% van de Antwerpenaren tevreden over de sportvoorzieningen. In de meeste districten is de populatie zeer tevreden, met de hoogste percentages binnen Merksem (79,4%). In het district Antwerpen en Borgerhout zijn de inwoners het minst tevreden over de voorzieningen. Tot slot vindt 61,4% van de Antwerpenaren dat er voldoende sportvoorzieningen zijn in de buurt. In de districten Borgerhout (50,8%), Antwerpen (54,0%), Berendrecht-Zandvliet-Lillo (57,7%) ligt dit percentage lager.

Op termijn wordt dit nog aangevuld met de Sociale Kaart Sportinitiatieven vanuit Stad Antwerpen.

3.1.4 Studentenpopulatie

Beschrijvingen Stad in Cijfers:

- Aantal studenten die in Antwerpen woont en studeert
- Aandeel studenten dat in Antwerpen studeert en er woont
- Aantal studenten dat niet in Antwerpen woont maar er wel studeert
- Aandeel studenten dat niet in Antwerpen woont maar er wel studeert
- Aandeel studenten dat niet in Antwerpen woont maar er wel studeert
- Aantal studenten dat aan een Antwerpse instelling studeert

Laatste data-update = 2020

Cijfer voor Stad Antwerpen in tabel

Enkel beschikbaar via Stad in Cijfers, niet ter beschikking voor Schoten, Stabroek en Wommelgem

	Stad Antwerpen
Aantal studenten dat in Antwerpen woont en studeert	14346

Aandeel studenten dat in Antwerpen studeert en er woont	28,6%
Aantal studenten dat niet in Antwerpen woont maar er wel studeert	35812
Aandeel studenten dat niet in Antwerpen woont maar er wel studeert	71,4%
Aantal studenten dat aan een Antwerpse instelling studeert	50158

50.158 studenten studeren aan een Antwerpse instelling. Hiervan wonen en studeren 14346 van hen in Antwerpen, wat 28,6% van de gehele Antwerpse studentenpopulatie uitmaakt. Daarnaast studeren 35812 studenten in Antwerpen die niet in Antwerpen wonen, dewelke 71,4% van de Antwerpse studentenpopulatie uitmaakt. Bijna drie vierde van de Antwerpse studenten woont dus niet binnen Stad Antwerpen.

3.1.5 Religie en cultuur

Antwerpen

De gebedshuizen binnen Antwerpen werden in kaart gebracht op volgende geografische weergave: https://portaal-stadantwerpen.opendata.arcgis.com/datasets/e8fb8f21897c45faa5e1fb14eb521032_889.

Wommelgem

Wommelgem telt 2 kerken, 2 kapellen en 4 parochies. Deze gebedshuizen en parochies behoren tot de Rooms-Katholieke geloofsgemeenschap. Een overzicht is terug te vinden op de website van de gemeente Wommelgem:

- Parochies: <https://www.wommelgem.be/wommelgemse-parochies-contactgegevens>
- Kerken:
 - <https://www.wommelgem.be/hh-petrus--en-pauluskerk>
 - <https://www.wommelgem.be/kerk-olv-boodschap>
- Kapellen:
 - <https://www.wommelgem.be/sint-janskapel2>
 - <https://www.wommelgem.be/veldkapel-van-camp>

Er zijn in Wommelgem geen gebedshuizen waar erkende erediensten, andere dan Rooms-Katholieke, worden gehouden. Meer informatie over de erkende erediensten en lokale geloofsgemeenschappen in Vlaanderen is te vinden op de website van het Vlaams Agentschap Binnenlands Bestuur:

- <https://lokaalbestuur.vlaanderen.be/erediensten>
- <https://lokaalbestuur.vlaanderen.be/erediensten/erkenning>

3.2 Conclusie

Binnen **Stad Antwerpen** krijgt **21,7%** van de inwoners **mantelzorg**. Deurne (25,8%) in onze Eerstelijnszone is het district waar men het meeste mantelzorg ontvangt binnen Stad Antwerpen. Daarbij dienen we wel in rekening te nemen dat Deurne relatief veel 65-plussers heeft, wat hoogstwaarschijnlijk een invloed heeft op deze statistiek.

De verhouding 40-79 jarigen en ouder t.o.v. de 80-jarigen en ouder (met name de **mantelzorgratio**) is binnen Eerstelijnszone Antwerpen Oost het hoogst binnen bepaalde wijken in Wommelgem en Deurne Vliegheaven. Deurne Vliegheaven heeft echter een lage bevolkingsdichtheid. De mantelzorgratio is binnen Eerstelijnszone Antwerpen Oost het laagst in Borgerhout - Extra Muros (6,2) en Deurne - Zuidoost (5,5). Aangezien Borgerhout en Deurne een groot aandeel aan dertigers heeft en nu dus een relatief lage mantelzorgratio hebben, verwachten we dat de **mantelzorgratio geleidelijk weer zal stijgen** de komende decennia.

In Borgerhout doet 17,6% van de populatie aan **vrijwilligerswerk**. Dit is het hoogste cijfer van alle Antwerpse districten.

Vanuit de Antwerpse Eerstelijnszones volgen we het aanbod aan mantelzorg, **buddyprojecten en lotgenotenwerking**. Ook hebben we met de vier Antwerpse Eerstelijnszones de website “Het Helpt” opgericht waar het aanbod aan de burger op een overzichtelijke manier wordt aangereikt.

54,9% van de Antwerpse inwoners **sport** minimum één keer per week minstens 20 minuten. In Deurne is dit minder dan 50%, wat het laagste aantal is van alle Antwerpse districten. In Borgerhout geeft dan weer slechts de helft van de respondenten aan dat er genoeg **sportvoorzieningen** zijn, 11 procent minder dan het Antwerpse gemiddelde. Eerstelijnszone Antwerpen Oost ondersteunt van nabij het project Bewegen op Verwijzing van het Vlaams Instituut Gezond Leven. In 2022 hebben we enkele nieuwe Bewegen op Verwijzing-coaches aangeworven, die deelnemers onder meer begeleiden naar een lokaal en laagdrempelig beweegaanbod. Aangezien huisartsen en arts-specialisten tot nog toe de enigen zijn die patiënten kunnen doorverwijzen naar de coaches, willen we in de toekomst de inspanningen verderzetten en uitbreiden waar mogelijk om hen te informeren rond het project en bewust te maken van de problematiek van onder andere een sedentaire levensstijl. Ook wilt onze Eerstelijnszone in de toekomst nauwer samenwerken met de vrijetijds- en sportdiensten van de districten en gemeente Wommelgem.

We onthouden ook dat Borgerhout noemenswaardig hogere cijfers dan Deurne toont voor **deelname aan sociaal-culturele activiteiten**, zowel binnen als buiten de eigen stad. Ook de tevredenheid over de culturele voorzieningen is 10 procentpunten hoger in Borgerhout dan in Deurne en is quasi gelijk aan de tevredenheid over heel Stad Antwerpen. Het kan interessant zijn om in de toekomst verder te onderzoeken waarom Deurne lager scoort voor deze parameters. Onze Eerstelijnszone is namelijk ook trekker van het project Zorgzame Buurten Deurne Zuid, waarbij wijkgerichte samenwerkingen georganiseerd en gefaciliteerd worden die betere en duurzamere verbindingen willen leggen tussen het informele en formele zorg- en welzijnsaanbod. Hierbij willen we ook oog blijven hebben voor het socio-culturele vrijetijdsaanbod en aan de hand van feedback van bewoners onder meer een signaalfunctie opnemen naar de lokale besturen.

4 Technologische ontwikkelingen

Binnen het vierde hoofdstuk worden de technologische ontwikkelingen besproken binnen de Eerstelijnszone. Eerst worden de resultaten van de analyses weergegeven. Vervolgens wordt de conclusie geformuleerd omtrent de lokale technologische ontwikkelingen.

4.1 Resultaten

Binnen dit onderdeel worden de resultaten besproken van de technologische ontwikkelingen binnen de Eerstelijnszone. Ten eerste wordt ingegaan op de platformen voor burgers. Vervolgens worden de platformen voor professionals besproken. Deze platformen worden beiden opgesomd, omdat er nood is aan een overzicht van wat momenteel ter beschikking is en gezien de Eerstelijnszone hier veelvuldig signalen over ontving vanuit het netwerk. Tot slot worden de gevolgen van de technologische ontwikkelingen weergegeven, met name hoe gaat het met de digitale vaardigheden van burgers en hoe worden deze maximaal versterkt binnen het grondgebied van de Eerstelijnszone.

4.1.1 Platformen voor burgers

Deel 1: CoZo (Collaboratief Zorgplatform)

Het Collaboratief Zorgplatform (CoZo) is een digitaal samenwerkingsplatform dat patiënten, zorgverleners en zorginstellingen toelaat om medische gegevens uit te wisselen en te delen. Het doel van CoZo is om het zorgproces te verbeteren door te zorgen voor een betere informatiedoorstroming. Inloggen kan via de webbrowser (met Its-me, identiteitskaartlezer of digitale 'tokens') of via de smartphone-app (via Its-me). Tijdens de COVID-crisis kwamen heel wat burgers in contact met het platform, aangezien hier vaak naar werd verwezen door zorgverleners om snel het resultaat van een PCR-test voor COVID te kennen.

Deel 2: Mijngezondheid.be

Mijngezondheid.be is een online gezondheidsportaal van de federale overheid, ook wel "Personal Health Viewer" genoemd. Via deze centrale toegangspoort krijgt de burger zicht op verschillende persoonlijke gegevens over diens gezondheid en over gezondheid in het algemeen. Inloggen kan via de webbrowser (met Its-me, identiteitskaartlezer of digitale 'tokens') of via de smartphone-app (via Its-me).

Onder andere CoZo is gelinkt aan het portaal waardoor je via Mijngezondheid rechtstreeks resultaten van je medische onderzoeken door tal van zorginstellingen kan raadplegen. Net zoals bij CoZo, kregen we uit het netwerk betrouwbare signalen dat de COVID-crisis zorgde voor een aanzienlijk groter gebruik van het portaal en een betere kennis van diens werking. Toch moeten we ons ook hierbij bewust zijn van de nefaste effecten die dit heeft (gehad) op de vergroting van de digitale kloof tussen digitaal geletterden en digitaal ongeletterden.

Deel 3: CovidSafeBE-app en Coronalert-app

Zoals vele andere landen wereldwijd verplichtte de Belgische overheid tijdens bepaalde periodes in de COVID-crisis een COVID-certificaat voor onder meer het bezoeken van bepaalde horecazaken, evenementen of buitenlandse vliegreizen. Men moest hierbij een geldig vaccinatie-, test- of herstelcertificaat kunnen voorleggen, wat mogelijk was via de CovidSafeBE-app op je smartphone. De app is gekoppeld aan het persoonlijk e-Health account van de burger en kan (nog steeds) gedownload worden via Its-me. Burgers die geen smartphone hadden of de app niet gebruikten, konden hun certificaat downloaden via hun account op Mijngezondheid.be.

Mede vanwege de digitale ongeletterdheid bij een aanzienlijk deel van de bevolking (*zie ook 4.1.3.*) werden zorg- en hulpverleners, Eerstelijnszones, mutualiteiten, lokale besturen en andere overheidsdiensten zeer frequent bevraagd rond de werking van de certificaten en de app, wat voor een verhoging van de werklust zorgde.

De Coronalert-app werd door de federale overheid in het leven geroepen om burgers te waarschuwen voor hoogrisicocontacten met positief geteste personen. Ook had je de mogelijkheid om zelf nauwe contacten te waarschuwen wanneer je zelf positief testte. Dit diende te zorgen voor een sneller werkende contactopsporing die de verspreiding van het virus vertraagt.

Deel 4: Patiëntenportaal ZNA-GZA ziekenhuizen

De ziekenhuiskoepels ZNA (Ziekenhuis Netwerk Antwerpen) en GZA (GasthuisZusters Antwerpen) bevinden zich middenin een fusietraject, met als doel om op 1 januari 2024 één ziekenhuiskoepel te vormen: ZAS (Ziekenhuis Aan de Stroom). Zowel ZNA als GZA schakelden daardoor recent over op een nieuw, uniform, elektronisch patiëntendossier, waarbij de patiënten ook toegang kunnen krijgen tot het patiëntenportaal. Inloggen gebeurt via Its-me, een identiteitskaartlezer of bij het onthaal in het ziekenhuis. Patiënten kunnen het portaal gebruiken om afspraken te beheren, informatie uit te wisselen met een behandelend arts, het persoonlijk medisch dossier in te kijken, etc.

Door de overschakeling op het nieuw elektronisch patiëntendossier, waren de ziekenhuizen genoodzaakt een tweetal weken hun capaciteit te verlagen. Eerstelijnszones Noord Antwerpen, Antwerpen Centrum, Antwerpen Zuid en Antwerpen Oost hadden hiervoor overleg met de ziekenhuizen en communiceerden deze informatie mee naar het netwerk van zorgverleners in de eerstelijns. Dit kon er mee voor zorgen dat zorgverleners en zorginstellingen tijdelijk de criteria om door te verwijzen naar de ziekenhuizen iets strikter maakten, en zodoende de druk op de ziekenhuizen onder controle te houden.

4.1.2 Platformen voor professionals

Deel 1: Zipster

Zipster is een digitaal doorverwijsplatform dat zorgverleners helpt bij het doorverwijzen van patiënten naar lokale welzijnsactoren. Op basis van een psychosociale bevraging van de patiënt kan de zorgverlener via Zipster de ondersteuningsnoden van de patiënt detecteren én een doorverwijzing initiëren naar de juiste lokale ondersteunende welzijnsactoren.

In het kader van de contactopsporing tijdens de COVID-crisis werd Zipster gebruikt door 'Covid Coaches' van Stad Antwerpen en 'Field Agents' van de Vlaamse contactopsporing, die nauw samenwerkten met Eerstelijnszones Noord Antwerpen, Antwerpen Centrum, Antwerpen Zuid en Antwerpen Oost. Vandaar waren deze Eerstelijnszones van in het begin sterk betrokken bij de ontwikkeling van het platform. Vooral Eerstelijnszone Noord Antwerpen verkende als pilootzone de mogelijkheden van Zipster en was samen met hun netwerk van groot belang voor de ontwikkeling van een aantal functionaliteiten. In 2022 werkten stafmedewerkers van bovengenoemde Eerstelijnszones steeds nauwer samen in een interne werkgroep interprofessionele samenwerking, die het netwerk van zorg- en welzijnspartners blijft informeren en sensibiliseren over Zipster als bruikbaar digitaal platform.

Deel 2: Zorgverlenersportaal Siilo

Siilo is een veilige applicatie voor smartphone en desktop die gebruikt wordt als communicatieplatform voor zorgprofessionals. Tijdens de COVID-crisis werd in het teken van vaccinatie- en testbeheer vaak intensieve communicatie met bepaalde zorgverleners (huisartsen, thuisverpleegkundigen...) vereist van stafmedewerkers in Eerstelijnszones. Hierdoor kregen ook zij toegang tot Siilo, wat in normale omstandigheden enkel voorbehouden is voor zorgverleners in de striktere zin van het woord. Zij kregen hierdoor een beter inzicht in de digitale manieren van communiceren tussen zorgprofessionals en bouwden tegelijkertijd sterkere professionele relaties met hen uit.

4.1.3 Gevolgen van technologische ontwikkelingen: digitale vaardigheden van burgers en hoe deze versterken?

Deel 1: Aanbod overheen de vier Eerstelijnszones

- [Antwerpse bibliotheken](#)
- [Webpunten](#)
- [Avansa - digiburger](#)
- [Beego](#)
- [Ligo - volwasseneneducatie](#)
- [Encora - centrum voor Volwassenenonderwijs](#)

Deel 2: Aanbod specifiek voor Eerstelijnszone Antwerpen Oost

Aanbod computers zonder begeleiding

- [Webpunten](#): Vrij computergebruik: leden kunnen in de webpunten gratis surfen en ondersteuning ontvangen van deskundige digimedewerkers. Printen kan aan 10 cent per pagina.
 - Webpunt Couwelaar - Openbare bibliotheek Couwelaar - Te Couwelaarlei 120, 2100 Antwerpen
 - Webpunt 't Pleintje - Buurtwerk 't Pleintje - Sint-Rochusstraat 108, 2100 Deurne
- De meeste [Antwerpse bibliotheken](#). Hier kunnen burgers terecht tijdens de openingsuren. Het eerste uur is gratis. Nadien betaalt u 50 cent per kwartier. In totaal kan er 3u/dag gebruik worden gemaakt van een computer. Je moet lid zijn van de bibliotheek om hier gebruik van te kunnen maken. Jongeren (-26 jaar) en leden met een kansentarief surfen gratis. Alle districtsbibliotheken zijn voorzien van gratis draadloze internetverbinding onder het netwerk 'Stad Antwerpen - gratis wifi'.
 - Vrede - Moorkensplein 19, 2140 Borgerhout
 - Couwelaar - Te Couwelaarlei 120, 2100 Deurne
 - Arena - Arenaplein 62A, 2100 Deurne

Aanbod versterking digitale vaardigheden

1 op 1 hulp

- [Webpunten](#): uurtje 1 op 1 hulp voor alle vragen van burgers.
 - Webpunt Couwelaar - Openbare bibliotheek Couwelaar - Te Couwelaarlei 120, 2100 Deurne
- [SAAMO](#): Project Digitale Inclusie
 - SAAMO Dinamo - Ten Eekhovalei 337, 2100 Deurne
 - SAAMO Borgerbaan - Turnhoutsebaan 236, 2140 Borgerhout
- [BEEGO](#): BEEGO schakelt slimme informaticastudenten in die je aan huis en met geduld helpen met je smartphone, computer en alle andere digitale toestellen voor 19 euro per 30 minuten. BEEGO is partner van het project Digitaal Inclusieve Wijk van Stad Antwerpen.
- [Avansa - digiburger](#): digiburger is een website om burgers te ondersteunen en inspireren om met het digitale aan de slag te gaan.
 - Digiwijzer in bibliotheek Vrede - Moorkensplein 19, 2140 Borgerhout (elke vrijdag van 10u tot 12u)
- [Ligo - Open Leersalon](#) in samenwerking met SAAMO - In de Open Leersalons kan je gewoon langskomen met een vraag, al dan niet ICT-gerelateerd. Een lesgever van Ligo Antwerpen helpt je op weg: op de computer, op de smartphone of met pen en papier.
 - Borgerhout: Buurthuis Borgerbaan - maandag van 13u tot 15u30 - Turnhoutsebaan 236, 2140 Borgerhout
 - Deurne: Buurthuis Dinamo en Buurthuis 't Pleintje
 - Donderdag van 9u30 tot 12u in Buurthuis Dinamo - Ten Eekhovalei 337, 2100 Deurne
 - Dinsdag van 13u tot 15u30 in Buurthuis 't Pleintje - Sint-Rochusstraat 106, 2100 Deurne
- [District Borgerhout: seniorenraad](#): Borgerhoutse senioren kunnen gratis lessen volgen om bij te leren en geholpen te worden met digitale moeilijkheden.

- [Programma computerlessen](#): najaar 2022 - Districtshuis Borgerhout, Moorkensplein 19
- Inloopmomenten: elke woensdag- en vrijdagvoormiddag van 9u tot 12u - Districtshuis Borgerhout, Moorkensplein 19
- [Wommelgem - Digistrevs 2160](#): laagdrempelige en goedkope computerlessen voor 50-plussers uit Wommelgem.
 - Bibliotheek Wommelgem, polyvalente zaal

Opleidingen

- [Ligo, Centra voor basiseducatie](#): opties tussen 2 cursussen: starten met computer, smartphone of tablet - verder gaan met computer, smartphone of tablet.
 - Ligo Antwerpen, Turnhoutsebaan 186, 2140 Borgerhout
- [Encora](#): opleidingen computer
 - Geen campus in Eerstelijnszone Antwerpen Oost

4.2 Conclusie

We kunnen onthouden dat de voortschrijdende digitalisering van de voorbije decennia alleen maar is versneld door de COVID-crisis, waardoor de digitale kloof aanzienlijk vergroot is. Hiervan ontvangen we frequent en breed signalen uit het netwerk. Daarnaast blijkt ook uit Belgisch onderzoek dat de helft van de burgers digitaal kwetsbaar is. Voornamelijk personen met een laag inkomen, een laag opleidingsniveau, personen ouder dan 55 jaar en werkzoekenden vormen risicogroepen. Daarom volgen we de technologische ontwikkelingen op de voet op, samen met de collega's van de andere drie Antwerpse Eerstelijnszones. Met name die ontwikkelingen die een invloed kunnen uitoefenen op de toegankelijkheid van het zorg- en welzijnsaanbod. We maakten een overzicht van een aantal bestaande digitale platformen voor zorgprofessionals en burgers, alsook van het ondersteuningsaanbod van organisaties in de vier Eerstelijnszones en van het specifieke aanbod ter verbetering van de digitale vaardigheden in onze ELZ. **Meer bekendmaking van de bestaande initiatieven** bij zowel burgers als zorg- en welzijnsprofessionals is essentieel.

5 Ecologische ontwikkelingen

Binnen het vijfde hoofdstuk worden de ecologische ontwikkelingen besproken binnen de Eerstelijnszone. Eerst worden de resultaten van de analyses weergegeven. Vervolgens wordt de conclusie geformuleerd omtrent de lokale ecologische ontwikkelingen.

5.1 Resultaten

Binnen dit onderdeel worden de resultaten besproken van de ecologische ontwikkelingen. Ten eerste wordt ingegaan op wonen en sociaal wonen. Vervolgens wordt de basisuitrusting van de wijken besproken. Daarna wordt verder ingegaan op het zorgaanbod binnen de Eerstelijnszone. Tot slot wordt het welzijnsaanbod in kaart gebracht en wordt kort verwezen naar de milieu-indicatoren.

5.1.1 Wonen

Binnen deze paragraaf wordt het onderwerp “wonen” besproken binnen de Eerstelijnszone. Allereerst wordt ingegaan op de bebouwingsgraad. Vervolgens worden de woongelegenheden besproken. Daarna wordt de verhouding huurders vs. eigenaars weergegeven. Tot slot wordt verder ingegaan op de verhuisbewegingen binnen de Eerstelijnszone.

Deel 1: Bebouwingsgraad

Beschrijving Provincie in Cijfers = “[percentage]: bebouwde oppervlakte t.o.v. totale oppervlakte”

Laatste data-update = 2022

Cijfer overheen vier Antwerpse Eerstelijnszones = 12,6%

Cijfer voor Provincie Antwerpen = 6,4%

Cijfer voor Vlaams Gewest = 5,2%

Oost

	Bebouwingsgraad
11052A0 (Wommelgem)	17,7%
11052A1 (Wommelgem)	9,1%
11052A2 (Wommelgem)	12%
11052A3 (Wommelgem)	4,4%
Wijk onbekend - Wommelgem	.
Deurne - Noord	34,4%
Deurne - Oost	20,1%
Deurne - Zuidwest	35%
Deurne - Zuidoost	19,5%

Deurne Vlieghaven	5,8%
Deurne Dorp - Gallifort	39,3%
Kruininge - Bremweide	27,3%
Rivierenhof	1,4%
Borgerhout - Extra Muros	19,8%
Borgerhout Intra Muros Noord	51,2%
Borgerhout Intra Muros Zuid	52,2%

Binnen de Provincie Antwerpen is 6,4% van de totale oppervlakte bebouwd (= bebouwingsgraad). De bebouwingsgraad ligt gezien het grotendeels stedelijk karakter van Eerstelijnszone Antwerpen Oost hoger dan het provinciaal cijfer. Vooral in de twee wijken van Borgerhout Intra Muros is de bebouwingsgraad opvallend hoog (51,2% en 52,2%). Ook Deurne Dorp-Gallifort (39,3%) en Deurne-Noord (34,4%) hebben een bebouwingsgraad vele malen hoger dan het gemiddelde van de Provincie Antwerpen. Enkel binnen bepaalde wijken in Wommelgem (11052A3 = 4,4%), Deurne Vlieghaven (5,8%) en het Rivierenhof (1,4%) is minder bebouwing aanwezig.

Deel 2: Woongelegenheden

Beschrijvingen Provincie in Cijfers:

- Woongelegenheden = “[aantal] woongelegenheden (omvat woongelegenheden in huizen in gesloten, in halfopen bebouwing en in open bebouwing, in hoeven en kastelen, in buildings en flatgebouwen met appartementen, in handelshuizen en in alle andere gebouwen)”
- Woongelegenheden in handelshuizen = “[aantal] woongelegenheden in handelshuizen”
- Woongelegenheden in andere gebouwen (kerken, overheidsgebouwen, scholen,...) = “[aantal] woongelegenheden in alle andere gebouwen (kerken, overheidsgebouwen, scholen, ...)”
- Eengezinswoning (t.o.v. woongelegenheden) = “[percentage] aantal woongelegenheden in huizen in gesloten, halfopen en open bebouwing (incl. hoeven en kastelen) / totaal aantal woongelegenheden”

Laatste data-updates = 2021

Cijfer voor vier Antwerpse Eerstelijnszones, Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Woon-gelegenheden	Woon-gelegenheden in handelshuizen	Woon-gelegenheden in andere gebouwen	Eengezinswoning (t.o.v. woon-gelegenheden)
Antwerpen	276159	10479	2622	37,7%

Schoten	15873	287	320	63,6%
Stabroek	8361	111	108	68,1%
Wommelgem	5690	92	123	66%
Overheen vier Eerstelijns-zones	306083	10969	3173	40,4%
Provincie Antwerpen	897856	21895	23727	60,5%
Vlaams Gewest	3288816	77567	92332	67,2%

Binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones zijn er 306.083 woonegelegenheden ter beschikking. Hiervan zijn er 10.969 in handelshuizen en 3.173 in andere gebouwen, zoals kerken, overheidsgebouwen en scholen. 40,4% van de woonegelegenheden zijn woningen in gesloten, halfopen en open bebouwing (inclusief hoeven en kastelen). Dit percentage ligt lager voor Stad Antwerpen (37,7%) en hoger voor Schoten (63,6%), Wommelgem (66%) en Stabroek (68,1%).

Deel 3: Huurders en eigenaars

Beschrijvingen Provincie in Cijfers:

- Eigenaars = “[aantal] huishoudens die wonen in een woning waarvan men eigenaar is”
- Eigenaars t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel = “[percentage] eigenaars (t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel)”
- Huurders = “[aantal] huishoudens die wonen in een woning waar men geen eigenaar van is”
- Huurders t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel = “[percentage] huurders (t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel)”

Laatste data-updates = 2021

Cijfer overheen vier Antwerpse Eerstelijnszones:

- Eigenaars = 137.842
- Eigenaars t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel = 52,1%
- Huurders = 126.490
- Huurders t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel = 47,9%

Cijfer voor Provincie Antwerpen =

- Eigenaars = 529.896
- Eigenaars t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel = 65,8%
- Huurders = 274.808
- Huurders t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel = 34,2%

Cijfer voor Vlaams Gewest:

- Eigenaars = 1.969.455
- Eigenaars t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel = 68,9%
- Huurders = 887.113
- Huurders t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel = 31,1%

Oost

	Eigenaars	Eigenaars t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel	Huurders	Huurders t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel
11052A0 (Wommelgem)	2584	73,3%	942	26,7%
11052A1 (Wommelgem)	882	78,6%	240	21,4%
11052A2 (Wommelgem)	332	59,6%	225	40,4%
11052A3 (Wommelgem)	97	85,1%	17	14,9%
Wijk onbekend - Wommelgem	.	.	.	.
Deurne - Noord	4682	58,6%	3308	41,4%
Deurne - Oost	4258	57,2%	3180	42,8%
Deurne - Zuidwest	3810	52,5%	3453	47,5%
Deurne - Zuidoost	3146	61,9%	1936	38,1%
Deurne Vlieghaven	32	64%	18	36%
Deurne Dorp - Gallifort	3115	53,6%	2692	46,4%
Kruininge - Bremweide	434	42,2%	594	57,8%
Rivierenhof	7	63,6%	.	.
Borgerhout - Extra Muros	3874	52,8%	3470	47,2%
Borgerhout Intra Muros Noord	2948	50,3%	2910	49,7%

Borgerhout Intra Muros Zuid	2683	44,2%	3384	55,8%
------------------------------------	------	-------	------	-------

Binnen Eerstelijnszone Antwerpen Oost wonen de meeste eigenaars in de wijk Deurne-Noord (4.682). Dit gevolgd door de wijken Deurne-Oost (4.258) en Borgerhout - Extra Muros (3.874). De meeste huurders wonen in Borgerhout - Extra Muros (3.470). Voor de huurders wordt dit gevolgd door de wijken Deurne-Zuidwest (3.453) en Borgerhout Intra Muros Zuid (3.384).

Deel 4: Verhuisbewegingen

Verhuismatrix

Provincie in Cijfers

Laatste data-update = 2020

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

migratiematrix van gemeenten naar gemeenten (vier Antwerpse Eerstelijnszones)				
naar \ van	Antwerpen	Schoten	Stabroek	Wommelgem
Antwerpen	.	631	347	250
Schoten	985	.	20	34
Stabroek	463	25	.	7
Wommelgem	507	13	.	.

Vanuit Antwerpen verhuisden 985 personen naar Schoten, 463 naar Stabroek en 507 naar Wommelgem in 2020. Daarnaast verhuisden 631 Schotenaren naar Antwerpen, 25 naar Stabroek en 13 naar Wommelgem. 347 inwoners uit Stabroek gingen in 2020 in Antwerpen wonen en 20 in Schoten. Tot slot verhuisden 250 inwoners van Wommelgem naar Antwerpen, 34 naar Schoten en 7 naar Stabroek.

Verhuissaldo per Eerstelijnszone

Beschrijvingen Stad in Cijfers:

- Verhuissaldo totaal (aantal) = "Migratiesaldo (aantal aankomsten - het aantal vertrekken)"
- Relatief verhuissaldo (per 1000 inwoners) = "saldo_tot/bevtot*1000"

Laatste data-update = 2020

In Stad in Cijfers: enkel de wijken voor Stad Antwerpen ter beschikking

Oost

	Verhuissaldo totaal (aantal)	Relatief verhuissaldo (per 1000 inwoners)
Deurne - Noord	14	,6%
Kruininge - Bremweide	26	12,2%
Deurne Dorp - Gallifort	-11	-,8%
Deurne - Oost	-24	-1,5%
Deurne - Zuidwest	102	6,2%
Deurne - Zuidoost	-71	-6,4%
Deurne Vlieghaven	-21	-166,7%
Rivierenhof	2	.
Borgerhout - Extra Muros	60	3,7%
Borgerhout Intra Muros Noord	-277	-17,8%
Borgerhout Intra Muros Zuid	-131	-9,2%

In bovenstaande tabel wordt het verhuissaldo weergegeven voor Eerstelijnszone Antwerpen Oost en dit zowel in absolute aantallen als in relatieve aantallen per 1000 inwoners. Wanneer het verhuissaldo positief is, dan betekent dit dat er meer “aankomsten” dan “vertrekken” zijn binnen deze wijk. Het verhuissaldo is negatief wanneer het omgekeerde waar is, namelijk meer “vertrekken” dan “aankomsten”. Deurne-Vlieghaven en Borgerhout Intra Muros Noord zijn binnen de Eerstelijnszone de wijken met het meest negatieve relatieve verhuissaldo, respectievelijk -166,7% en -17,8%. We moeten steeds in rekening nemen dat Deurne-Vlieghaven een zeer laag bevolkingsaantal heeft. In de wijk Kruininge-Bremweide is het meest positieve relatieve verhuissaldo, namelijk 12,2%. Wat opvalt binnen de Eerstelijnszone is dat het merendeel van de wijken een negatief verhuissaldo kent.

5.1.2 Sociaal Wonen

Binnen deze paragraaf wordt het onderwerp “sociaal wonen” besproken binnen de Eerstelijnszone. Allereerst wordt ingegaan op de sociale huurwoningen. Vervolgens worden het bindend sociaal objectief besproken. Tot slot wordt ingegaan op de kandidaat-huurders van sociale woningen.

Deel 1: Sociale huurwoningen

Beschrijvingen Provincie in Cijfers:

- (SHM + SVK) (aantal) = "Totaal (sociale huurwoningen SHM + SVK): som van het aantal huurwoningen verhuurd door sociale huisvestingsmaatschappijen en het aantal huurwoningen verhuurd door sociale verhuurkantoren."
- Ratio sociale huurwoningen = "Het aantal sociale huurwoningen (zowel voor totaal, als voor SHM en SVK apart) berekend t.o.v. het aantal particuliere huishoudens. Deze ratio geeft een indicatie van het beschikbaar aanbod aan sociale huurwoningen."

Laatste data-update = 2021

Cijfer voor Provincie Antwerpen:

- Totaal = 52.231
- Ratio = 6,5

Cijfer voor Vlaams Gewest:

- Totaal = 171.626
- Ratio = 6,0

Oost

	Totaal aantal sociale huurwoningen	Ratio sociale huurwoningen
Deurne - Noord	184	2,3
Kruininge - Bremweide	23	2,2
Deurne - Oost	29	0,4
Deurne - Zuidwest	559	7,7
Deurne - Zuidoost	98	1,9
Deurne Vlieghaven	0	0
Deurne Dorp - Gallifort	450	7,7
Rivierenhof	0	0
Borgerhout - Extra Muros	540	7,4
Borgerhout Intra Muros Noord	402	6,9
Borgerhout Intra Muros Zuid	322	5,3
11052A0 (Wommelgem)	22	0,6
11052A1 (Wommelgem)	1	0,1
11052A2 (Wommelgem)	18	3,2

11052A3 (Wommelgem)	0	0
Wijk onbekend - Wommelgem	0	.

In Eerstelijnszone Antwerpen Oost zijn in absolute aantallen de meeste sociale huurwoningen aanwezig in de wijk Deurne-Zuidwest (559). Dit omvat zowel de huurwoningen die verhuurd worden door de sociale huisvestingsmaatschappijen, als de huurwoningen die verhuurd worden door de sociale verhuurkantoren. De ratio sociale huurwoningen geeft aan dat het beschikbaar aanbod aan sociale huurwoningen het grootst is in Deurne-Zuidwest en Deurne Dorp-Gallifort, met name 7,7%. Deze ratio ligt op provinciaal en Vlaams niveau lager, respectievelijk 6,5% en 6,0%.

Deel 2: Bindend sociaal objectief

Beschrijving Provincie in Cijfers = “Hoeveel sociale woningen dienen gerealiseerd te worden tussen 2007 en 2025.”

Laatste data-update = 2021

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Bindend sociaal objectief
Antwerpen	0
Schoten	287
Stabroek	138
Wommelgem	120
Provincie Antwerpen	7962
Vlaams Gewest	35146

Binnen het Vlaams Gewest dienen 35.146 extra sociale woningen gerealiseerd te worden in de periode van 2007 tot en met 2025. Binnen de Provincie Antwerpen zijn dat er 7.962. In Antwerpen dienen geen bijkomende sociale woningen meer te worden gerealiseerd volgens de data van Provincie in Cijfers. In Wommelgem, Stabroek en Schoten is dit wel nog het geval, respectievelijk 120, 138 en 287.

Deel 3: Kandidaat-huurders

Beschrijvingen Provincie in Cijfers:

- Kandidaat-huurders per domiciliegemeente = “[aantal] unieke gezinnen op wachtlijst van sociale huisvestingsmaatschappijen (SHM)”
- Kandidaat-huurders (t.o.v. particuliere huishoudens) = “[percentage] unieke gezinnen op wachtlijst van sociale huisvestingsmaatschappijen (t.o.v. aantal huishoudens)”

- Gemiddelde wachttijd = “[gemiddelde] wachttijd (uitgedrukt in dagen). De plaats van de toewijzing (provincie, gemeente) wordt opgezocht aan de hand van het rijksregisternummer en de sociale huisvestingsmaatschappij in de lijst met verhuringen van hetzelfde jaar.”

Laatste data-update = 2021

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Aantal kandidaat-huurders per domiciliëgemeente	Percentage kandidaat-huurders (t.o.v. particuliere huishoudens)	Gemiddelde wachttijd (dagen)
Antwerpen	29388	12,4%	1368
Schoten	534	3,6%	1418
Stabroek	245	3,1%	1353
Wommelgem	273	5,1%	1492
Provincie Antwerpen	57597	7,1%	1299
Vlaams Gewest	164378	5,7%	1239

In bovenstaande tabel wordt ingegaan op de kandidaat-huurders van sociale woningen binnen de lokale besturen van de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Kandidaat-huurders zijn personen die op de wachtlijst staan voor sociale huisvesting. In Antwerpen gaat dit over 29.388 huurders. Dit maakt meer dan de helft uit van alle kandidaat-huurders binnen de Provincie Antwerpen. In Schoten zijn er 534 kandidaat-huurders en in Stabroek zijn er 245 kandidaat-huurders. Daarnaast zijn er in Wommelgem 273 kandidaat-huurders. In Antwerpen staat 12,4% van de gezinnen op de wachtlijst van sociale huisvestingsmaatschappijen t.o.v. het totaal aantal particuliere huishoudens. Dit cijfer is hoger dan de provinciale en Vlaamse cijfers, respectievelijk 7,1% en 5,7%. In Stabroek (3,1%), Schoten (3,6%) en Wommelgem (5,1%) ligt het percentage van gezinnen op de wachtlijst voor een sociale woning lager dan binnen de Provincie Antwerpen (7,1%) en het Vlaams Gewest (5,7%). De gemiddelde wachttijd voor een sociale woning liggen binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones tussen de 1353 dagen en 1492 dagen.

5.1.3 Basisuitrusting van de wijk

Rapport kerncijfers voor buurtgerichte zorg van Provincie in Cijfers:

- Absoluut aantallen apotheken, bakkerijen, mini supermarkten, supermarkten, slagerijen, groenten -en fruitwinkels, cafés en restaurants

Laatste data-update = 2022

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur op wijkniveau

Antwerpen

	Apo- theek	Bakker	Mini- super	Super- markt	Sla- gerij	Groen- te/ Fruit	Cafe	Restau- rant
Amandus - Atheneum	7	16	84	12	10	2	97	35
Brederode	5	9	10	7	2	.	13	8
Centraal Station	5	7	27	9	4	3	14	42
Dam	2	2	4	4	3	.	5	6
Eilandje	1	5	3	2	2	.	20	31
Haringrode	2	3	6	4	2	1	8	6
Harmonie	2	2	1	3	2	1	1	8
Haven Antwerpen	.	.	.	.	.	.	.	2
Historisch Centrum	5	6	13	4	3	.	86	128
Kiel	8	16	14	7	2	4	17	11
Linkeroever	7	4	5	7	2	1	2	7
Luchtbal	2	2	2	1	.	.	1	.
Markgrave	2	1	2	3	.	1	1	6
Middelheim	.	.	1	.	.	.	1	3
Nieuw - Zuid	.	.	.	1	.	.	.	1
Petroleum - Zuid	.	.	.	.	.	.	1	.
Sint-Andries	5	2	.	3	1	.	12	20
Stadspark	7	2	14	6	2	3	4	9
Stuivenberg	4	15	36	8	6	4	16	11
Tentoonstellingswijk	3	.	1	1	.	.	1	1
Theaterbuurt-Meir	7	8	4	7	2	.	27	28
Universiteitsbuurt	3	1	7	4	1	.	28	17
Zuid	4	5	6	3	1	1	24	64

Zurenborg	3	2	2	2	.	1	6	19
Groenenhoek	2	9	2	3	3	.	7	4
Nieuw - Kwartier Oost	3	3	3	3	1	.	1	4
Nieuw - Kwartier West	3	2	1	1	2	1	3	6
Oud - Berchem	7	8	13	9	4	3	23	16
Haven Bezali	.	.	.	.	.	.	.	.
Lillo	.	.	.	.	.	.	2	.
Polder	3	4	1	2	2	.	9	2
Borgerhout - Extra Muros	9	4	9	4	3	1	4	13
Borgerhout Intra Muros Noord	4	6	13	2	1	3	9	12
Borgerhout Intra Muros Zuid	6	9	7	6	2	1	14	8
Deurne - Noord	8	8	19	2	1	.	8	8
Kruininge - Bremweide	1	.	.	5	.	.	.	1
Deurne Dorp - Gallifort	8	6	15	6	5	2	14	10
Deurne - Oost	6	4	4	4	1	1	3	6
Deurne - Zuidwest	6	9	10	7	3	.	5	5
Deurne - Zuidoost	4	2	1	2	.	.	2	1
Deurne Vlieghaven	.	.	.	1	.	.	.	.
Rivierenhof	.	.	.	.	.	.	.	.
Donk	3	3	.	.	2	.	1	3
Ekeren Centrum	6	8	3	4	2	.	10	8
Leugenberg	.	.	.	.	.	.	1	1
Mariaburg	1	2	.	1	1	1	1	3

Schoonbroek-Rozemaai	2	.	.	1	.	.	.	1
Muisbroek-Bospolder	.	.	.	.	.	.	.	.
Hoboken - Centrum	5	5	4	2	2	2	8	5
Hoboken - Noord	5	7	5	9	2	.	8	3
Hoboken - West	1	.	1	.	1	.	3	.
Hoboken - Zuidoost	1	1	.	2	.	.	1	.
Lambrechtshoeken	3	4	4	2	2	.	3	6
Merksem - Heide	6	5	5	4	3	.	7	6
Nieuwdreef	1	.	2	1	1	.	2	.
Oud - Merksem	4	7	14	7	1	1	12	6
Tuinwijk	2	2	.	1	1	.	2	2
Schelde	.	.	.	.	.	.	.	.
Hoogte	3	1	3	2	1	.	.	2
Oosterveld - Elsdonk	4	3	.	2	2	.	1	3
Valaar	4	4	5	3	.	1	4	2
Wilrijk Centrum	5	3	4	1	2	1	7	8
Koornbloem	1	.	.	3	.	.	.	2
Neerland	1	.	.	1	.	.	1	.
Wijk onbekend - Antwerpen	.	.	.	.	.	.	.	.
Antwerpen	212	237	390	201	96	40	561	620
Provincie Antwerpen	644	770	607	592	341	119	1533	1333

In bovenstaande tabel worden de absoluut aantal apotheken, bakkerijen, mini supermarkten, supermarkten, slagerijen, groenten- en fruitwinkels, cafés en restaurants weergegeven binnen de wijken van Stad Antwerpen, in vergelijking met Stad Antwerpen in totaliteit en Provincie Antwerpen.

Wommelgem

	Apo- theek	Bakker	Mini- super	Super- markt	Sla- gerij	Groen- te/ Fruit	Cafe	Restau- rant
11052A0 (Wommelgem)	3	2	1	2	1	1	3	3
11052A1 (Wommelgem)	1	1	.	3	2	1	.	4
11052A2 (Wommelgem)	1	.	.	.	.	.	.	.
11052A3 (Wommelgem)	.	.	.	.	.	.	1	.
Wijk onbekend - Wommelgem	.	.	.	.	.	.	.	.
Wommelgem	5	3	1	5	3	2	4	7
Provincie Antwerpen	644	770	607	592	341	119	1533	1333

In bovenstaande tabel worden de absoluut aantal apotheken, bakkerijen, mini supermarkten, supermarkten, slagerijen, groenten- en fruitwinkels, cafés en restaurants weergegeven binnen de wijken van Wommelgem, in vergelijking met Wommelgem in totaliteit en Provincie Antwerpen.

5.1.4 Zorgaanbod

Binnen deze paragraaf wordt het zorgaanbod besproken binnen de Eerstelijnszone. Allereerst wordt ingegaan op de woonzorgcentra en de dagverzorgingscentra. Vervolgens worden de gepresteerde uren gezinszorg en aanvullende thuiszorg besproken. Daarna worden de centra voor kortverblijf weergegeven. Verder wordt er ingegaan op het huisartscontact, huisartsentekort en tandartsentekort. Tot slot wordt de link gelegd naar de vernieuwde Sociale Kaart en de aanwezige voorzieningen binnen de Eerstelijnszone.

Deel 1: Woonzorgcentra

Beschrijvingen Provincie in Cijfers:

- Aanbodratio WZC per 100 inwoners 65+ = “[ratio] gerealiseerde capaciteit (aantal bedden), erkend of met erkenning in onderzoek, in woonzorgcentra per 100 inwoners van 65 jaar en ouder”
- Aanbodratio WZC per 100 inwoners 80+ = “[ratio] gerealiseerde capaciteit (aantal bedden), erkend of met erkenning in onderzoek, in woonzorgcentra per 100 inwoners van 80 jaar en ouder”
- Realisatiegraad WZC = “[percentage] realisatiegraad woonzorgcentra: gerealiseerde capaciteit (aantal bedden), erkend of met erkenning in onderzoek, tegenover het programmacijfer”

- Huidige capaciteit WZC = “[aantal] woongelegenheden, erkend of met erkenning in onderzoek, in woonzorgcentra”
- Voorafgaande vergunningen WZC = “[aantal] voorafgaande vergunningen voor woongelegenheden in woonzorgcentra”
- Huidige capaciteit voorzieningen WZC = “[aantal] voorzieningen WZC, erkend of met erkenning in onderzoek”

Laatste data-update = 2021

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Aanbod-ratio WZC per 100 inwoners 65+	Aanbod-ratio WZC per 100 inwoners 80+	Realisatie-grad WZC	Huidige capaciteit WZC	Voorafgaande vergunningen WZC	Huidige capaciteit voorzieningen WZC
Antwerpen	7,4	23,2	93,3%	6414	249	53
Schoten	5,7	17,9	71,3%	440	30	6
Stabroek	3,6	16,4	52,5%	138	38	2
Wommelgem	9,4	30,8	100,4%	265	0	3
Provincie Antwerpen	6,1	20,5	75,4%	22534	1716	211
Vlaams Gewest	6	19,9	73,1%	82136	5764	815

In bovenstaande tabel wordt verder ingegaan op de woonzorgcentra binnen de lokale besturen van de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Binnen het Vlaams Gewest zijn er 815 woonzorgcentra (met erkenning of in onderzoek). Hiervan zijn er 211 binnen de Provincie Antwerpen, waarvan 53 binnen Stad Antwerpen, 6 in Schoten, 3 in Wommelgem en 2 in Stabroek.

Beschrijvingen Stad in Cijfers:

- Aantal woongelegenheden in woonzorgcentra = “In een woonzorgcentrum of ‘WZC’ kunnen bejaarden terecht die wegens een langdurige aandoening, sterk afhankelijk zijn van de hulp van derden om dagelijkse levenshandelingen te kunnen verrichten. Deze zorgbehoefte kan zich zowel situeren op fysisch als op psychisch vlak.”
- Verschil tussen feitelijk en gewenst aantal woongelegenheden in woonzorgcentra = “Voor de berekening van de tekortzones gaan we uit van de Vlaamse programmatienorm, die stelt dat er x aantal WZC-woongelegenheden moeten voorzien worden per x aantal ouderen tussen 65 en 74 jaar, per x aantal ouderen tussen 75 en 79 jaar, enz.... In een woonzorgcentrum of ‘WZC’ kunnen bejaarden terecht die wegens een langdurige aandoening, sterk afhankelijk zijn

van de hulp van derden om dagelijkse levenshandelingen te kunnen verrichten. Deze zorgbehoefte kan zich zowel situeren op fysisch als op psychisch vlak.”

- Aanbodratio WZC (aantal woongelegenheden per 100 65-plussers) = “Aantal woongelegenheden in woonzorgcentra (erkende + erkenning in onderzoek) per 100 inwoners van 65 jaar en ouder.”
- Aanbodratio WZC (aantal woongelegenheden per 100 80-plussers) = “Aantal woongelegenheden in woonzorgcentra (erkende + erkenning in onderzoek) per 100 inwoners van 80 jaar en ouder.”

Laatste data-update = 2022

In Stad in Cijfers: enkel de wijken voor Stad Antwerpen ter beschikking

Oost

	Aantal woon- gelegenheden in woonzorgcentra	Verskil tussen feitelijk en gewenst aantal woongele- gheden in woonzorgcentra	Aanbodratio WZC (aantal woongele- gheden per 100 65-plussers)	Aanbodratio WZC (aantal woongele- gheden per 100 80-plussers)
Deurne - Noord	248	19	8,9%	26%
Kruininge - Bremweide	171	133	40,8%	114,8%
Deurne Dorp - Gallifort	0	-139	.	.
Deurne - Oost	0	-246	.	.
Deurne - Zuidwest	306	89	10,7%	33,4%
Deurne - Zuidoost	114	-90	4,5%	12,9%
Deurne Vlieghaven	0	-1	.	.
Rivierenhof	0	.	.	.
Borgerhout - Extra Muros	179	-67	6%	16,8%
Borgerhout Intra Muros Noord	118	8	7,4%	25,4%
Borgerhout Intra	0	-121	.	.

Muros Zuid				
------------	--	--	--	--

	Aanbod-ratio WZC per 100 inwoners 65+	Aanbod-ratio WZC per 100 inwoners 80+	Realisatie-graad WZC	Huidige capaciteit WZC	Vooraf-gaande vergunningen WZC	Huidige capaciteit voorzieningen WZC
Wommel-gem	9,4	30,8	100,4%	265	0	3

In bovenstaande tabel worden meer details gegeven over de woonzorgcentra binnen de Antwerpse wijken van Eerstelijnszone Antwerpen Oost.

Deel 2: Dagverzorgingscentra

Beschrijvingen Provincie in Cijfers:

- Programmacijfer DVC = “[aantal] programmatie voor de centra voor dagverzorging en dagopvang (op basis van de programmatie 5 jaar eerder)”
- Aanbodratio DVC per 10.000 inwoners 65+ = “[ratio] gerealiseerde capaciteit (aantal centra) dagverzorgingscentra, erkend of met erkenning in onderzoek, per 10.000 inwoners van 65 jaar en ouder”
- Aanbodratio DVC per 10.000 inwoners 80+ = “[ratio] gerealiseerde capaciteit (aantal centra) dagverzorgingscentra, erkend of met erkenning in onderzoek, per 10.000 inwoners van 80 jaar en ouder”
- Realisatiegraad DVC = “[ratio] realisatiegraad dagverzorgingscentra: gerealiseerde capaciteit (aantal centra), erkend of met erkenning in onderzoek, tegenover het programmacijfer”
- Huidige capaciteit DVC = [aantal] centra voor dagverzorging en dagopvang, erkend of met erkenning in onderzoek”
- Voorafgaand vergunde DVC = “[aantal] voorafgaand vergunde centra voor dagverzorging en dagopvang”

Laatste data-update = 2021

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Programma-cijfer DVC	Aanbod-ratio DVC per 10.000 inwoners 65+	Aanbod-ratio DVC per 10.000 inwoners 80+	Realisatie-graad DVC	Huidige capaciteit DVC	Vooraf-gaand vergunde DVC
Antwerpen	16	1,3	4	68,8%	11	3
Schoten	1	1,3	4,1	100%	1	0

Stabroek	1	2,6	11,9	100%	1	0
Wommelgem	1	3,6	11,6	100%	1	0
Provincie Antwerpen	90	2,1	7	85,6%	77	8
Vlaams Gewest	359	2,3	7,7	88,6%	318	38

In bovenstaande tabel wordt verder ingegaan op de dagverzorgingscentra binnen de lokale besturen van de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Binnen het Vlaams Gewest zijn er 318 dagverzorgingscentra (met erkenning of in onderzoek). Hiervan zijn er 77 binnen de Provincie Antwerpen, waarvan 11 binnen Stad Antwerpen, 1 in Schoten, 1 in Wommelgem en 1 in Stabroek.

Deel 3: Gepresteerde uren gezinszorg en aanvullende thuiszorg

Beschrijving Provincie in Cijfers = “[aantal] effectief gepresteerde uren gezinszorg door erkende diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg”

Laatste data-update = 2020

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Gepresteerde uren gezinszorg
Antwerpen	1106391
Schoten	82896
Stabroek	29304
Wommelgem	19345
Provincie Antwerpen	4288681
Vlaams Gewest	16132143

Binnen het Vlaams Gewest werden 16.132.143 uren gezinszorg gepresteerd in 2020 door erkende diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg. Hiervan werden 4.288.681 uren verricht binnen de Provincie Antwerpen, waarvan 1.106.391 uren in Antwerpen, 82.896 uren in Schoten, 29.304 uren in Stabroek en 19.345 uren in Wommelgem.

Deel 4: Centra voor kortverblijf

Beschrijvingen Provincie in Cijfers:

- Programmacijfer CVK = “[aantal] programmatie voor de centra voor kortverblijf type 1 (op basis van de bevolkingsprognose binnen 5 jaar)”

- Aanbodratio CVK per 1.000 inwoners 65+ = “[ratio] gerealiseerde capaciteit (aantal plaatsen) in de centra voor kortverblijf, erkend of met erkenning in onderzoek, per 1.000 inwoners van 65 jaar en ouder”
- Aanbodratio CVK per 1.000 inwoners 80+ = “[ratio] gerealiseerde capaciteit (aantal plaatsen) in de centra voor kortverblijf, erkend of met erkenning in onderzoek, per 1.000 inwoners van 80 jaar en ouder”
- Realisatiegraad CVK = “[ratio] realisatiegraad centra voor kortverblijf: gerealiseerde capaciteit (aantal plaatsen), erkend of met erkenning in onderzoek, tegenover het programmacijfer”
- Huidige capaciteit CVK = “[aantal] woongelegenheden, erkend of met erkenning in onderzoek, in centra voor kortverblijf type 1”
- Voorafgaande vergunningen CVK = “[aantal] voorafgaande vergunningen voor woongelegenheden in centra voor kortverblijf type 1”
- Huidige capaciteit voorzieningen CVK = “[aantal] voorzieningen centra voor kortverblijf type 1, erkend of met erkenning in onderzoek”

Laatste data-update = 2021

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Pro- gramma- cijfer CVK	Aanbod- ratio CVK per 1.000 inwoners 65	Aanbod- ratio CVK per 1.000 inwoners 80+	Realisatie -graad CVK	Huidige capaciteit CVK	Vooraf- gaande vergunningen CVK	Huidige capaciteit voor- zieningen CVK
Ant- werpen	215	1,4	4,5	58,1%	125	19	30
Schoten	19	2,1	6,5	84,2%	16	0	2
Stabroek	9	3,4	15,5	144,4%	13	0	2
Wommel- gem	8	5,7	18,6	200%	16	0	3
Provincie Ant- werpen	936	1,8	6	70,6%	661	70	118
Vlaams Gewest	3508	1,8	6,1	72,1%	2530	474	482

In bovenstaande tabel wordt verder ingegaan op de centra voor kortverblijf binnen de lokale besturen van de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Binnen het Vlaams Gewest zijn er 482 centra voor kortverblijf (met erkenning of in onderzoek). Hiervan zijn er 118 binnen de Provincie Antwerpen, waarvan 30 binnen Stad Antwerpen, 3 in Wommelgem, 2 in Schoten en 2 in Stabroek.

Deel 5: Huisartscontact

Beschrijvingen IMA-atlas:

- Huisartscontact = “Percentage rechthebbenden met minstens 1 huisartscontact (raadpleging/bezoek)”
- Gemiddeld aantal huisartscontacten = “Gemiddeld aantal contactdagen (raadpleging/bezoek) per rechthebbende bij een huisarts voor rechthebbenden met minstens één contact in het kalenderjaar”

Laatste data-update = 2019

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in IMA-atlas per lokaal bestuur

	Huisartscontact	Gemiddeld aantal huisartscontacten
Antwerpen	79%	5,1
Schoten	83%	5,1
Stabroek	85%	4,9
Wommelgem	82%	4,8
Provincie Antwerpen	84%	5,5
Vlaams Gewest	85%	5,7

In bovenstaande tabel wordt verder ingegaan op het huisartscontact binnen de lokale besturen van de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Binnen het Vlaams Gewest heeft 85% van de rechthebbenden minstens één huisartscontact. Dit ligt in lijn met de cijfers binnen de Provincie Antwerpen, alsook met de cijfers binnen de lokale besturen van de Antwerpse Eerstelijnszones. In Antwerpen ligt dit percentage het laagst: 79% van de rechthebbenden heeft daar minstens één huisartscontact.

Deel 6: Huisartsen- en tandartsentekort

Voorlopig worden vanuit de vier Antwerpse Eerstelijnszones geen cijfers gepubliceerd omtrent het huisartsen- en tandartsentekort, gezien er onvoldoende genuanceerde data ter beschikking is tot op heden. Wat betreft de huisartsen wordt binnen de huisartsenkringen ingezet om correcte data te verzamelen.

Deel 7: Sociale Kaart

Via bijgevoegde link wordt het volledige zorgaanbod binnen de Eerstelijnszone in kaart gebracht in de vernieuwde Sociale Kaart: <https://www.desocialekaart.be/>.

Deel 8: Voorzieningen

Via bijgevoegde link kunnen alle voorzieningen binnen de Eerstelijnszone worden geraadpleegd: <https://zorgkwaliteit.be/hospital/search?indicator#/>

5.1.5 Welzijnsaanbod

Binnen deze paragraaf wordt het welzijnsaanbod weergegeven binnen de Eerstelijnszone. Allereerst wordt ingegaan op het aanbod kinderopvang. Verder worden de erkende lokale dienstencentra besproken.

Deel 1: Aanbod kinderopvang

Kinderopvang voor baby's en peuters

Beschrijving Provincie in Cijfers: Opvangplaatsen baby's en peuters = "[aantal] opvangplaatsen voor baby's en peuters."

Laatste data-update = 2022

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Opvangplaatsen baby's en peuters
Antwerpen	8605
Schoten	408
Stabroek	157
Wommelgem	132
Provincie Antwerpen	25155
Vlaams Gewest	88049

Binnen het Vlaams Gewest zijn er 88.049 opvangplaatsen die zijn bedoeld voor baby's en peuters. Hiervan zijn er volgens Provincie in Cijfers 25.155 in de Provincie Antwerpen, waarvan 8.605 in Antwerpen, 408 in Schoten, 157 in Stabroek en 132 in Wommelgem.

Kinderopvang voor schoolgaande kinderen

Beschrijving Provincie in Cijfers: Opvangplaatsen schoolgaande kinderen = "[aantal] opvangplaatsen buitenschoolse kinderopvang die zijn bedoeld voor kinderen uit het kleuter- en lager onderwijs voor- en na de school."

Laatste data-update = 2022

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Opvangplaatsen schoolgaande kinderen
Antwerpen	825
Schoten	0

Stabroek	132
Wommelgem	108
Provincie Antwerpen	10712
Vlaams Gewest	44527

Binnen het Vlaams Gewest zijn er 44.527 opvangplaatsen die zijn bedoeld voor kinderen uit het kleuter- en lager onderwijs. Hiervan zijn er volgens Provincie in Cijfers 10.712 in de Provincie Antwerpen, waarvan 825 in Antwerpen, 132 in Stabroek en 108 in Wommelgem.

Deel 2: Erkende lokale dienstencentra

Beschrijvingen Provincie in Cijfers:

- Programmacijfer lokale dienstencentra = “[aantal] programmatie voor de lokale dienstencentra (op basis van de bevolkingsprognose binnen 5 jaar)”
- Aanbodratio LDC per 10.000 inwoners 65+ = “[ratio] gerealiseerde capaciteit lokale dienstencentra, erkend of met erkenning in onderzoek, per 10.000 inwoners van 65 jaar en ouder”
- Realisatiegraad LDC = “[ratio] realisatiegraad lokale dienstencentra: gerealiseerde capaciteit tegenover het programmacijfer”
- Erkende lokale dienstencentra = “[aantal] erkende lokale dienstencentra”
- Voorafgaand vergunde lokale dienstencentra = “[aantal] voorafgaand vergunde lokale dienstencentra”

Laatste data-update = 2021

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Programma- cijfer lokale diensten- centra	Aanbodratio LDC per 10.000 inwoners 65+	Realisatie- graad LDC	Erkende lokale diensten- centra	Voorafgaand vergunde lokale diensten- centra
Antwerpen	39	4,2	92,3%	36	1
Schoten	3	2,6	66,7%	2	0
Stabroek	2	0	%	0	0
Wommelgem	1	3,6	100%	1	0
Provincie Antwerpen	161	2,4	55,9%	90	17

Vlaams Gewest	593	1,9	43,7%	259	63
----------------------	-----	-----	-------	-----	----

In bovenstaande tabel wordt de data omtrent de erkende lokale dienstencentra weergegeven binnen de lokale besturen van de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Binnen het Vlaams Gewest zijn er 259 dienstencentra, waarvan 90 in de Provincie Antwerpen. Hiervan zijn er 36 in Stad Antwerpen, 2 in Schoten en 1 in Wommelgem.

5.1.6 Milieu-indicatoren

Via bijgevoegde link kunnen twintig milieu-indicatoren van ieder lokaal bestuur binnen de Eerstelijnszone worden geraadpleegd: <https://www.vmm.be/data/gemeente-in-cijfers>

Omtrent het PFAS-dossier (vnl. van belang voor Eerstelijnszone Antwerpen Centrum, Antwerpen Zuid en Noord Antwerpen) werd recent een studie gepubliceerd door de Vlaamse MilieuMaatschappij. De resultaten van deze studie kunnen geconsulteerd worden via deze link: <https://www.vmm.be/publicaties/studie-naar-pfas-in-lucht-en-deposities-in-de-omgeving-van-3m-en-zwijndrecht>

5.2 Conclusie

Binnen de Provincie Antwerpen is 6,4% van de totale oppervlakte bebouwd en binnen het Vlaams Gewest 5,2% (= bebouwingsgraad). De **bebouwingsgraad** ligt gezien het grotendeels stedelijk karakter in **Eerstelijnszone Antwerpen Oost een stuk hoger** dan in bovengenoemde cijfers. Vooral in de twee wijken van Borgerhout Intra Muros is de bebouwingsgraad opvallend hoog (51,2% en 52,2%). Ook Deurne Dorp-Gallifort (39,3%) en Deurne-Noord (34,4%) hebben een bebouwingsgraad vele malen hoger dan het gemiddelde van de Provincie Antwerpen en van heel stad Antwerpen.

De meeste **woningeigenaars in percentuele cijfers** wonen in onze zone in **drie van de vier wijken van Wommelgem**, gevolgd door Deurne Vlieghaven en Deurne Zuidoost. De meeste **huurders** bevinden zich in **Kruininge-Bremweide (Deurne), Borgerhout Intra Muros Zuid en Borgerhout Intra Muros Noord**

Wat opvalt binnen de Eerstelijnszone is dat het **merendeel van de wijken een negatief verhuissaldo** kent. Vooral uit Borgerhout Intra Muros Noord zijn er relatief veel personen weggetrokken. We **volgen de verhuisbewegingen verder op**, aangezien ze ook een invloed kunnen hebben op de evolutie van de zorgvraag, in het bijzonder in wijken waar er bvb. bij huisartsenpraktijken een aanmeldingsstop is voor nieuwe patiënten. Een grote verhuisintensiteit kan daarbij bijdragen aan de toenemende complexiteit wat betreft een zo evenredig mogelijke geografische verdeling van patiënten.

De **ratio sociale huurwoningen** geeft aan dat het beschikbaar aanbod aan sociale huurwoningen het grootst is in Deurne-Zuidwest en Deurne Dorp-Gallifort, met name 7,7%. Deze ratio ligt op provinciaal en Vlaams niveau lager, respectievelijk 6,5% en 6,0%. De cijfers tonen dat Stad Antwerpen in relatieve aantallen meer dan dubbel zoveel **kandidaat-huurders** telt dan het Vlaams Gewest. Wommelgem heeft er dan weer iets minder dan het Vlaams Gewest. De gemiddelde wachttijd voor sociale huisvesting in Antwerpen is 1400 dagen, wat langer is dan het Vlaamse gemiddelde.

Op basis van de beschikbare cijfers valt op dat vooral Deurne Zuid-Oost een onderaanbod aan **woonzorgcentra** kent. Met name in **Wommelgem is er een relatief overaanbod aan woonzorgcentra, dagverzorgingscentra en centra voor kortverblijf**.

De cijfers rond **huisartscontact** dateren van 2019, waardoor we hier in deze analyse niet al te diep op willen ingaan. De status rond huisartsen- en tandartsentekort eveneens om te vermijden dat er onvolledige conclusies worden geformuleerd. We zijn ons als Eerstelijnszone niettemin zeer goed bewust van de huidige problematiek van het **huisartsentekort** in heel wat regio's in Vlaanderen. Dit probleem stelt zich net zozeer in heel wat gebieden in Antwerpen-Oost. We krijgen hiervan regelmatig rechtstreekse signalen van de huisartsenkring van onze zone, waarmee we sterke contacten onderhouden. Ook uit het netwerk van zorg- en welzijnsactoren en van zorgvragers zelf komen frequent signalen die de problematiek steeds meer tastbaar maken. Zo kwam er door een acuut huisartsentekort in Wommelgem het initiatief van het lokaal bestuur om een brede eerstelijnspraktijk op te richten. Eerstelijnszone Antwerpen Oost is zeer actief betrokken in dit opstarttraject. Het is dus belangrijk om dit in de toekomst van nabij te blijven opvolgen aan de hand van actuele kwantitatieve en kwalitatieve gegevens.

In Antwerpen zijn er in de **kinderopvang** 8605 opvangplaatsen voor baby's en peuters en 825 opvangplaatsen voor schoolgaande kinderen. In Wommelgem betreft dit respectievelijk 132 en 108. **In verhouding zijn er in Antwerpen dus aanzienlijk minder kinderopvangplaatsen voor schoolgaande kinderen dan voor baby's en peuters, in vergelijking met Wommelgem en met Vlaanderen.** Wommelgem heeft in verhouding dan weer meer opvangplaatsen voor schoolgaande kinderen dan in Vlaanderen. Tot slot, geven zeer recente mediaberichten aan dat er kinderopvang zou verdwijnen in Antwerpen door personeelstekorten. Het is dus van belang voor de relevante partners in onze zone om de situatie te blijven opvolgen.

Zowel Antwerpen als Wommelgem kennen een zeer hoge realisatiegraad van de **erkende lokale dienstencentra**. Deze grote aanwezigheid van en goede samenwerking met de lokale dienstencentra bleek in onze Eerstelijnszone van grote waarde tijdens de COVID-pandemie. We werkten nauw met hen samen om laagdrempelige vaccinatie-acties te organiseren, zowel voor minder mobiele bewoners van serviceflats als voor andere socio-economisch kwetsbare inwoners die bijvoorbeeld problemen hadden bij het maken van een afspraak voor hun vaccinatie in het regulier vaccinatiecentrum.

6 Politiek-juridische ontwikkelingen

In het zesde en laatste hoofdstuk worden de politiek-juridische ontwikkelingen besproken binnen de Eerstelijnszone. Eerst worden de resultaten van de analyses weergegeven. Vervolgens wordt de conclusie geformuleerd omtrent de politiek-juridische ontwikkelingen.

6.1 Resultaten

Binnen dit onderdeel worden de resultaten besproken van de politieke ontwikkelingen. Ten eerste wordt ingegaan op het gemeenteniveau. Vervolgens wordt het Vlaamse niveau besproken. Tot slot wordt het federaal niveau belicht.

6.1.1 Gemeenteniveau

Bij de vier Antwerpse Eerstelijnszones zijn vier lokale besturen betrokken, met name Antwerpen, Schoten, Stabroek en Wommelgem. Ieder lokaal bestuur binnen de Eerstelijnszones heeft zijn eigenheid, alsook is er een grote variatie tussen de meer rurale en meer stedelijke lokale besturen tot de centrumstad. Binnen de COVID-pandemie alsook in de reguliere werking wordt steeds bekeken hoe het beleid van de lokale besturen kan meegenomen worden in het beleid van de Eerstelijnszones en vice versa.

Samenstelling gemeente- en districtsraden ELZ Antwerpen Oost

Wommelgem

Burgemeester: Frank Gys (N-VA)

Samenstelling gemeenteraad: 23 zetels - namelijk de burgemeester, 5 schepenen en 17 raadsleden.

- N-VA: 10
- Open Vld: 4
- Groen: 3
- Gemeentebelangen: 3
- Vlaams Belang: 2
- Onafhankelijke: 1

Antwerpen

Burgemeester: Bart De Wever (N-VA)

Samenstelling gemeenteraad: 55 zetels

- N-VA: 23
- Groen: 11
- Vlaams Belang: 6
- Vooruit: 6
- CD&V: 3
- PVDA: 3
- Open Vld: 2
- Onafhankelijk: 1

De stad Antwerpen is opgedeeld in negen districten. Twee van deze districten bevinden zich op het grondgebied van Eerstelijnszone Antwerpen Oost.

District Deurne

Districtsburgemeester: Tjerk Sekeris (N-VA)

Samenstelling districtsraad: 29 zetels

- N-VA: 12
- Groen: 5
- Vlaams Belang: 4
- Vooruit: 3
- PVDA: 3
- Open Vld: 1
- CD&V: 1

District Borgerhout

Districtsburgemeester: Marij Preneel (Groen)

Samenstelling districtsraad: 25 zetels

- Groen: 9
- N-VA: 6
- PVDA: 4
- Vooruit: 3
- CD&V: 1
- Open Vld: 1
- Vlaams Belang: 1

6.1.2 Vlaams niveau

De zorgraden vallen onder de Vlaamse bevoegdheid en worden bijgevolg ook benoemd in o.a. het Vlaamse regeerakkoord 2019-2024. Ze komen als volgt aan bod in dit akkoord:

“Beter voorkomen dan genezen. Preventie en vroegdetectie zijn speerpunten binnen het Vlaamse welzijns- en gezondheidsbeleid. We herzien het Preventiedecreet met het oog op een efficiënte inzet van de verhoogde middelen en het realiseren van zo groot mogelijke gezondheidswinsten. Door de gezonde keuze de eenvoudigste te maken zetten we op een slimme manier in op preventie. In het decreet hanteren we als leidraad het gebruik van de inzichten van gedragswetenschappen (nudging). We versterken de rol van de lokale besturen en de eerstelijnszones. We betrekken ook de eerstelijnszorgberoepen bij preventieve campagnes.”

“Vanaf 1 juli 2020 worden de lokale zorgraden van de 60 eerstelijnszones formeel erkend en gaan ze aan de slag met de uitoefening van de opdrachten die hen in het nieuwe decreet en bijhorend uitvoeringsbesluit zijn toegewezen. Vanaf dat moment gaan ook de structuren, personeel en middelen van de huidige SEL's, GDT's en LMN's op in deze zorgraden.”

“De hervorming van de eerstelijnsgezondheidszorg wordt verder uitgerold. We maken werk van een eigentijds overlegsysteem tussen de verschillende zorgverleners en bouwen dynamisch verder aan slagkrachtige en efficiënte eerstelijnszones waarbinnen de eerstelijnsactoren zorgstrategisch vraag en

aanbod in balans houden en een integrale zorgbenadering voorzien. We ondersteunen de zorgraden daarbij in hun nieuwe opdrachten, zij zijn immers de basis van de eerstelijnsorganisatie. We versterken de aanwezigheid van lokale besturen in de zorgraad en garanderen zo voldoende democratische controle. Voor de inzet van overheidsmiddelen is steeds instemming van de lokale besturen vereist.”

“Het Vivel is een kennis- en expertisecentrum dat zorgt dat de nodige expertise de zorgraden bereikt. In de beheersovereenkomst met Vivel zorgen we voor concrete doelstellingen. Het instituut wordt gefinancierd vanuit de vrijgekomen middelen door het opheffen van de vroegere structuren Samenwerkingsplatform eerstelijnszorg, éénlijn.be en het Vlaams Expertisecentrum mantelzorg.”

“Een verdere structurering van de diverse regio-indelingen en overlegstructuren dringt zich op. Om daar letterlijk vorm aan te geven geldt de indelingsstructuur met eerstelijnszones en regionale zorgzones als leidend principe. We gaan hierbij voor een doorgedreven vereenvoudiging en voor de regionale zorgzones streven we een maximaal overleg na met de ziekenhuisnetwerken.”

6.1.3 Federaal niveau

Gezondheidszorg, met name zorgverstrekking, uitoefening van de geneeskunde en geneesmiddelen, zijn een federale bevoegdheid. Gezien o.a. het raakvlak van deze bevoegdheden met stakeholders binnen de Eerstelijnszone oefent het beleid op dit niveau ook een impact uit op de werking van de Eerstelijnszones.

6.2 Conclusie

Zoals iedere Eerstelijnszone dient ook Eerstelijnszone Antwerpen Oost het beleid van verschillende lokale besturen, alsook van de Vlaamse en federale overheden, op te volgen, in het bijzonder wat betreft politieke ontwikkelingen rond gezondheid en welzijn. Specifiek voor onze Eerstelijnszone is dit de aanwezigheid van het lokaal stadsbestuur van Antwerpen, de districtsraden van Borgerhout en Deurne, en het lokale gemeentebestuur van Wommelgem.

Zoals in andere Eerstelijnszones is er een vertegenwoordiging van de lokale besturen in de zorgraad. Er is steeds sprake van een nauwe en waardevolle samenwerking met het lokaal bestuur van Wommelgem en de dienst gezondheid van Stad Antwerpen, die versterkt werd door essentiële samenwerkingsverbanden tijdens de COVID-crisis en de Oekraïne-crisis. Deze samenwerkingen dateren van het begin van de COVID-crisis, vóór de officiële opstart van de Eerstelijnszones. De lokale besturen en Eerstelijnszones in Antwerpen onderhielden hierbij intensieve contacten met elkaar en andere partners: dit rond contact tracing, reguliere en laagdrempelige vaccinatiecampagnes en de zorgpunten voor Oekraïense ontheemden.

Ook bij tal van andere projecten blijven de lokale besturen een belangrijke rol spelen. Enkele voorbeelden voor Wommelgem zijn: de opstart van een brede eerstelijnspraktijk waarbij de Eerstelijnszone een adviserende rol heeft en frequent in contact staat met lokaal bestuur; het project Bewegen op Verwijzing waarbij het lokaal bestuur een grote rol speelt in het uitwerken en promoten van het beweegaanbod en ook een beroep kan doen op de Bewegen op Verwijzing coach om mee te werken aan andere vrijetijdsactiviteiten van de gemeente; de welzijnsraad, georganiseerd door het

lokaal bestuur, die actief mee voorbereid en opgevolgd wordt door de Eerstelijnszone. Ook het project Zorgzame Buurten in Wommelgem werd ingediend door onze Eerstelijnszone en blijven we mee opvolgen met het lokaal bestuur.

Voor het lokaal bestuur van Stad Antwerpen denken we onder meer aan een nauwe samenwerking wat betreft geïntegreerde zorg (ondersteuning en implementatie van het digitaal doorverwijsplatform Zipster, het project VIPH over verpleegkundigen in huisartsenpraktijken,...) en een onderzoeksproject in samenwerking met Universiteit Antwerpen rond de evolutie van chronische ziektebeelden in Antwerpen, waarbij de Antwerpse Eerstelijnszones en hun netwerk input gaven. Als voorbeelden van rechtstreekse samenwerking met de districtsbesturen van Borgerhout en Deurne is er bijvoorbeeld het project Zorgzame Buurten Deurne-Zuid, waarbij een districtsschepen betrokken is in de stuurgroep. In Borgerhout werken we onder meer regelmatig samen met de seniorenconsulent van het district, meer bepaald in de stuurgroep van het welzijnsoverleg en in de nabije toekomst rond het project 'ondervoeding bij ouderen'.

Algemene conclusie

Algemene intro conclusie

Met de omgevingsanalyse werd een wegwijzer uitgewerkt om in 2023 onze beleids- en actieplannen op af te stemmen, gezien de lokale noden in deze analyse in kaart werden gebracht aan de hand van het DESTEP-model.

Om de omgevingsanalyse verder te vervolledigen in de toekomst is er nood aan meer geüpdate data. Data die ouder zijn dan vijf jaar werden sowieso geëxcludeerd uit voorgaande analyses. Zo hebben we momenteel geen beeld omtrent de zorgbehoefte bij ouderen en ouderen met dementie. Behalve dit exclusie criterium dient er ook rekening te worden gehouden met de COVID-crisis en andere crisissen die zich de laatste jaren en in het heden afspelen. Hierdoor dringt een update van bepaalde parameters zich ook op om een correct beeld te genereren van de hedendaagse situatie. Tot slot zou een uitsplitsing van de data per Eerstelijnszone ook een enorme hulp zijn om de omgevingsanalyse verder te vervolledigen. Op dit moment vormt het samenvoegen van de data overheen de vier Eerstelijnszones in verschillende databronnen een drempel om voldoende Eerstelijnszone-gericht te werken.

Eerstelijnszone Antwerpen Oost

Eerstelijnszone Antwerpen Oost bestaat uit de gemeente Wommelgem (postcode 2160) en twee districten van de stad Antwerpen: Borgerhout (postcode 2140) en Deurne (postcode 2100). Qua oppervlakte is Eerstelijnszone Antwerpen Oost niet zo groot: 30km² met 138.681 inwoners. Deurne is het grootste district qua oppervlakte en heeft met 79.729 inwoners ook veruit de grootste populatie binnen zijn grondgebied, gevolgd door Borgerhout (46.087) en Wommelgem (12.865). Wommelgem kenmerkt zich in onze zone door een eerder rurale omgeving met een lage bevolkingsdichtheid, terwijl Deurne en vooral Borgerhout een hoofdzakelijk verstedelijkte context hebben. Ook tussen en binnen de districten en gemeente tonen de beschikbare cijfers in deze omgevingsanalyse echter een **bijzonder grote diversiteit**. In de toekomst plannen we daarom meer diepgaande analyses op wijkniveau, om bepaalde wijkgerichte uitdagingen en noden uitgebreider te kunnen onderzoeken.

Eerstelijnszone Antwerpen Oost is door de bovengenoemde samenstelling een eerder unieke zone met specifieke uitdagingen. Hieronder formuleren we de **belangrijkste inzichten en aandachtspunten** die de omgevingsanalyse ons heeft geleerd. Die linken we vervolgens graag aan enkele **huidige en toekomstige uitdagingen, doelstellingen en actiepunten**.

Wat betreft de algemene **demografische kenmerken** van de zone kunnen we samenvatten dat ze gemiddeld een **relatief jonge bevolking** heeft met een **zeer diverse etnisch-culturele achtergrond** (43% heeft als herkomstnationaliteit Belg), een **laag inkomen en een laag opleidingsniveau**. Verder zijn er relatief veel gehuwde koppels met kinderen en éénoudergezinnen.

Bij heel wat gezondheidsindicatoren valt op te merken dat **de vier Antwerpse Eerstelijnszones samen gunstiger scoren dan het Vlaams gemiddelde**: 'statuut chronische aandoening', 'prevalentie van diabetes', 'de BEL-score', 'personen met een beperking', 'zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden' en 'zorgbudget voor ouderen met een zorgnood'. Zoals uitvoeriger besproken in *deel 1.2. vermoeden*

we echter voor verschillende indicatoren een **onderdetectie en onderrapportering**, met name in de meer grootstedelijke gebieden.

Voor **diabetes** zijn de cijfers daarentegen **minder gunstig** dan het Vlaamse gemiddelde. Deze cijfers bekeken we ook op het niveau van de districten en gemeente Wommelgem. Hier valt op dat met name Borgerhout een zeer hoge prevalentie kent. Het project HALT2Diabetes gaat hier weldra van start, net zoals dit in andere zones zal starten of reeds lopende is. Onze Eerstelijnszone wil sterk inzetten op preventie en meent dat diabetespreventie dan ook één van de nodige actiepunten is, gezien de hoge prevalentie en problematische evolutie in onze zone. We willen HALT2Diabetes dan ook ondersteunen en eveneens een actieve rol spelen in de 'Gezondheidskiosk' in Borgerhout. De Gezondheidskiosk is een samenwerkingsverband tussen een aantal zorg- en welzijnspartners in Borgerhout, dat wijkgericht werkt rond heel wat facetten van gezondheidspreventie.

Zoals eerder aangegeven, willen we nuanceren dat bovenstaande samenvatting rond demografische en gezondheidsindicatoren een globale weergave geeft van de zone, maar er niettemin zeer sterke **verschillen bestaan tussen en binnen de districten en gemeente**. Hoewel we bijvoorbeeld gemiddeld een jonge bevolking hebben, is het zo dat Wommelgem juist een relatief oude bevolking heeft met een groot aandeel 65-plussers. Daar is het dan opportuun om iets gericht in te zetten op het ondersteunen van **kwetsbare ouderen** die onder meer kampen met eenzaamheid. In Wommelgem (en bij uitbreiding in heel de Eerstelijnszone) willen we dus samen met het netwerk verder investeren in ons project rond ondervoeding bij ouderen, waarbij we ook **de problematiek van eenzaamheid** zo goed mogelijk proberen te integreren. Ook de projecten **Zorgzame Buurten in Wommelgem en Deurne-Zuid** houden rekening met de specifieke demografie van de relevante wijken en schenken daardoor proportioneel wat meer aandacht aan bepaalde doelgroepen. Door een uitgebreide buurtanalyse kregen zij namelijk toegang tot heel wat waardevolle kwantitatieve en kwalitatieve gegevens over de buurten.

Ook aan de **doelgroep van jongeren** wensen we als Eerstelijnszone in de toekomst meer aandacht te kunnen spenderen dan we tot nog toe konden doen. Met name in Borgerhout en Deurne is maar liefst één op de vier personen jonger dan 18 jaar, wat aanzienlijk meer is dan het Vlaams gemiddelde. De nodenbevraging van het SaRA-netwerk wees bovendien uit dat de **adolescentie- en transitieleeftijd** één van de doelgroepen is met de **grootste nood aan veerkrachtversterking**. Meer kwalitatieve verbindingen creëren tussen jongerenwerkingen en zorg- en welzijnspartners, vrijetijds- en sportdiensten en andere relevante actoren lijkt ons dan ook één van de mogelijk aangewezen actiepunten voor 2023. Op het vlak van preventie zijn kinderen en jongeren logischerwijze een enorm belangrijke en vaak kwetsbare doelgroep met het oog op de toekomst.

Er is in Antwerpen Oost een **relatief groot aanbod aan zorg- en welzijnsactoren**. Dit is ongetwijfeld een opportuniteit, maar ook een bedreiging. Het voordeel is dat er voor de burger nabij een grote diversiteit aan zorg- en welzijnsinstanties bestaat. Maar door het grote aanbod, verliezen zowel de burger als zorg- en hulpverleners het overzicht en zien ze het bos door de bomen niet meer. Dit kan een efficiënte hulpverlening verhinderen. De sociale kaart blijft dan ook een belangrijk werkinstrument en moet verder levend gemaakt worden. Onder andere het welzijnsoverleg blijft voor onze Eerstelijnszone een belangrijk middel om het netwerk te blijven verbinden en de noden

van de diverse hulp- en zorgvragers samen met andere zorg- en welzijnsprofessionals te evalueren en op elkaar af te stemmen.

Armoede, culturele diversiteit (waarbij taalbarrières vaak een belangrijke factor zijn) en **eenzaamheid** zijn enkele van **de kwetsbaarheden** die het voor heel wat burgers moeilijk maken om de gepaste zorg en hulp te vinden. Voor zorg- en hulpverleners is het een uitdaging om op maat te blijven werken. Oog blijven hebben voor de drempels, de moeilijkheden, de hiaten en de mensen die uit de boot vallen is van groot belang. Het opnemen van een **signaalfunctie** is dan ook een belangrijke taak voor Eerstelijnszone Antwerpen Oost.

Hierbij aansluitend stellen we vast dat de **digitale kloof**, net zoals in andere Eerstelijnszones, een zeer reële problematiek vormt. Daarom volgen we de technologische ontwikkelingen op de voet op, samen met de collega's van de andere drie Antwerpse Eerstelijnszones. Met name die ontwikkelingen die een invloed kunnen uitoefenen op de toegankelijkheid van het zorg- en welzijnsaanbod. Om de meest kwetsbare burgers optimaal te kunnen ondersteunen, benadrukken we ook het belang van **laagdrempelige dienstverlening op maat**, waarbij technologische drempels in de mate van het mogelijke worden weggenomen of preventief aangepakt door het structureel verbeteren van technologische vaardigheden.

We werken als Eerstelijnszone intensief samen met de **andere drie Antwerpse Eerstelijnszones**. In de toekomst wensen de vier Antwerpse Eerstelijnszones de samenwerking te verstevigen en te verduurzamen. Deze samenwerking zal hoogstwaarschijnlijk zorgen voor enkele **overkoepelende acties**.

Gezien de relevantie van deze omgevingsanalyse is het, tenslotte, essentieel om de **data up-to-date te houden**. Daarnaast is het belangrijk om de kwantitatieve data aan te vullen met **kwalitatieve data uit het netwerk**. Samen met de **zorgraad** zullen we de omgevingsanalyse gebruiken om nieuwe actiepunten te concretiseren voor 2023. Dit proces zal blijvend opgevolgd worden door de werkgroep omgevingsanalyse, de overkoepelende werkgroep van de vier Antwerpse Eerstelijnszones onder leiding van populatiemanagement.